

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**DIFERENCIACE PROFESIONÁLNÍCH SPORTOVNÍCH
SMLUV A SMLUVNÍ SPECIFIKA HLAVNÍCH
SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ**

Martin Kabyl

Plzeň, 2014

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIFERENCIACE PROFESIONÁLNÍCH SPORTOVNÍCH SMLUV A SMLUVNÍ SPECIFIKA HLAVNÍCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ

Martin Kabyl

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí práce: JUDr. Radek Spurný

Katedra forenzní psychologie a sociologie

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vytvořil zcela samostatně s využitím literatury a zdrojů informací vyjmenovaných v níže uvedeném seznamu.

V Plzni dne 31. března 2014

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěl poděkovat především profesionálním sportovcům, kteří mi poskytli své sportovní smlouvy jako podklady pro tuto práci a také všem ochotným zaměstnancům jednotlivých sportovních klubů a organizací napříč sportovními odvětvími za jejich ochotu, cenné rady a poskytnutí dalších podkladů, díky nimž mohla tato práce vzniknout.

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. SPORT, JEHO ODVĚTVÍ A ORGANIZACE.....	3
2.1. Sport.....	3
2.2. Sportovní odvětví.....	4
2.3. Organizace sportovního odvětví.....	4
2.3.1. Sportovec, profesionální sportovec.....	7
2.3.2. Sportovní oddíl.....	9
2.3.3. Sportovní klub.....	10
2.3.4. Samostatné sportovní organizace.....	12
2.3.5. Zastřešující sportovní asociace	13
2.3.6. Mezinárodní sportovní asociace.....	14
2.4. Resortní sportovní centra	16
3. SPORT A PRÁVO	18
3.1. Sportovní právo	18
3.2. Normy sportovního práva.....	20
3.2.1. Normy sportovní	21
3.2.2. Normy právní	22
3.3. Sportovec z pohledu právního řádu ČR	23
3.3.1. Právní postavení profesionálního sportovce v individuálním sportu	23
3.3.2. Právní postavení profesionálního sportovce v kolektivním sportu	26
3.4. Rozhodování sporů ve sportu	30
3.4.1. Rozhodování sporů orgány sportovních organizací	30
3.4.2. Rozhodování sporů před rozhodčím soudem a rozhodčím soudem pro sport - CAS	31
4. VYMEZENÍ POJMU TZV. PROFESIONÁLNÍ SPORTOVNÍ SMLOUVY... ..	34
4.1. Profesionální sportovní smlouvy v občanskoprávním režimu	35
4.1.1. Profesionální sportovní smlouvy dle občanského práva	36
4.1.2. Profesionální sportovní smlouvy dle obchodního práva	37
4.1.3. Profesionální sportovní smlouvy dle NOZ.....	39
4.2. Profesionální sportovní smlouvy dle pracovního práva	40
4.3. Profesionální sportovec jako voják z povolání ve služebním poměru	41

5.	DIFERENCIACE TZV. PROFESIONÁLNÍCH SPORTOVNÍCH SMLUV	43
5.1.	Subjekty profesionální sportovní smlouvy	43
5.2.	Základní ustanovení profesionální sportovní smlouvy	46
5.3.	Délka platnosti profesionální sportovní smlouvy	47
5.4.	Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran	49
5.4.1.	Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran u profesionální sportovní smlouvy uzavřené dle občanského práva	49
5.4.2.	Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran u profesionální sportovní smlouvy uzavřené dle pracovního práva	52
5.4.3.	Vzájemná práva a povinnosti armády a profesionálního sportovce ve služebním poměru vojáka z povolání	55
5.5.	Stanovení odměny za sportovní činnost v profesionální sportovní smlouvě	58
5.6.	Možné způsoby ukončení profesionální sportovní smlouvy	62
6.	SMLUVNÍ SPECIFIKA HLAVNÍCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ	67
6.1.	Smluvní specifika ve fotbale	69
6.1.1.	Současná situace	69
6.1.2.	Situace de lege ferenda	72
6.2.	Smluvní specifika v ledním hokeji	75
6.3.	Smluvní specifika v dalších sportovních odvětvích	80
7.	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	84
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	88
	CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ	90

1. ÚVOD

Prostřednictvím této diplomové práce se budeme zabývat především smluvními vztahy profesionálních sportovců, na jejichž základě tito sportovci vykonávají sport jako svou hlavní činnost, sloužící zpravidla i k vlastní obživě. Tyto vztahy pak podrobíme detailnějšímu zkoumání z pohledu možných právních vztahů, kterých je v případě sportu v České republice využíváno, přičemž v některých případech bude zapotřebí reflektovat i sportovní předpisy jednotlivých odvětví. Každé sportovní odvětví má totiž své vlastní předpisy „sui generis“, které je zapotřebí při tvorbě některých forem závazkových smluvních vztahů zohlednit.

Téma diplomové práce si její autor vybral především z důvodu svého velmi kladného, byť amatérského, vztahu ke sportu, kdy vzájemný právní vztah profesionálních sportovců, jejich klubů a dalších sportovních institucí, jejichž „barvy“ jednotliví sportovci hájí, se mu jevilo přinejmenším jako neobvyklé a velmi zajímavé téma k podrobnějšímu zkoumání.

V úvodu práce se tak budeme věnovat objasnění pojmů spojených se sportem, tedy jednotlivým jeho složkám, jejich organizaci v rámci právního prostředí, ale i samotného sportovního odvětví. Také se budeme zabývat vztahem práva a sportu a jejich vzájemnou koexistencí, když zmíníme i některé z možností řešení případných sporů. Zajímat se však budeme především o postavení samotného sportovce v rámci právních vztahů, v nichž pak konkrétní sportovec může vykonávat sportovní činnost v České republice jako profesionál.

Konkrétní formy právních vztahů, jejichž prostřednictvím se sportovec může stát profesionálem, se pak pokusíme podrobit vzájemné komparaci, když budeme porovnávat jednotlivá smluvní specifika tzv. profesionálních sportovních smluv. Při tomto porovnávání se zaměříme na různorodé právní formy v praxi užívaných smluv, když se budeme zabývat v rámci České republiky nejpoužívanějšími smluvními typy. Budeme tak porovnávat smluvní úpravu vzájemných vztahů sportovce a jeho klubu, jež se vyskytují ve většině sportovních odvětví a to v odvětvích založených na výkonu sportovce jako jednotlivce, ale i sportovce jako jednoho z členů sportovního kolektivu.

Protože sportovní právo není možné jako samostatnou právní disciplínu subsumovat pod nějaké konkrétní právní odvětví, bude tak při zpracování a dalším zkoumání nosného tématu této práce nutné přecházet mezi jednotlivými instituty různých právních odvětví, převážně pak pojmy a instituty práva občanského, pracovního, daňového, vojenského a mnoha dalších. Vycházet se však také bude muset z více či méně kvalitních předpisů jednotlivých sportovních organizací, které konkrétní sportovní odvětví zastřešují na národní, či nadnárodní úrovni. Hlavním zdrojem poznání nám pak budou samotné profesionální sportovní smlouvy, které se autorovi práce podařilo nashromáždit a ze kterých tak můžeme nejlépe čerpat poznatky o reálných podmínkách těchto právních vztahů v praxi. Z nashromážděných profesionálních sportovních smluv se také pokusíme vyčlenit jednotlivá specifika, charakteristická pro hlavní sportovní odvětví v České republice. V této práci budeme také těžit z četných autorových konzultací s odborníky a sportovci z jednotlivých sportovních odvětví.

V práci bude zapotřebí vycházet především z poměrů platných v České republice, a to především z toho důvodu, že řada institutů, která bude v práci zmíněna, je značně specifická právě pro českou právní úpravu. Relevantní zahraniční zdroje a odborná literatura k této problematice jsou navíc značně omezené, přičemž samotná česká právní úprava profesionálních sportovních smluv se od zahraniční úpravy výrazně liší.

Vzhledem k faktu, že od začátku roku 2014 vešla v účinnost nová úprava soukromého práva v rámci přijetí zákona č. 89/2012 Sb., musíme hned v úvodu práce poznamenat, že vzhledem k již nashromážděným materiálům a s přihlédnutím k faktu, že žádný z odborníků oslovených autorem této práce z řad manažerů a sportovců z různých sportovních odvětví nemá doposud zkušenost s úpravou profesionální smlouvy po této rekodifikaci. Musíme zkonstatovat, že v některých částech práce budeme nuceni zohlednit i úpravu platnou před zmíněnou rekodifikací. K autorem nashromážděným podkladům, především tedy konkrétním profesionálním sportovním smlouvám, které budou sloužit jako přílohy této práce, musíme dodat, že na žádost jednotlivých subjektů, jsme byli nuceni anonymizovat osobní a identifikační údaje ve smlouvách obsažené, stejně jako většinu konkrétních částek, týkajících se odměn, v některých případech pak i celou pasáž smlouvy upravující právě její finanční stránku.

2. SPORT, JEHO ODVĚTVÍ A ORGANIZACE

2.1. Sport

Pojem „sport“¹ je teoreticky chápán jako pohybová aktivita charakterizovaná svou zvláštní formou i obsahem, jejíž rámec je vymezen určitými pravidly a prováděn prostřednictvím soutěživé formy, kdy je eliminován slabší jedinec. Veřejnosti je však bližší výklad tohoto pojmu jako pohybové aktivity ve volném čase².

Na samotný význam slova „sport“ můžeme nahlížet z mnoha různých úhlů pohledu, kdy jej můžeme chápat například z hlediska trenérského, sociálního, právního či ekonomického a pokaždé tak můžeme dojít k jinému výsledku definice tohoto pojmu. Na sport můžeme nahlížet také jako na mezinárodní fenomén, který jako takový významně ovlivňuje životy velké masy lidí.

Sport bývá obecně nazírán jako souhrn mnoha sportovních disciplín, které můžeme rozčlenit dle nejrůznějších představitelných kritérií do nespočtu rozmanitých kategorií (např. sporty, kde jde o dosažení času či bodů, sporty soutěžní a bojové, kontaktní a bezkontaktní).³ Dále můžeme sport dělit např. na závodní a rekreační.⁴

V této práci se ale sportu budeme věnovat především z pohledu právního. Z tohoto hlediska tak jeho zákonnou definici můžeme dohledat v zákoně č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, jenž ve svém § 2 odst. 1 reflektuje Evropskou chartu sportu z roku 1992, která říká:

„...sportem se rozumějí všechny formy tělesné činnosti, které – ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv – si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích všech úrovní.“

¹ Odvozuje se ze starofrancouzského „le désporter“ nebo latinského „disportare“, kdy toto označení znamená bavit se, trávit čas příjemným způsobem.

² Toto označení použil Jerome Klapka Jerome v roce 1889 ve své knize „Tři muži ve člunu“.

³ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2001. s. 28

⁴ CHOUTKA, Miroslav; DOVALIL, Josef. *Olympismus* [online]. Praha: Olympia, 2004 [cit.dne 2014-02-02]. Dostupné z: <<http://www.olympic.cz/www/docs/osmus/sport.pdf>>

2.2. Sportovní odvětví

Definici pojmu „sportovní odvětví“ můžeme pro účely této práce vykládat jako druhy sportu či celkově vzato, sporty jako takové. Dle encyklopedického výkladu se konkrétně jedná o sporty, druhy sportů, které zpravidla vznikaly a vyvíjely se zcela samostatně, a které proto vždy mají své specifické zaměření dané určitým specifickým cílem této činnosti, ve které se soutěží. V České republice se sportovní odvětví počítají na desítky, ve světě jich pak je více než stovka⁵. V některých sportovních odvětvích, např. v tenise či basketbalu, je obsažena činnost jediná, některé sporty však obsahují řadu často velmi odlišných činností (např. hod, běh, skok v atletice).⁶ Jednotlivé sporty se pak dají provozovat v rámci určitých organizovaných či neorganizovaných podmínek, kdy buď existují určitá pravidla a instituce, která zajišťují jejich vydávání a dodržování, nebo je sport provozován jako sport „divoký“, tzn. spontánně provozovaný konkrétními jedinci či jejich skupinami zpravidla pouze pro vlastní pobavení bez nutného cíle v podobě dosažených výkonů.⁷

2.3. Organizace sportovního odvětví

Sportovní odvětví se nejprve utvářela prostřednictvím rozličných spolků, přičemž stát jejich rozvoj zpočátku ovlivňoval pouze nepřímo. Čím dál tím větší potřeba sportovců poměřovat se ve svém sportovním odvětví s větší množinou sportovních konkurentů však vedla k tomu, že bylo zapotřebí takové spolky institučně sjednotit na vyšších úrovních⁸. Cíle jakési globalizace sportovního odvětví mohlo být dosaženo pouze cestou směrem od spodu nahoru⁹, kdy se utvářely instituce, které tak za podmínky přesného vymezení vzájemného postavení a kompetencí¹⁰ pomohly zastřešit výkon daného sportu na určitém

⁵ DEMETROVIČ, Ernest et al. *Encyklopedie tělesné kultury*. Olympia: Praha, 1988.

⁶ Pro představu o rozličnosti existujících sportovních odvětví uvádím odkaz na Seznam sportovních odvětví registrovaných v České obci sokolské (dostupné z: < <http://www.sokolcos.cz/prehled-sportovnich-odvetvi-2338>>.

⁷ ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha - Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 12

⁸ Touto úrovní je myšlena především regionální/místní úroveň, kdy nejvyšší možnou hranicí je dnes mezinárodní/celosvětová úroveň.

⁹ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 38. Sluka zde jmenuje také jedinou výjimku sportovní organizace, která byla ustavena opačnou cestou, tedy „shora dolů“, kterou je Mezinárodní olympijský výbor.

¹⁰ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2001. s. 193

území a díky nimž bylo v jednotlivých sportovních odvětvích umožněno dosáhnout harmonizace sportovních pravidel, jejichž sjednocení umožnilo překlenutí různých regionálních sportovních specifik. I tak ale v některých sportovních odvětvích existují odlišnosti, kdy při vzájemné konfrontaci členů různých asociací dochází k tomu, že se pravidla konkrétního utkání řídí pravidly organizace, která dané utkání či turnaj zrovna pořádá. Příkladem může být úprava pravidel ledního hokeje podle Národní hokejové ligy (NHL) na americkém kontinentu a Mezinárodní hokejové asociace (IIHF) v Evropě, kdy zde můžeme nalézt hned několik rozdílů v pravidlech.¹¹

K popisu organizace sportovních odvětví z hlediska postavení jednotlivých institucí z pohledu České republiky využijeme popisu tzv. institucionálního rámce sportu¹², který definoval J. Novotný, který z hlediska obtížného institucionálního zařazení sportu vytyčil tři rámce sportu neboli tzv. subsystémy:

- vládního sektoru,
- sportu organizovaného v rámci sportovních federací,
- sportu organizovaného v rámci olympijského hnutí.

V subsystému vládního sektoru se o sportovní rozvoj občanů stará vláda a úřady na krajské a obecní úrovni, tedy stát. Jeho hlavním úkolem tak je utvoření legislativních podmínek, nejlépe v rámci doporučení Rady Evropy, nutných k rozvoji sportu a zajištění jeho povinné aplikace v rámci povinné školní tělovýchovy, ale i ve státních složkách jako jsou policie, armáda atd. Na vládní, resp. celostátní úrovni je ústředním orgánem státní správy v oblasti sportu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které např. zřizuje Resortní sportovní centra¹³. Na krajské a obecní úrovni jsou to jednotlivé odbory daného územního celku zřízené pro oblast sportu. Krajské a obecní úřady prostřednictvím těchto odborů poskytují většinou nárazově dotace konkrétním sportovním oddílům.

Sport organizovaný v rámci sportovních federací je především dobrovolně organizovaným sportem, kdy občan sportuje ve svém volném čase. Sport je zde na

¹¹ Viz. ROSEN, Dan. *International rules to be enforced at Sochi Olympics* [online]. NHL server, [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: < <http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=703826> >

¹² ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha-Plzeň:

Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 12-14

¹³ viz. kapitola 2.4.

všech úrovních, tzn. od jednotlivých klubů až po sportovní mezinárodní organizace, organizován ve spolcích.¹⁴ Dochází tak k vytvoření určité hierarchie, která, jak již bylo zmíněno dříve, je nutná k vytvoření jednotného systému technických norem a možné organizace sportovních soutěží s jednotnými pravidly. Pokud si takový vztah představíme jako pyramidovou strukturu, pak nejvýše stojí mezinárodní sportovní svazy, pod nimi se obvykle nachází kontinentální svazy, které sdružují spolky, resp. jednotlivé zastřešující asociace¹⁵ konkrétních zemí, a ty pak zastřešují daná sportovní odvětví. U nás můžeme mluvit nejčastěji o České unii sportu (ČUS)¹⁶. Tyto asociace pak dále sdružují jednotlivé tzv. střešní organizace v konkrétních sportovních odvětvích, které ve „svém“ sportovním odvětví vykonávají výkon nejvyšší národní instituce, pod níž spadají regionální svazy¹⁷ a tím pádem i jednotlivé sportovní kluby a oddíly.

Jako poslední si uvádíme pojem sportu organizovaného v rámci olympijského hnutí. Jedná se o subsystém, který má na starosti především přípravu a realizaci olympijských her, a to jak z pohledu národního, kdy se jedná především o stanovení a organizaci národních norem pro kvalifikaci jednotlivců na olympijské hry (OH), tak i pro následné personální zajištění národních výběrů pro reprezentaci své země na OH. Z pohledu nadnárodního zde pak stojí Mezinárodní olympijský výbor, který v intervalu 2 let zajišťuje samotné OH, letní i zimní.

Vztahy mezi jednotlivými subsystémy jsou volně provázané, bez existence silnější či slabší strany, s jistou mírou nezávislosti jednotlivých subsystémů v rámci právního řádu domovského státu.¹⁸ V této chvíli již nemá z našeho výzkumného pohledu pro tuto práci smysl více rozebírat vzájemné vztahy mezi výše zmíněnými sportovními subsystémy, a nyní tak již můžeme přikročit ke zkoumání jednotlivých subjektů organizace sportovních odvětví.

¹⁴ Dříve v „občanských sdruženích“ dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

¹⁵ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 25

¹⁶ ČUS je nástupce Českomoravského svazu tělesné výchovy, je největším sportovním svazem v České republice, sdružujícím většinu jednotlivých svazů v konkrétních sportovních odvětvích.

¹⁷ Jako příklad můžeme použít vztah nadřízenosti Fotbalové asociace České republiky (FAČR) jako střešního orgánu ve vztahu k Pražskému fotbalovému svazu (PFS).

¹⁸ ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha-Plzeň: nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 14

2.3.1. Sportovec, profesionální sportovec

Pro účely naší práce je pojem sportovec klíčovým pojmem, který si bude zapotřebí dále definovat. Jedná se o nejpodstatnější subjekt organizace sportovních odvětví, protože sportovec je elementárním prvkem sportu jako takového a bez něj by neexistovala potřeba vzniku ostatních subjektů sportovního odvětví a ani potřeba řešit vzájemné vztahy sportovců mezi sebou či sportovci a ostatními subjekty.

Jelikož sportovec není jako právní pojem nikde definován, budeme muset vycházet především z teoretických poznatků. V odborné literatuře je v zásadě možné dohledat rozdělení sportovce do následujících kategorií¹⁹:

- **profesionál** – sportovní činnosti se věnuje soustavně, přičemž je pro něj tato činnost zároveň obživou, kdy je za její vykonávání odměňován. Jeho život je naprosto svázán jednotlivými soutěžemi a tréninky. Kromě osobního úspěchu, osobních odměn a dalších vlivů je tak úplata, kterou dostává za svůj výkon, hlavním motivem jeho snahy. V rámci výkonnostního dělení jej nejčastěji můžeme zařadit do kategorie vrcholových sportovců.
- **poloprofesionál/neamatér** – sportovní činnost vykonává i přes to, že současně s ní má obvykle své soukromé povolání, někdy sport můžeme chápat jako jeho další zaměstnání. Občas je za své výsledky při sportovní činnosti odměňován, když pobírá nejrůznější nepravidelné i pravidelné odměny. Ty může vnímat jako součást své motivace, která tak může být vidinou možné odměny stimulována, nicméně jejich celková výše sportovci neumožňuje pokrytí jeho sportovní přípravy. Takový sportovec tak již vystupuje na soutěžích pořádaných sportovními svazy, na kterých se často poměruje i s profesionály. Z pohledu výkonnostních kategorií jej tak nejčastěji můžeme zařadit do kategorie výkonnostních sportovců.
- **amatér** – sport je pro něj dobrovolnou náplní volného času, kromě možných výher v soutěžích nepobírá žádnou pravidelnou odměnu. Sport

¹⁹ K tomuto dělení jsme došli z více zdrojů, konkrétně pak z TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 66, PTÁČKOVÁ, Vlasta. *Zdaňování příjmů sportovců v ČR*, Poradce veřejné správy, 2010. č. 12-13, s. 24-26, také TOPINKA, Jiří. *Zdaňování sportovců a sportovních organizací*. Daně, 1999. č. 4, s. 2

provozuje především z vlastního zájmu a potřeby. Dosažený výkon tak pro něj není hlavním účelem sportu, čímž ho můžeme zařadit z výkonnostního hlediska do kategorie rekreačních sportovců.

Z pohledu našich hlavních cílů budeme v dalších kapitolách této práce moci vynechat amatérské a neamatérské sportovce, které až na výjimky nemůžeme z pohledu sportu považovat za subjekty aplikace např. zákoníku práce, jak vysvětluje Topinka a Stanjura²⁰, i když jsou takoví sportovci členy sportovní organizace (která je spolkem a ve svých stanovách tak musí mít stanoven účel, pro jehož plnění byl spolek založen) a vystupují navenek v soutěžích jménem svého klubu. Pořád totiž není prokázán přínos činnosti takového sportovce pro sportovní organizaci a uplatnění takových předpisů na amatérské a neamatérské sportovce by mohlo být pokládáno za zásah do práva na svobodné sdružování²¹ v zájmu naplnění sociálních zájmů svých členů s přihlédnutím k textu čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V této práci tak v dalších kapitolách budeme nejčastěji pracovat s pojmem sportovce jako profesionála, neboli ze sportovního hlediska také subjektu vzájemných právních vztahů.

Definici **profesionálního sportovce**, jak jsme ji již zmínili v ukázce rozdělení sportovců dle výkonnostních a dalších parametrů, tak považuji z hlediska této práce za přínosné rozebrat ještě z jiného úhlu pohledu. Vzhledem k existenci pouze jakýchsi kusých definic, z nichž jsme vycházeli při rozdělení jednotlivých kategorií a vzhledem k absenci jakékoliv zákonné definice sportovce-profesionála, dovolíme si částečně vycházet také z definice, kterou používá Mezinárodní fotbalová asociace FIFA, a kterou od ní často, byť většinou s výhradami, přebírají i odborníci na tuto problematiku. Tato definice profesionálního sportovce definuje jako „*hráče, který má se svým klubem podepsanou smlouvu a je za svou fotbalovou činnost placen více, než kolik ve skutečnosti k této činnosti účelně vynaloží. Ostatní hráči jsou shledáváni amatéry.*“²² V tomto kontextu tedy můžeme chápat profesionála na základě podepsané smlouvy s klubem a odměny, která převyšuje hráčovy účelně

²⁰ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 66 - 67

²¹ dle § 214 a § 218 zákona č. 89/2012 Sb, občanský zákoník., dříve dle § 1 odst. 1 zákona č. 83/1990, zákon o sdružování občanů

²² FIFA, *Regulations on the Status and Transfer of Players*, Article II., Zürich, 2010 [online]. [cit. 2014-01-01]. Dostupné z: <http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/83/85/regulationsstatusandtransfer_e.pdf>.

vynaložené výdaje na vlastní sportovní činnost. Samozřejmě nelze takovou definici chápat univerzálně pro všechna sportovní odvětví, protože na rozdíl od fotbalu a jiných kolektivních sportovních odvětví není nikde dáno, že by sportovec – atlet, který je OSVČ a účast na soutěžích si platí sám, nemohl mít například v případě špatné formy a dosažených výsledků vyšší výdaje než příjmy. V takovém případě by samozřejmě neobstála ani tato definice sportovce profesionála, podle které by takový sportovec - atlet po „neziskovou“ část své kariéry pozbyval statut profesionála. Z pohledu většiny kolektivních sportů se ale s touto definicí můžeme ztotožnit. FIFA totiž při jejím stanovení vycházela nejspíš především z faktu, že ve většině svých členských států jsou sportovci v pracovněprávním poměru ke svému klubu.²³

Pro naše účely budeme dále profesionálního sportovce vnímat jako sportovce, jehož sportovní činnost zpravidla na vrcholové úrovni tvoří hlavní, nikoliv však nutně nejziskovější náplň jeho každodenního života a za jejíž výkon je pravidelně odměňován na základě smluvního či pracovněprávního vztahu nebo na základě služebního poměru vojáka z povolání. V ojedinělých případech pak také můžeme do této kategorie zařadit i sportovce, který není s nikým smluvně vázán a jehož výnosy ze sportovní činnosti jsou nepravidelné, přičemž jejich souhrnná výše mu však umožňuje vykonávat sportovní činnost jako hlavní povolání. Tuto druhou definici sportovce však nebudeme až na výjimky dále rozebírat, protože z pohledu našeho zájmu, kterým jsou smluvní vztahy sportovce, není zajímavá.

2.3.2. Sportovní oddíl

Sportovní oddíl můžeme z hlediska sportovní organizace označit jako nejnižší druh sdružení osob kolektivního sportu. Jeho esenciálním základem je tedy členská základna tvořená jednotlivými sportovci. Taková organizace pak může být otevřená nebo uzavřená v závislosti na možnosti přístupu nových členů. Jeho existence je odvozena od existence sportovního klubu, v jehož rámci oddíl funguje. V některých případech může uplatňovat svou omezenou odvozenou právní subjektivitu. Jako příklad sportovního oddílu si můžeme uvést Radotínský

²³ ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha-Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 98

sportovní klub o. s. – oddíl volejbalu²⁴ (ačkoliv je tento klub již zapsán jako spolek, ve spolkovém rejstříku je stále uvedena právní forma občanského sdružení). Základním znakem sportovního oddílu tak je vlastní specializace a omezení na provoz jednoho sportu či druhů sportu a dále ekonomická a již zmíněná právní závislost na mateřském sportovním klubu.²⁵ V rámci sportovního klubu je možné ještě vytvořit tzv. sportovní odbor, který se od sportovního oddílu liší tím, že sportovní oddíl může disponovat svými vlastními orgány (tzv. mikrostrukturou), která jej zastupuje ve vztahu k mateřskému sportovnímu klubu. Sportovní odbor takovou strukturu postrádá. Příkladem sportovního odboru nám může posloužit např. odbor sluchově postižených při Sportovním klubu Slavia Praha.²⁶

2.3.3. Sportovní klub

Sportovní klub²⁷ většinou sdružuje provozovatele více sportů zároveň a také disponuje přímou ekonomickou vazbou na zastřešující sportovní asociaci a prostřednictvím svých oddílů obvykle také vazbou na jednotlivé samostatné sportovní asociace, přes které čerpá případné prostředky ze státního rozpočtu.²⁸ Na rozdíl od svých složek má již plnou právní a ekonomickou subjektivitu a může tak sám za sebe plnohodnotně vystupovat v právních vztazích, což v praxi znamená, že může vystupovat jako žadatel o různé již zmíněné dotace, jednat se sponzory a uzavírat s nimi sponzorské, reklamní či dárcovské smlouvy²⁹, pořádat jinou činnost, jako je prodej lístků na domácí utkání, prodej suvenýrů atd. Významným příjmem klubů, především na nejvyšší sportovní úrovni, bývají také příjmy z přestupové politiky, kdy prostřednictvím tzv. transferových smluv³⁰

²⁴ Radotínský sportovní klub, o. s., oddíl volejbalu – Výpis ze spolkového rejstříku, vedeného u Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 298 – Radotínský sportovní klub, o. s., IČO: 452 51 291 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik->>.

²⁵ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 26

²⁶ Sportovní klub Slavia Praha – odbor zrakově postižených [online]. Dostupné z: <<http://www.skslavia-ozp.cz/>>

²⁷ Dříve též tělovýchovná jednota (TV).

²⁸ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 26

²⁹ Ačkoliv mají tyto pojmy shodné některé podstatné znaky, stále se jedná o pojmy rozdílné. Viz. MAGUROVÁ, Zuzana: *Sponzorstvo (reakcia na článek Dar alebo Reklama)*. NonProfit, 1999. č. 1, s. 18-19

³⁰ Obsahem tzv. „transferové smlouvy“ je závazek původního klubu ukončit svůj právní vztah s hráčem a umožnit novému klubu získat právo využívat hráčův talent, znalosti a schopnosti.

dochází k rozvázání smluvního vztahu mezi klubem a jeho hráčem pro účely jeho přestupu do konkrétního nového klubu. Nový klub pak díky tomu s hráčem může uzavřít profesionální smlouvu a původnímu klubu uhradit odstupné.³¹ V neposlední řadě ještě zmíníme jeden podstatný příjem klubového rozpočtu, kterým jsou příjmy z vysílacích práv na televizní přenosy ze sportovních utkání, které obvykle klubu plynou zprostředkovaně skrze národní sportovní asociaci, která je jako celek zpravidla prodává.³²

Sportovní klub v nejvyšších národních i mezinárodních soutěžích většinou musí disponovat příslušnou licenci,³³ která mu umožňuje se dané soutěže účastnit. K získání licence je zapotřebí, aby klub splnil podmínky stanovené příslušnou sportovní asociací, která licence uděluje. Podmínky udělení licence tak můžeme dělit do kritérií, a to kritérií sportovních, infrastrukturních, personálních, administrativních, právních a finančních. Pro názornost zde můžeme poukázat například na Licenční řád pro účast v extralize ledního hokeje, který stanovuje podmínky možné účasti klubu v extraligové soutěži, přičemž podmínky dělí do tří kategorií: sportovní, ekonomické a podmínky vztahující se ke kvalitě zimního stadionu.³⁴

Sportovní klub může mít právní formu spolku, jehož příkladem může být opět Radotínský sportovní klub o. s.³⁵ (v rejstříku již zapsán jako spolek, ale stále s občanským sdružením jako právní formou v názvu spolku), nebo obchodní společnosti ve formě společnosti s ručením omezeným³⁶ nebo akciové společnosti.³⁷

³¹ ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha-Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 92-93

³² Sport: Fotbal získá za televizní práva na ligu 400 milionů korun. *Strategie.cz* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: < <http://strategie.e15.cz/zpravy/sport-fotbal-ziska-za-televizni-prava-na-ligu-400-milionu-korun-1061390>>

³³ ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha-Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. s. 85-89

³⁴ Viz. ASOCIACE PROFESIONÁLNÍCH KLUBŮ LEDNÍHO HOKEJE, Licenční řád pro účast v extralize ledního hokeje [online]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: < http://www.apklh.cz/wp-content/uploads/2011/08/Licennci-rad_pro_ucast_v_ELH.pdf>

³⁵ Radotínský sportovní klub, o. s., - Výpis ze spolkového rejstříku, vedeného u Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 298 – Radotínský sportovní klub, o. s., IČO: 452 51 291 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: < [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)>

³⁶ Např. Fotbalový klub Motorlet Praha s.r.o. – Výpis z obchodního rejstříku, vedeného u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 97963 – Fotbalový klub Motorlet Praha s.r.o., IČO: 271 22 484 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: < [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)>

³⁷ Např. sportovní klub FK Mladá Boleslav – Výpis z obchodního rejstříku, vedeného u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 7280, FK Mladá Boleslav a.s., IČO: 264 66 902 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: < [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)>

Jako názornou ukázkou sportovního klubu jako obchodní společnosti si tedy uvedeme společnost FK Mladá Boleslav a.s., která provozuje fotbalový klub FK Mladá Boleslav a z jejíž velmi přehledné výroční zprávy za rok 2012³⁸ můžeme vyčíst především předmět činnosti, kdy jednou z podnikatelských činností společnosti je kromě provozování profesionální sportovní činnosti například také marketingová a reklamní činnost, prodej licencí na přenos televizních práv atd. Dle této výroční zprávy si také můžeme udělat poměrně přesný obrázek o personální struktuře společnosti, od ředitele klubu až po úsek údržby stadionu.

Vzhledem k nosnému tématu a cíli této práce, kterým jsou profesionální smlouvy sportovce, bychom si měli připomenout, že to budou právě především sportovní kluby na profesionální úrovni, které uzavírají tzv. sportovní smlouvy s jednotlivými sportovci. Ti jsou však v rámci sportovního klubu nejčastěji organizováni v jeho jednotlivých oddílech, které se zaměřují na konkrétní sportovní odvětví. Záleží také především na tom, jestli klub jednotlivé oddíly vytváří, nebo je zaměřen například pouze na fotbal.³⁹

2.3.4. Samostatné sportovní organizace

Do kategorie samostatných sportovních organizací můžeme zahrnout sportovní svaz, který ve svém sportovním odvětví vykonává funkci jakési střešní asociace, která v daném odvětví působí jako nejvyšší národní organizace pro jednotlivé sportovní subjekty, nejčastěji sportovní kluby, případně i konkrétní osoby. Odborná literatura ji pro konkrétní sportovní odvětví nazývá tzv. střešní organizací.⁴⁰ Posláním takové organizace pak je především tvorba vhodných podmínek na všech stupních sportovního odvětví a péče o další komplexní rozvoj odvětví. Obvykle je tak vlastníkem, zřizovatelem, organizátorem a pořadatelem soutěží na všech stupních odvětví. Z našeho pohledu ji můžeme považovat za důležitou především z důvodu její působnosti, mezi kterou totiž většinou patří i vydávání odvětvových předpisů a řádů upravujících činnost v jejím rámci.

³⁸ Výroční zpráva společnosti FK Mladá Boleslav a.s., číslo listiny B 7280/SL35, ze dne 31.12.2012, zveřejněná ve sbírce listin vedené u Městského soudu v Praze, oddíl B, vložka 7280 – FK Mladá Boleslav a.s., IČO: 264 66 902, s. 7-9 [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <[https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)>

³⁹ I sportovní kluby orientované čistě jen na provozování jednoho sportovního odvětví se však mohou dělit na oddíly, například podle věkových kategorií hráčů.

⁴⁰ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 24-28

Důležitá je také z důvodu zajišťování organizace, řízení a nasazování rozhodčích a obvykle také zabezpečení mezinárodních zápasů a reprezentace jako celku.⁴¹ Taková organizace má nejčastěji právní formu spolku a vyznačuje se vlastní právní subjektivitou např. vůči sponzorům a dalším partnerům, včetně zahraničních, kdy vystupuje v pozici samostatného subjektu. Jako příklad takové organizace můžeme uvést Fotbalovou asociaci České republiky (FAČR).⁴²

Z našeho pohledu jsou střešní sportovní organizace důležité proto, že každý hráč, a není podstatné, zda profesionál nebo amatér, musí být u střešní organizace zaregistrován jako její člen, případně se stát jejím členem prostřednictvím svého členství v klubu, který je dále členem střešní organizace. Bez splnění této podmínky se tak sportovec nemůže v daném odvětví sdružovat a organizovaně soutěžit. Střešní organizace je pro účely této práce nezbytná také proto, že kromě přijímání registrací a vedení evidence svých členů musí často evidovat profesionální smlouvy jednotlivých sportovců ve své evidenci,⁴³ které jednotlivé kluby musí takové smlouvy předkládat.

2.3.5. Zastřešující sportovní asociace

Zastřešující sportovní asociace není pro nás až tak důležitým pojmem, který bychom pro naše potřeby museli nějak více rozebírat, protože nemají žádný podstatný vliv na tvorbu pravidel či řádů pro jednotlivá sportovní odvětví a nejsou tak pro náš výzkum až tak zásadní. Nicméně pro úplnost popisu členění subjektů organizace sportu považujeme její stručné představení za vhodné, abychom si celkový institucionální rámec a jeho fungování mohli globálně představit.

Tak tedy, zastřešující národní sportovní asociaci chápeme jako organizaci, která sdružuje již v předchozí kapitole zmíněné jednotlivé sportovní asociace, které zastupují svá jednotlivá sportovní odvětví na národní úrovni. Často se jedná o organizaci, která má stejně jako sportovní asociace právní subjektivitu a důležitá je pak především proto, že má obvykle přímý vztah k ústřednímu orgánu státní

⁴¹ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 42

⁴² FAČR je člen mezinárodní fotbalové asociace FIFA a současně i její evropské konfederace UEFA. FAČR se dále dělí na jednotlivé krajské fotbalové svazy.

⁴³ Viz. například zmíněná Fotbalová asociace České republiky (FAČR), která vede evidenci profesionálních fotbalových smluv svých členů.

správy, jehož prostřednictvím čerpá dotace ze státního rozpočtu České republiky⁴⁴. Jedny z nejznámějších organizací jsou v České republice především křesťanská sportovní organizace Orel, Česká obec sokolská a největší český spolek sportovních svazů Česká unie sportu (ČUS)⁴⁵.

Smysl těchto organizací můžeme spatřovat především v tom, že sdružují velké množství členů, potažmo sportovních klubů, resp. svazů, a díky své velikosti tak získávají lepší pozici při čerpání a vyjednávání o již zmíněných dotacích ze státního rozpočtu, než kdyby se o totéž pokoušely jednotlivé svazy individuálně.

2.3.6. Mezinárodní sportovní asociace

Posledním a nejvyšším stupněm organizace jednotlivých sportovních odvětví jsou pak především příslušné mezinárodní instituce, které vytváří společné světové, kontinentální či regionální zastřešení konkrétního sportovního odvětví, přičemž často působí v roli hlavního legislativce pro své sportovní odvětví, když vydávají nejrůznější směrnice, stanovy, řády a další akty, kterými daná odvětví shora upravují. Činí tak především z důvodů potřeby sjednocení obecných pravidel, která platí pro jejich jednotlivé členské asociace. To je nutné z důvodu, aby docházelo k jakési „regulativní harmonizaci a sjednocení“ konkrétního sportovního odvětví doslova ve všech koutech světa tak, aby bylo možné v rámci mezinárodních soutěží a turnajů vyžadovat dodržování stejných pravidel týkajících se např. určitých minimálních a maximálních rozměrů hrací plochy, sjednocení posuzování zakázané hry či přestupků ze strany rozhodčích a tomu odpovídající takřkajíc právní jistotu ze strany sportovců, kteří tak vědí, jak budou konkrétní herní situace na hřišti či sportovišti posuzovány.⁴⁶

Z pozice jednotlivých sportovců je pak důležitý opět jejich členský princip, kdy aby se sportovec mohl účastnit soutěží a závodů, které daná

⁴⁴ TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001. s. 25

⁴⁵ Dříve se nazýval Český svaz tělesné výchovy. Jedná se o největší organizaci v ČR, která k dnešnímu dni ve svém členství eviduje 73 národních svazů, 9.029 sportovních klubů a tělovýchovných jednot s 1.428.506 členy [online]. [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <<http://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>>

⁴⁶ Toto téma jsme již zmínili také v kapitole 2.3.

nadnárodní organizace pořádá, je zapotřebí stát se jejím členem a tím pádem se podřídit jejím pravidlům.⁴⁷ Členem nadnárodní organizace se sportovec stává zpravidla zprostředkovaně skrze své členství v národním svazu. Bez členství v takových organizacích by se pak jedinec neměl s kým poměřovat⁴⁸, přičemž teoreticky by se mohl pokusit založit organizaci konkurující organizacím již zavedeným, ale taková myšlenka je samozřejmě z dnešního pohledu, kdy jsou všechna dosud známá sportovní odvětví poměrně rozsáhlým způsobem rozvinutá, značně utopická. Navíc by k takovému konkurenčnímu záměru bylo zapotřebí většího množství jednotlivců, resp. klubů či dokonce národních svazů, které by se o založení takového projektu mohli pokusit. Ale to již zacházíme do úvah, které se neslučují s cílem naší práce, proto se vrátíme zpět do pozice bližší výzkumu smluvních vztahů.

Z perspektivy jednotlivých sportovců, především pak v kolektivních sportech, je velmi důležitou rolí mezinárodních sportovních organizací také stanovení nejrůznějších pravidel pro jejich přestupy mezi jednotlivými kluby v rámci národního svazu i mezi kluby napříč národními svazy. Jako příklad mezinárodní zastřešující organizace můžeme použít Mezinárodní fotbalovou asociaci FIFA⁴⁹, která upravuje např. možnost přestupů a přestupní období k nim určená svým Statusovým a přestupním předpisem⁵⁰. V tomto předpise FIFA

⁴⁷ HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha: Nakladatelství Auditorium, 2007. s. 43

⁴⁸ Viz. také kapitola 2.3.4.

⁴⁹ Mezinárodní fotbalová organizace FIFA (Fédération Internationale de Football Association) je ve sportovním odvětví fotbalu nejvyšší organizací, která tento sport zastřešuje s působností pro celý svět. FIFA sdružuje k dnešnímu dni 209 členských asociací, které jsou střešními svazy jednotlivých členských zemí. FIFA se skládá z 6 kontinentálních konfederací, mezi nimiž je pro nás asi nejvýznamnější Evropská fotbalová asociace UEFA (Union des Associations Européennes de Football), která má věrnou kopii organizační struktury jako FIFA a členové jednotlivých národních svazů, v tomto případě v rámci Evropy, jsou tak členy i obou těchto institucí. Každá ze zmíněných organizací pak pořádá své turnaje a soutěže v rámci své teritoriální působnosti. Obě výše zmíněné organizace jsou velmi atraktivní pro televizní a marketingové společnosti v rámci vysílacích práv a marketingového prostoru při svých utkáních a jsou subjekty, které vytváří značný hospodářský zisk. Zdroj: SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007, s. 40, FIFA World Soccer Organizational Chart [online]. [cit. 2013-01-03]. Dostupné z:

<http://www.coloradorapids.com/sites/colorado/files/FIFA_org_chart_052112.jpg>.

⁵⁰ FIFA, Regulations on the Status and Transfer of Players, Article IV., Zurich, 2010 [online]. [cit. 2014-01-01]. Dostupné z:

<http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/83/85/regulationsstatusandtransfer_e.pdf>.

stanovuje konkrétní povinnosti hráčů⁵¹ a klubů, kdy konkrétně v článku IV. stanovuje podmínky pro zachování smluvní stability vztahů profesionálního fotbalisty a jeho klubu. Další i pro samotné hráče významnou funkcí mezinárodní sportovní organizace typu FIFA je zajišťování výkonu rozhodnutí domácích sportovních asociací, kdy není možné obejít zákaz udělený domácí asociací konkrétní osobě účasti v cizí soutěži. Významnou je také funkce odvolacího orgánu proti rozhodnutím domácích organizací. Můžeme tak obecně konstatovat, že s předpisy a řády vydanými mezinárodními sportovními institucemi se v této práci nesetkáváme naposledy.

2.4. Resortní sportovní centra

Resortní sportovní centra (dále jen RSC) jsou organizačními složkami státu⁵² zřízenými na základě zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, který ukládá Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) zřídit taková centra a zabezpečovat a koordinovat jejich činnost⁵³. RSC jsou zřízena při Ministerstvu obrany (dále jen RSC MO), Ministerstvu vnitra (dále jen RSC MV) a již zmíněném MŠMT (Vysokoškolské sportovní centrum MŠMT, dále jen VSC MŠMT). RSC MO ještě můžeme rozdělit na Armádní sportovní centrum Dukla (dále jen ASC Dukla), které je organizační jednotkou organizační složky státu a příspěvkové organizace v odvětví kolektivních sportů volejbal a házená a vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu – CASRI, které je příspěvkovou organizací zabývající se vědeckým servisem pro resortní sportovní státní reprezentaci. Úkolem všech RSC je příprava vrcholových sportovců – sportovních reprezentantů seniorské a juniorské reprezentace. RSC jsou tak servisní a odborná pracoviště, která vytváří vhodné technické, organizační, ekonomické, personální, zdravotní, a sociální podmínky pro dlouhodobou přípravu sportovců k národní sportovní reprezentaci.⁵⁴

⁵¹ Pojem „hráč“ budeme nadále používat vedle pojmu „sportovec“, kdy se nám v některých souvislostech s kolektivními sporty označení „sportovec“ jeví jako zbytečně obecné a ne zcela konformní vzhledem k výkladu.

⁵² § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

⁵³ § 3, odst. 1, písm. g) a h) zákona č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu

⁵⁴ PROFELDOVÁ, Zdeňka. Informace z kontrolní akce NKÚ č. 13/23, Peněžní prostředky státního rozpočtu určené k financování resortních sportovních center podporujících oblast tělovýchovy a sportu v České republice, NKÚ, 2013. s. 1 [online]. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: < <http://www.nku.cz/assets/media/informace-13-23.pdf> >

Na základě Zásad činnosti Resortních sportovních center, vydaných MŠMT pod č.j. 16841/2008-50_RSC (dále jen Zásady činnosti RSC), může členem RSC být pouze sportovec zařazený do seznamu reprezentace příslušného sportovního svazu v dané věkové kategorii.⁵⁵ Tento člen navíc musí plnit řadu dalších, především výkonnostních kritérií.

VSC MŠMT nevlastní žádný nemovitý majetek, proto si jej pouze najímá a financováno pak je ze zdrojů MŠMT. MŠMT ze své kapitoly dále financuje RSC MV, které hospodaří se svěřeným majetkem. Spolu s MO pak spolufinancuje RSC MO, které využívá nemovitý majetek MO a je s ním oprávněno hospodařit.

Jednotlivá RSC se liší především svým zaměřením na různá sportovní odvětví, jejichž skladbu můžeme názorně zhlédnout v tabulce Přehledu sportovních odvětví v RSC⁵⁶.

Výše uvedený stručný, leč na používané zkratky bohatý přehled fungování RSC, nám poslouží při pozdějším zkoumání sportovních smluv, když všichni profesionální sportovci v RSC jsou zaměstnáváni na základě pracovněprávního poměru.

⁵⁵ čl. 4.3.1. Zásad činnosti RSC

⁵⁶ viz. čl. 3.4. Zásad činnosti RSC

3. SPORT A PRÁVO

V předchozí kapitole jsme si krátce vysvětlili pojmy jako jsou sport, sportovec, sportovní odvětví a postupně jsme se probrali jednotlivými subjekty, které dohromady jednotlivá sportovní odvětví organizačně utváří. V této kapitole se budeme zabývat především vztahem sportu a práva. Budeme se tak zabývat pojmem sportovního práva, sportovními a právními normami, které se ke sportu také vztahují, stejně jako se zaměříme na právní postavení individuálního a kolektivního sportovce v právním řádu České republiky a na některé možné způsoby řešení případných sporů týkajících se závazků, včetně závazků ze sportovních smluv.

3.1. Sportovní právo

Než se dobereme definice, pod kterou budeme pojem sportovní právo v této práci dál užívat, musíme si nejprve rámcově přiblížit, jak obtížná tato problematika vůbec je. Velké množství předních právních odborníků v oblasti sportu je rozděleno na různé tábory zastávající k tomuto tématu rozdílné postoje, kdy se jedna strana přiklání k existenci sportovního práva jako samostatného právního odvětví,⁵⁷ zatímco druhá strana v něm vidí především pouhou aplikaci stávajících platných norem právních řádů na konkrétní případy.⁵⁸ Původně některé státy ponechávaly sportovním organizacím vcelku rozsáhlou volnost, kdy se mohlo zdát, že sportovní spolky tvoří jakýsi stát ve státě a v případě mezinárodních organizací dokonce jakýsi pseudostát, který stojí vedle států uznávaných z pozice mezinárodního práva.⁵⁹ Dnes se sportovci ve sporech ze smluv, přiznávání daní či např. vymáhání svých nároků, obrací především na obecný národní soud. Soudy jsou tak nuceny judikovat i v tomto oboru. I tak ale stát stále nemá téměř žádnou možnost právní intervence do určitých sportovních otázek, kterými jsou například přezkoumání uložené pokuty disciplinární komisí, vyhlášení vítěze soutěže apod. Sport má totiž svá specifika, díky nimž se plně

⁵⁷ Např. GRAYSON, Edward. *Sport and the Law*. 3rd ed. London: Butterworths, 1998. s. 37.

⁵⁸ Viz. ERBSEN, Allan. *The Substance and Illusion of Lex Sportiva*, s. 442-445, in: I.Blackshaw, R.C.Siekman, J. Soek, (eds.), *The Court of Arbitration of Sport 1984-2004*, c.d.

⁵⁹ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 16

podřízení obecnému právu nezdá být proveditelné. Na národní úrovni jsou národní sportovní střešní organizace cílem regulace národního práva, ale zároveň jsou vázané na předpisy, pravidla a funkce, které je zavazují ze strany mezinárodních federací, ve kterých jsou sdruženy.⁶⁰

Podle některých odborníků musí být sportovní právo chápáno pouze v rámci evropského a širšího mezinárodního kontextu, kdy není vázáno jen na národní legislativu, nýbrž zahrnuje také určitý originální mezinárodní prvek⁶¹. Nicméně s tímto pohledem se osobně nedovedu ztotožnit, protože za sportovní právo můžeme, pokud tedy vůbec uznáme existenci tohoto označení jako takovou, podle mne považovat i právo na nižší úrovni než pouze mezinárodní, resp. evropské. Vždyť zaměříme-li se namátkou na náš právní řád, nemusíme dlouho přemýšlet, abychom si jednotlivé jeho části představili v kontextu využití v souvislosti se sportem. Když například sportovní klub jako subjekt práva musí existovat v nějaké právní formě, pak můžeme aplikovat např. zákon o obchodních korporacích. V případě, že má klub nějaké zaměstnance, bude zapotřebí aplikace zákoníku práce, je-li profesionální sportovec živnostníkem, pak se tento právní vztah bude řídit také živnostenským zákonem a tak bychom mohli pokračovat napříč celým právním řádem a jednotlivými zákony. Samozřejmě jsou zde určité odchylky mezi běžnými a sportovními subjekty u zmíněných příkladů, ale k tomu na vnitrostátní úrovni dle mého názoru postačí i judikatura vnitrostátních soudů, která se takové odchylky může pokusit vyjasnit. Až v momentě, kdy se bude jednat o případ obsahující mezinárodní prvek a některá ze stran sporu bude cítit potřebu jeho vyjasnění, teprve tehdy bude nutné požádat o řešení dané předběžné otázky Evropský soudní dvůr. V takových případech pak můžeme navrhnout označení takové judikatury jako „mezinárodní, resp. evropské sportovní právo“.

Výše zmíněné případné odchylky obou odvětví pak můžeme vysvětlit prostřednictvím přirovnání, které použil Pons, když došel k závěru, že existuje velký rozdíl mezi pravidly, která regulují soutěž mezi průmyslovými firmami a pravidly, kterými se řídí organizace sportovních soutěží, kdy sportovní kluby mají především na zřeteli, aby žádný z nich nevypadl během rozběhnuté sezony ze soutěže například kvůli finančním problémům. Takový stav by totiž vedl

⁶⁰ FOSTER, Ken. How Can Sport be Regulated? In: Osborn G. (eds.), *Law and Sport in Contemporary Society*. London, Frank Cass, s. 277

⁶¹ GARDINER, Simon; JAMES, Mark; O'LEARY, John et al., *Sports Law*, 2nd. Ed., Cavendish Publishing, 2001. s. 44, s. 101

k deformaci celé soutěže, která není v zájmu žádného jejího účastníka. Soutěžní pravidla jsou tak na rozdíl od pravidel chování průmyslových firem nutná také proto, aby byla zajištěna jakási minimální úroveň rovnosti a solidarity mezi slabšími a silnějšími účastníky soutěže a aby taková pravidla byla garancí nejistoty sportovního výsledku.⁶² Není tak přeci samozřejmě možné bezmezně a slepě aplikovat obecné právo na všechny sportovní vztahy. Nicméně ani tato odchylka sportovního odvětví od odvětví klasického, řekněme tržního systému, ve kterém má každý zpravidla zájem na tom, aby jeho konkurent v nejlepším případě skončil v úpadku, nepotvrzuje domněnku zmíněnou v předchozím odstavci, že je možné chápat sportovní právo až v mezinárodním, nikoliv pouze v národním kontextu. Nejvíce výstižnou se nám proto může zdát definice sportovního práva, která říká, že se jen „adoptují obecné právní normy na specifické prostředí sportovní regulace“.⁶³

Hlavním cílem této práce nicméně není polemika o existenci či neexistenci pojmu sportovního práva, proto se zde již nebudeme dále pouštět do rozboru tohoto tématu, které nejspíš bude podle mého názoru ještě dlouho štěpit odbornou veřejnost, a na závěr této kapitoly tak můžeme konstatovat, že ačkoliv pojem sportovní právo tedy není fakticky nikde vymezen a názory na určení jeho významu se často značně různí, v této práci jej budeme užívat ve světle dříve zmíněného Erbsenova výkladu, kdy pojem sportovní právo budeme chápat jako zjednodušující souhrnné označení sportovních norem a norem právního řádu, které jsou dle aktuální potřeby sportovním odvětvím adoptovány.

3.2. Normy sportovního práva

V návaznosti na minulou podkapitulu, kde jsme se zabývali úvahami o existenci sportovního práva a kde jsme si stanovili výklad, jaký budeme pro tento pojem v naší práci používat, se nyní zaměříme na objasnění legislativního rámce sportovního práva, tedy jaké jsou možnosti úpravy sportovního práva vydáváním norem prostřednictvím jak sportovních organizací, tak ze strany státu.

⁶² PONS, Jean-Francois. *Sport and European Competition Policy. Annual Proceedings of the Fordham Corporate Law Institute, International Antitrust Law and Policy*. Fordham Corporate Law Institute: Jureis Publishing, Inc., 2000. s. 79

⁶³ Viz. ERBSEN, Allan. *The Substance and Illusion of Lex Sportiva*, s. 442-445, In: I.Blackshaw, R.C.Siekmann, J. Soek, (eds.), *The Court of Arbitration of Sport 1984-2004*, c.d.

3.2.1. Normy sportovní

Sportovní normou máme na mysli takovou normu, která je jedním ze „základních neprávních regulátorů chování sportovce v konkrétním sportovním odvětví. Vedle vymezení technického rámce pro provozování konkrétního sportovního odvětví (požadavky např. na sportovní prostor, výstroje a výzbroj) stanoví chtěné chování sportovce, vymezuje rámec takového chování a zpravidla též stanoví případné důsledky jeho porušení.“⁶⁴ Z objektivního hlediska jde tedy o existující pravidlo chování v konkrétním sportovním odvětví, které dané sportovní odvětví vyžaduje v rámci svého výkonu a jehož porušení je v různém rozsahu sankcionováno k tomu účelu zřízenými subjekty či prostředky. Oproti právním normám můžeme u sportovní normy postrádat některé důležité prvky, kterými jsou například vymahatelnost státem při jejich porušení. S právními normami je pak pojí například požadavek obecnosti, formy a obsahu. Dělení sportovních norem teorie pak rozlišuje především na normy psané a nepsané.

Nás tak z hlediska potřeby objasnění, kterými normativními pravidly se řídí úprava sportovních smluv, budou zajímat normy psané, protože v některých sportovních odvětvích jsou jimi často upraveny konkrétní obsahové požadavky na profesionální smlouvy nebo různé další povinnosti nad rámec zákona, jako je například povinná evidence profesionálních sportovních smluv. Z našeho hlediska ne již tak podstatnou, ale jinak velmi důležitou roli tyto normy představují z pohledu samotné regulace daného sportovního odvětví po stránce herní, kdy jsou jejich prostřednictvím stanoveny, jak už bylo dříve zmíněno, povinné rozměry hracích ploch, výzbroje, výstroje, stejně jako technické požadavky na ochranu diváků či vzájemná práva sportovců. Normy působí především formou příkazů, zákazů a povolení. Psané normy jsou nejčastěji legislativním dílem střešních národních resp. nadnárodních organizací, které buď přímo, nebo prostřednictvím svých orgánů⁶⁵ dohlíží na jejich dodržování, kdy se jednotliví sportovci této regulaci ze strany daných sportovních organizací podvolili především na dobrovolném základě, obvykle svým přímým členstvím v dané střešní organizaci či prostřednictvím svého členství v konkrétním klubu, který je členem střešní organizace. Mimo zmíněné normy existuje ještě jedna možnost, jak písemně upravit vzájemné sportovní vztahy subjektů vedle pravidel stanovených

⁶⁴ KUKLÍK, Jan et al., *Sportovní právo*. Auditorium. Praha, 2012. s. 37

⁶⁵ například Disciplinární komise Fotbalové asociace České republiky

svazovými orgány, nicméně ji zmíníme pouze okrajově, protože se netýká tzv. greus našeho problému. Touto další možností je užívání tzv. kontraktační formy, kdy jde o pravidla, která jsou stanovena svými subjekty např. ad hoc k nějaké konkrétní společné události⁶⁶. Celkově je tak výhodou psaných norem především jejich možná dohledatelnost, kdy zpravidla bez větších obtíží můžeme najít, podle jakých pravidel se ten či onen vzájemný vztah v daném místě a čase řídil.

3.2.2. Normy právní

V souvislosti s možnou právní úpravou sportovního práva vyvstává otázka, jakou měrou by měl být sport podřízen právu a jaké prostředky by bylo vhodné k tomu zvolit. Lze jen souhlasit s J. Kuklíkem, který zastává názor, že *„rozsah a způsob, jimiž právo do sportovní činnosti a sportu obecně ingeruje, by měly být vždy jasně limitovány pouze potřebou ochrany oprávněných zájmů, ať již individuálních, nebo celospolečenských.“*⁶⁷ Sport je v současné době napojen i na veřejnost, která stojí vně sportu, tedy veřejnost, které se sport nijak bezprostředně netýká, nicméně prostřednictvím mnoha faktorů je s ním chťe nechtě spojena. Těmito faktory máme na mysli kupříkladu významnou vázanost sportu na veřejné finance, kdy je sport často vázán na státní rozpočet potřebou získávání dotací, dále je sport také významně propojen s podnikatelskými zájmy jednotlivých společenských subjektů, jako jsou sponzoři, vlastníci vysílacích práv, sázkové kanceláře. Můžeme zde také zmínit častou potřebu zajišťování bezpečnosti na stadionech prostřednictvím bezpečnostních složek státu. Takto bychom mohli pokračovat dále, až bychom se dobrali k návaznosti na naše nosné téma, kdy, jak jsme již zmínili a jak v kapitole 3.3. ještě podrobněji rozebereme, potřeba sportovce být definován jako subjekt právních vztahů jej doslova donucuje stát se subjektem úpravy kupříkladu živnostenského zákona či zákoníku práce.

Vzhledem k tomu, že v České republice nemáme pojem sport ústavně zakotven a kromě povšechného zákona o podpoře sportu nemáme sport v právním řádu v podstatě nijak upraven, musíme postavení sportu odvozovat od oblastí práva, které souhrnně tvoří podstatu sportu, tzn. od svobody sdružování,

⁶⁶ Například úprava pravidel při přátelském zápase během letního soustředění, kdy si týmy samy stanoví některá konkrétní pravidla, například možnost střídání více hráčů, nebo nasazení neregistrovaného hráče, který by podle svazových pravidel jinak v soutěžním zápase hrát nemohl.

⁶⁷ KUKLÍK, Jan; et al., *Sportovní právo*. Auditorium. Praha, 2012. s. 50-51

podnikání, ochrany lidského života a zdraví a kolektivního i individuálního rozvoje občanů. Sport tak svou specifičností získal od státu jistou míru autonomie, když mu je státem umožněno si některé své záležitosti regulovat samostatně⁶⁸. Nicméně můžeme konstatovat, že v momentě, kdy tato míra poskytnuté autonomie naráží na jiné mimosportovní společenské zájmy⁶⁹, bude zapotřebí užít regulace právní.

3.3. Sportovec z pohledu právního řádu ČR

V této podkapitole se zaměříme na právní postavení profesionálního sportovce z pohledu právního řádu České republiky. K tomu použijeme dělení, které často užívá i odborná literatura, která dělí sportovce na sportovce soutěžící v individuálním a kolektivním sportu. Jedná se sice o dělení spíše teoretické, ale vzhledem k lepší přehlednosti jednotlivých možných úprav právního postavení sportovců a především k našemu pozdějšímu dělení profesionálních sportovních smluv se nám tato diference bude z důvodu lepší přehlednosti hodit.

3.3.1. Právní postavení profesionálního sportovce v individuálním sportu

Představitelem této kategorie je především sportovec, který vykazuje značnou míru nezávislosti, což znamená, že často nemusí být právně zavázán konkrétnímu sportovnímu klubu nebo organizaci⁷⁰. Takový sportovec si může sám rozhodnout, kde bude trénovat, kým se nechá trénovat, jak často a jakým způsobem bude trénovat a náklady na takové výdaje si však také individuální sportovec platí sám. Je zde tedy patrná značná míra svobodného rozhodování sportovce, který si například sám může určit, jakých závodů se zúčastní a kterých naopak ne, to vše ovšem také za podmínky, že si náklady bude hradit sám. Touto

⁶⁸ Viz. v této práci dříve zmíněná pravidla organizace hry, přestupní řády atd.

⁶⁹ Jmenujme například např. povinnost přiznávat a odvádět daně, potřebu zdravotního pojištění, náhradu škody atd.

⁷⁰ Sportovec samozřejmě může vstupovat do právních vztahů s různými sportovními organizacemi, kdy si například může pro vlastní potřebu pronajmout tréninkovou plochu, regenerační zázemí, technické vybavení, jehož pořízení by bylo pro individuálního sportovce příliš nákladné a pro využití samotným jedincem neefektivní atp. Vstupování sportovce do podobných právních vztahů však nic nemění na jeho postavení individuálního sportovce.

činností tak oproti kolektivním sportovcům⁷¹ sám o sobě naplňuje požadavky zákona č. 455/1991 Sb.⁷² pro definici živnosti, když tento zákon v § 2 stanoví, že „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ Nepříjemností pro mladší sportovce při snaze o podřízení se živnostenskému zákonu však může být nesplnění všeobecných podmínek k provozování živnosti⁷³, protože „*někteří sportovci individuálních sportů dosahují špičkové výkonnosti již před dosažením osmnáctého roku života.*“⁷⁴ Jinak ale individuální sportovec jako takový pozitivní znaky definice živnosti splňuje, když svou činnost vykonává svým jménem, za své výsledky nese vlastní odpovědnost a k provozování živnosti za účelem dosažení zisku mu postačuje již pouze možný potenciál činnosti zisk přinést. Proto odborná literatura často takové sportovce považuje za OSVČ provozující živnost⁷⁵.

Oproti již zmíněnému způsobu závislé práce je u sportovce v České republice častý také vztah založený na základě občanského zákoníku, nejčastěji na základě smlouvy inominátní (nepojmenované) dle § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, kdy sportovec je tzv. osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ). Jako OSVČ tak má dvě možnosti, jak tuto činnost vykonávat. Jednak může vykonávat tzv. nezávislé povolání na základě § 7 odst. 2 písm. c) zákona o dani z příjmu⁷⁶, kdy tato možnost je používána spíše poloprofesionálními individuálními sportovci, pro něž sport není hlavním zdrojem zisku. Další a mnohem častější možností, pak je provozování tzv. volné živnosti podle § 25 zákona o živnostenském podnikání⁷⁷, kdy se konkrétně jedná především o tzv. živnost volnou dle přílohy č.4 zákona o živnostenském podnikání, obor živnosti č. 74 „*Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovních činností*“. Konkrétně pak tuto sportovní činnost můžeme podřadit pod obsahovou náplň činnosti „*Činnost výkonných sportovců, případně rozhodčích, provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku*“.

⁷¹ o kolektivních sportovcích pojednává kapitola 3.3.2.

⁷² Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁷³ Dle § 6 odst. 1 téhož zákona

⁷⁴ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 70

⁷⁵ PACUT, Miroslav; KOSÍK, Miloš. *Smlouvy ve sportu*. Ostrava: VŠB – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2009. s. 3-5

⁷⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu

⁷⁷ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Příjmy sportovců, kteří sportují ve sportech individuálních, činí nejčastěji odměny za umístění v závodě, sponzorské dary či odměny z reklamy (umístěné např. na oblečení či výstroji sportovce). V případech opravdu vrcholových sportovců je často poskytováno nebo dokonce vyžadováno startovné za účast v daném závodě, jehož zaplacením pořadatel závodu zvýší prestiž takového závodu a tím i jeho sledovanost a zájem sponzorů⁷⁸. Z toho důvodu není výjimkou, že sportovci vlastní i jiná živnostenská oprávnění⁷⁹.

V České republice jsou ale vrcholoví sportovci v individuálních sportech často také v závislém vztahu k různým sportovním střediskům, kterými bývají nejrůznější příspěvkové a rozpočtové organizace zřízené orgány státní správy⁸⁰. Jejich zaměstnavatelem pak jsou jednotlivá RSC ministerstev, jako je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra či Ministerstvo obrany. V takových případech pak sportovec vystupuje jako např. voják z povolání na základě služebního poměru⁸¹, nebo v ostatních případech sportovec působí ve funkci nejrůznějších instruktorů⁸².

Z výše nastíněného přehledu jednotlivých možností tak záleží na konkrétním sportovci, druhu jeho sportu a dalších faktorech, zda zvolí statut zaměstnance nebo podnikatele. Každá z těchto možností má svá pro i proti, nicméně většina profesionálních sportovců má kolem sebe odborníky, kteří zpravidla mají v této problematice bohaté zkušenosti a rádi jim tak ochotně poradí. Nezřídka se tak ale děje na samé hranici zákona a i největší světové sportovní hvězdy s opravdu velkým příjmem mají s překročením hranic zákona

⁷⁸ Příkladem vrcholového sportovce s vrcholnými požadavky pro start v určitém závodě může posloužit jamajský sprinter Usain Bolt, který po svém trojnásobném vítězství na olympijských hrách v roce 2012 žádal za start na atletickém mítinku 400.000 eur (cca 10 mil. korun), *Bolt po OH zdražil, jeho startovné prý činí 10 milionů korun*. Zpravodajský server Idnes [online]. [cit. 2012-08-26]. Dostupné z: <http://sport.idnes.cz/bolt-po-oh-zdrazil-jeho-startovne-pry-cini-10-milionu-korun-pno-atletika.aspx?c=A120826_141646_atletika_vl>.

⁷⁹ Např. ohlašovací volná živnost, obor živnosti č. 66, obsahová náplň činnosti Reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení

⁸⁰ PTÁČKOVÁ, Vlasta. *Zdaňování příjmů sportovců v ČR*. Poradce veřejné správy. 2010. č. 12-13, s. 24

⁸¹ Dle zákona č. 221/1999 Sb., zákon o vojácích z povolání. V ČR tak sportovci ve služebním poměru vystupují v armádním resortním sportovním klubu Dukla.

⁸² Takto jsou zaměstnáváni profesionální sportovci ve všech RSC.

problémy, kdy se vzhledem k často astronomické velikosti svých odměn až zbytečně snaží ušetřit na daních⁸³.

3.3.2. Právní postavení profesionálního sportovce v kolektivním sportu

Zatímco u individuálních profesionálních sportovců je situace ohledně povahy a zařazení jejich právního postavení vcelku jasná a přehledná, u kolektivních sportů se minimálně vývoj situace týkající se zařazení hráčova právního postavení v rámci právního řádu alespoň zdá být podstatně složitější.

V případě kolektivních sportů v České republice v současné době v podstatě není možné najít profesionálního sportovce, který by tuto svou činnost vykonával v rámci pracovněprávního poměru ke svému klubu⁸⁴. Ačkoliv situace v kolektivních sportech v západní Evropě v podstatě neumožňuje jinou než pracovněprávní formu vztahu sportovce a jeho zaměstnavatele – sportovního klubu, v našich podmínkách se všechny zúčastněné strany, tedy profesionální sportovci, jejich kluby, ale i sportovní svazy, snaží uzavření pracovněprávního poměru všemožně vyhybat, protože pro ně taková varianta není především daňově výhodná⁸⁵, když se uvádí, že by přechod na pracovněprávní poměr vyšel klubům o 30 % nákladněji než za současného stavu⁸⁶. Kromě toho v případě pracovněprávního vztahu nejsou navíc úplně vyjasněná některá problematická ustanovení zákoníku práce, kdy například hráčův režim je zcela závislý na

⁸³ *Messi vypovídal u soudu, vinu za daňové úniky na sebe vzal jeho otec.* Český rozhlas [online]. [cit. 2013-09-27]. Dostupné z: < http://www.rozhlas.cz/zpravy/fotbal/_zprava/messi-vypovidal-u-soudu-vinu-za-danove-uniky-na-sebe-vzal-jeho-otec--1262233 >

⁸⁴ Jako výjimka připadá v úvahu pouze případ kolektivních sportovců v příspěvkových organizacích zřízených zmíněnými ministerstvy nad rámec RSC, kdy jsou zřízeny ženské i mužské kategorie ve sportovních odvětvích volejbal, házená a basketbal dle čl. 3.2.4. Zásad činnosti RSC.

⁸⁵ I přes zmíněnou snahu o neuzavírání pracovněprávních smluv ze strany všech zmíněných zainteresovaných stran na národní úrovni, ve sportovním odvětví fotbalu má do roku 2015 dojít ke sjednocení „západní“ praxe pro všechny členy UEFA, kdy má v každém členském státě UEFA být dosaženo jediné možné formy profesionálních sportovních smluv ve formě pracovněprávního závazku. Tato povinnost je stanovena na základě dohody, kterou se více budeme zabývat v kapitole 6.1. a která nese název Minimum Requirements for Standard for Player Contracts [online]. [cit. 2014-01-03]. čl. 5. Dostupné z:

<https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FblobServlet%3FdocId%3D7678%26langId%3Den&ei=5GklU9PPDoqThQf_roC4DQ&usg=AFQjCNHXF6WtOVCKZWwQSEu m8MXodwbMzQ&bvm=bv.62922401,d.ZG4 >

⁸⁶ *Čeští páni fotbalisti pozor! Platini Vám provětrá peněženky*, server Sport Aktuálně [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: < <http://sport.aktualne.cz/cesti-pani-fotbalisti-pozor-platini-vam-provetra-penezenky/r~cbfd0fe2e7f511e2ac07002590604f2e/> >

aktuálním sportovním programem sportovního klubu, který se může lišit den ode dne a nemusí tak být dodržena pravidelná pracovní doba, nebo když nerušenou dobu hráčova odpočinku může narušit případná dopingová kontrola⁸⁷.

V současné době jsou tak profesionální sportovní smlouvy kolektivních sportovců uzavírány stejně jako v případě individuálních sportovců na základě inominálních smluv se stejným zařazením, kdy je využíváno obou institutů v rámci OSVČ, tedy jako výkon nezávislého povolání či živnosti.

Kolektivní sportovec tak má stejné možnosti svého právního postavení jako sportovec individuální, tedy v podstatě až na možnost uzavření vztahu pracovněprávního, která se u nás v praxi nepoužívá. Při bližším zkoumání definičních znaků živnosti dle § 2 zákona o živnostenském podnikání nám ale vyvstává otázka, zdali kolektivní sport tuto definici opravdu naplňuje, když sportovní činnost v kolektivním sportu by přeci neměla být považována za činnost provozovanou konkrétním hráčem samostatně, když daný sport je záležitostí kolektivní hry. Dále můžeme polemizovat také nad tím, zda je taková činnost provozována vlastním jménem, když obvykle při označení v utkání vystupuje do popředí označení klubu, jehož je sportovec členem. A v neposlední řadě se můžeme dohadovat, na čí odpovědnost je touto formou sport provozován, jestli na odpovědnost jednotlivého hráče, když tento jedinec ani při sebelepších individuálních výkonech nemůže ovlivnit výkon svého týmu jako celku, a nebo se jedná o odpovědnost klubu. Touto metodou bychom tedy došli k závěru, že uvedená činnost živností není a být nemůže, nicméně realita je jiná a kolektivní sportovec živnostníkem opravdu i často je.

K tomu, abychom se mohli přesvědčit, že je možnost kolektivního sportovce provozujícího svou sportovní činnost na základě živnostenského oprávnění reálná, můžeme nabídnout poněkud primitivní důkazy, když uvedeme jako příklad jednak přílohu č. 1, ve které je hráč označen jako živnostník a také příklad živnostenských listů kolektivních sportovců⁸⁸. Při zadávání jmen jednotlivých známých prvoligových fotbalistů a extraligových hokejistů do živnostenského rejstříku zjistíme, že v podstatě všichni do jednoho mají

⁸⁷ Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v České republice. Antidopingový výbor ČR, 2009, čl. 5 [online]. [cit. 2014-01-03]. Dostupné z:

<http://www.atletika.cz/_sys_/FileStorage/download/6/5967/smernicedoping_2009.pdf>

⁸⁸ viz. Živnostenský rejstřík na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Dostupný z: <http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND>

živnostenský list vydaný na provozování volné živnosti zmíněné v kapitole 3.3.1. Jako názorný příklad pak můžeme uvést výpis ze živnostenského rejstříku Davida Lafaty⁸⁹, prvotní fotbalového útočníka klubu AC Sparta Praha,.

Jako druhou, a především již více vědeckou, metodu k porozumění, jak je vlastně možné, že profesionální kolektivní sportovec při absenci definičních znaků živnostenské činnosti může tuto činnost i tak vykonávat, zde uvádím **postupný vývoj v judikatuře Nejvyššího správního soudu** (dále jen NSS), kdy se tento soud již několikrát podstatou sportovce v souvislosti s právní formou jeho činnosti zabýval.

NSS nejprve svým rozsudkem z roku 2004 judikoval, že „*zvyšování zaměstnanosti nástroji působení státu, a to i daňovými, nemůže ve svých důsledcích vést k tomu, aby bylo za žádoucí považováno uzavírání pracovních vztahů i tehdy, jestliže na jejich uzavření není dán oboustranný zájem*“⁹⁰. Tím tedy NSS uvedl, že jsou možné i jiné než pracovněprávní vztahy, pokud mají strany zájem na jejich uzavření.

O rok později stejný soud judikoval další důležitou právní větu, když ve svém rozsudku prohlásil, že „*pokud se smluvní strany rozhodnou, v souladu s obecnými principy smluvního práva (smluvní svoboda, dobrá víra, nezneužívání ekonomicky silnějšího postavení apod.) do tohoto smluvního vztahu vstoupit a dojde k jeho skutečné realizaci, nejedná se o právní úkon zastřený. Jinak by tomu ovšem bylo, pokud by žalobce přiměl k uzavření tohoto typu smluv o dílo své smluvní partnery za pomoci ekonomického nátlaku, zneužívaje jejich faktické ekonomické závislosti na nich, a přiměl je tak uzavřít takovou smlouvu, kterou ve skutečnosti neměli zájem uzavřít.*“ V další části odůvodnění NSS dále konstatoval: „*Snaha o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku, realizovaná tím, že podnikatel zajišťuje specifické činnosti pomocí smluv o dílo uzavřených s reálně ekonomicky samostatnými, i když z hlediska objemu tržeb a vlastního kapitálu nepoměrně slabšími, zhotoviteli, je racionálním, nikoho nepoškozujícím, a tedy i právem dovoleným vzorcem chování a slouží k rozumnému uspořádání*

⁸⁹ Výpis ze živnostenského rejstříku, vedeného Magistrátem města České Budějovice – David Lafata, dat. nar. 18.09.1981, IČO: 87731258 [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR - živnostenský rejstřík [cit. 2014-01-01]. Dostupný z: <http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND>

⁹⁰ Rozsudek NSS z 24.02.2005, č.j. 2 Afs 62/2004-70

*společenských vztahů.*⁹¹ “ Zde samozřejmě dále záleží na konkrétních podmínkách vzájemné rovnosti v případě uzavírání takové smlouvy mezi hráčem a klubem.

Dále NSS v roce 2011 vydal rozsudek, který se týkal případu hokejisty, který vykonával svou činnost v obchodněprávním vztahu, když judikoval možnost smluvních stran svobodně rozhodovat o úpravě smluvního vztahu, pokud to povaha činnosti fyzické osoby umožňuje. Nejvyšší správní soud v rozsudku potvrdil, že činnost profesionálních sportovců za současné nejasnosti právního postavení sportovce může být mimo vztah pracovněprávní vykonávána i ve vztahu obchodněprávním.⁹²

Posledním pro nás významným judikátem NSS je rozsudek v případě fotbalisty AC Sparty Praha Jiřího Homoly, který se soudil s Finančním ředitelstvím v Praze o to, že jeho hráčská smlouva, ze které již v předcházejících letech sám odváděl daně jako OSVČ, a kterou mimochodem jako OSVČ podepsal, by neměla být vzhledem k jeho osobě chápána jako k osobě samostatně výdělečně činné, nýbrž by v rámci jeho ochrany jako slabší strany měla být vykládána jako smlouva pracovněprávní. Soud tak konstatoval, že stěžovatel *„jinak řečeno v podstatě vytýká finančním orgánům, že akceptovaly a nezpochybnily způsob jeho jednání, když vystupoval jako OSVČ“*. Soud dále pokračoval, když konstatoval, že *„předmětná smlouva totiž představuje soukromoprávní úkon a soud respektuje zásadu smluvní volnosti při jeho uzavírání. Rovněž ze způsobu plnění této smlouvy přesvědčivě plyne, že stěžovatel byl srozuměn se svým postavením OSVČ.“* Na závěr NSS ještě dodal, *„že jakkoliv vztah profesionálního sportovce k jeho klubu vykazuje řadu znaků závislé činnosti, je s ohledem na specifičnost jeho činnosti nutno vždy podle konkrétních okolností dovodit, jakou povahu tato činnost má.“*⁹³ Tímto judikátem tak profesionální kolektivní sportovec kromě oficiálního přiznání možnosti vystupovat jako OSVČ v podstatě získal také jakousi výjimku z obecného zákazu tzv. Švarc systému⁹⁴, při kterém dochází k výkonu běžné činnosti zaměstnancem pro zaměstnavatele, tedy k závislé práci, při které ale obě strany formálně vystupují jako podnikatelé.

⁹¹ Rozsudek NSS z 27.07.2006, č.j. 2Afs 173/2005-69

⁹² Rozsudek NSS ze dne 29.11.2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78

⁹³ Rozsudek NSS ze dne 01.08.2012, č.j. 2 Afs 22/2012-31

⁹⁴ Pojmenování tento systém získal podle svého vynálezce Miroslava Švarce, který jej používal od roku 1990, později se tento systém stal nelegálním a v současné době je jeho zákaz upraven v § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Dělení na individuálního a kolektivního sportovce lze tedy označit především za teoretické, nicméně bychom měli považovat jako vhodné si obě tyto skupiny a speciálně vývoj právního nahlížení na kolektivní sport vysvětlit zvlášť, abychom mohli lépe pochopit aspekty právního zařazení každé z těchto skupin vzhledem k jejich zmíněným zdánlivým odlišnostem.

3.4. Rozhodování sporů ve sportu

V této podkapitole se budeme věnovat zevrubnému popisu rozhodování sporů ve sportu, jelikož vylíčení alespoň zásadních pojmů a vzájemných vztahů jednotlivých institucí a subjektů týkajících se sportu bychom měli považovat za zásadní i pro ucelený náhled na problematiku sportovních smluv, jichž se takové rozhodovací procesy běžně a často týkají. Tyto vztahy tak budeme popisovat především vzhledem k problematice, kterou se zabývá tato práce a nebudeme tak zbytečně detailně rozebírat jednotlivé funkce a pravomoci konkrétních orgánů. Je nutné na tomto místě také poznamenat, že podobu níže vylíčených vztahů nelze paušálně použít na všechna sportovní odvětví, jelikož úprava jednotlivých sportovních odvětví je značně roztržštěná a není tak v možnostech naší práce zabývat se detailním popisem způsobů řešení sporů v jednotlivých sportovních odvětvích.

3.4.1. Rozhodování sporů orgány sportovních organizací

Svým členstvím v určité sportovní organizaci se její člen často dobrovolně podvoluje i takovým pravidlům dané organizace, která mimo pravidla samotného sportu často stanovují i způsob řešení případných sporů a prohřešků jednotlivce i kolektivu. Na národních úrovních z toho pak vyplývá, že v konkrétním sportovním odvětví jsou prostřednictvím spolkových statutů jednotlivých sportovních organizací (také jen svaz) buď přímo, nebo skrze odkaz na další speciální předpis sportovního odvětví stanoveny orgány a jejich pravomoci. V rámci jejich působnosti jsou následně řešeny případné spory a různé přestupky ze sportovní činnosti mezi jejími členy navzájem či členy a svazem⁹⁵. Tento

⁹⁵ Příkladem může být Arbitrážní, Disciplinární, Odvolací a Revizní a kontrolní komise Fotbalové asociace ČR. Pro nás je v tomto konkrétním případě nejdůležitější především Arbitrážní komise

systém je zpravidla dvojinstanční, díky čemuž je pak subjektům dána možnost se proti rozhodnutí první instance odvolat. Takový způsob řešení přestupků a sporů svých členů v rámci sportovní organizace je výhodný především pro vysokou odbornost posuzování daného problému, kdy členy komisí jsou odborníci znalí konkrétního odvětví a jeho specifik. Dále je výhodný pro svou efektivní vykonatelnost v rámci odvětví, kterým je zaručeno i efektivní provozování sportu a především rychlost samotného rozhodnutí, kdy není nutné čekat na zdoluhavé rozhodnutí obecného soudu a v některých otázkách tak není narušena plynulost soutěže. Jako možnou nevýhodu takového řízení je třeba zmínit především vyloučení obecných soudů z rozhodování, když se často jedná o vynucené podřízení stran sporu rozhodnutí zmíněného orgánu. Někdy také v tomto případě nemusí být zaručena skutečná nezávislost rozhodujícího orgánu.⁹⁶

3.4.2. Rozhodování sporů před rozhodčím soudem a rozhodčím soudem pro sport - CAS

Rozhodčí řízení je obecně uznávanou alternativou řízení před obecnými soudy. Jeho výhodou oproti obecným soudům je především rychlost rozhodování a z pohledu sportu mimo jiné také neveřejnost řízení. K tomu, aby mohl být spor řešen v rozhodčím řízení, je nutné, aby se strany na pravomoci rozhodčího soudu (dále jen RS) domluvily, a to buď prostřednictvím rozhodčí smlouvy, která se uzavírá předem a vztahuje se na všechny případné vzájemné spory stran, nebo rozhodčí doložkou, kdy se pravomoc RS stanoví ke konkrétnímu případu rozhodčí doložkou ve smlouvě. Poslední možností pak je uzavření smlouvy o rozhodci, kterou strany uzavírají ke konkrétnímu sporu po jeho vzniku.⁹⁷ Protože jsou RS především soukromoprávním subjektem, musí někdy využít koordinace s obecným soudem, prostřednictvím jehož autority například mohou snáze docílit výsledku svědka, který s RS odmítá spolupracovat. Státní soudy také platným nálezům RS přiznávají stejné účinky jako svým vlastním a v neposlední řadě pak takovým nálezům napomáhají při jejich výkonu. Ve sportu jsou RS typickým odvolacím orgánem, kdy podvolení se RS v odvolacím řízení je často součástí

FAČR, v jejíž kompetenci jako odvolacího orgánu jsou mimo jiné také spory z profesionálních smluv mezi hráči a kluby.

⁹⁶ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 148

⁹⁷ WINTEROVÁ, Alena et al. *Civilní právo procesní*. Praha: Linde, 2008. s. 696-698

stanov spolku, s nímž člen spolku souhlasí již svým dobrovolným členstvím v tomto spolku. Oproti rozhodnutím státních soudů mají rozhodčí nálezy ještě výhodu také ve větší míře uznávání dalšími státy, kdy na základě tzv. Newyorské úmluvy jsou tyto nálezy uznávány v ostatních jejích členských státech za podmínky vzájemnosti.⁹⁸

Vzrůstající potřeba řešení vzájemných sporů ze strany sportovních subjektů dala v roce 1983 vzniknout **Rozhodčímu soudu pro sport** (Court for Arbitration in Sport – dále jen **CAS**) se sídlem v Laussane a od roku 1996 s pobočkami i v Denveru a Sydney. CAS, tak jako řádný RS, má na starosti sportovní spory. Jeho působnost musí být založena buď rozhodčí doložkou ve smlouvě, nebo přímo v předpisech konkrétní sportovní organizace. Typy řízení před CAS můžeme dělit na odvolací, řádné a mediační. Strany si před CAS mohou zvolit rozhodné právo, neučiní-li tak, bude rozhodným právo švýcarské. Odvolací řízení znamená, že CAS za podmínky vyčerpání všech odvolacích prostředků původně příslušného sportovního svazu slouží jako odvolací instance. Přitom se nezabývá dřívějšími závěry příslušných orgánů sportovního svazu, ale vychází pouze z jemu předložených důkazů a podání a doba tohoto řízení nepřesáhne čtyři měsíce. Řádné řízení pak probíhá jako úplně nové řízení od začátku do konce, kdy doba řízení nepřesahuje devět měsíců. Mediační řízení je potom novou doplňkovou službou CAS, která se zatím netěší hojnému využití, protože se dá použít pouze na otázky, které se dají uplatnit v řádném řízení, nikoliv však na otázky v rámci odvolacího řízení, kdy by se řešila mediace rozhodnutí sportovních organizací.⁹⁹ Za zmínku stojí také fakt, že ve vymezených případech může CAS vydávat i předběžná opatření.

Přezkoumat rozhodnutí vydaná CAS je pak možné pouze v úzce specifikovaných případech stanovených švýcarským právem a pouze u švýcarského soudu v Laussane na základě švýcarského práva.¹⁰⁰

Na základě případů, kdy byla před švýcarským soudem napadána rozhodnutí CAS pro jeho závislost na Mezinárodní olympijské komisi, která jej zřídila a financovala, byla dle švýcarského práva ve formě nadace založena

⁹⁸ WINTEROVÁ, Alena et al. *Civilní právo procesní*. Praha: Linde, 2008. s. 710-711

⁹⁹ HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. s. 24-25

¹⁰⁰ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007, s. 160

Mezinárodní rada pro sportovní arbitráž (International Council of Arbitration for Sport – dále jen **ICAS**), která spravuje, řeší financování a zajišťuje jiné záležitosti důležité k zabezpečení nezávislosti CAS. Ten se tak od té doby skládá z právních odborníků volených na základě jasně daného klíče jednotlivými zainteresovanými organizacemi. Ustavením ICAS tak byla zajištěna nezávislost CAS.

CAS můžeme z optiky naší práce považovat za důležitý především díky tomu, že do okruhu jím řešených případů spadají i občanskoprávní otázky, konkrétně především otázky nároků stran, které plynou ze smluv hráče či trenéra a dále například z předčasného ukončení smlouvy či sporů o její trvání.¹⁰¹

¹⁰¹ SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007. s. 163

4. VYMEZENÍ POJMU TZV. PROFESIONÁLNÍ SPORTOVNÍ SMLOUVY

V této kapitole se již konečně dostáváme k samotnému jádru této práce, kterým jsou profesionální sportovní smlouvy uzavírané v České republice. Nastal tak okamžik, kdy si budeme muset blíže specifikovat, v jakém rozsahu a jakým způsobem budeme v této práci samotný pojem profesionální sportovní smlouvy vykládat a jak s ním budeme dále pracovat.

Úvodem k této problematice musíme upozornit na fakt, že v další práci bude nutné vycházet také ze starší úpravy občanského práva, tedy úpravy platné před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen NOZ). Důvod bude vysvětlen později.

Jak jsme si již dříve vysvětlili, především při specifikaci pojmu „profesionálního sportovce“ pro účely této práce v kapitole 2.3.1. a rozboru problému jeho právního postavení v kapitole 3.3. profesionální sportovec má v podstatě tři možnosti, jak svou činnost vykonávat. Těmito možnostmi jsou především smluvní vztahy založené na základě občanského práva. Dále profesionální sportovec může svou činnost vykonávat také jako zaměstnanec na základě zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen ZP) a ve výjimečných případech se také může jednat o služební poměr vojáka z povolání, založený na základě zákona č. 221/1999 Sb., zákona o vojácích z povolání (dále jen ZoVP).

Pojem profesionální sportovní smlouvy tak budeme dále chápat v mezích těchto vztahů, a to i přesto, že v případě služebního poměru vojáka z povolání se nejedná o vztah založený smlouvou, ale o vztah založený na základě tzv. „rozhodnutí o povolání občana do služebního poměru“¹⁰². Pro zařazení tohoto poměru mezi námi dále zkoumané poměry jsme se rozhodli především z toho důvodu, že v případě sportovce - vojáka z povolání se již nejedná jen o jakési zneužití potenciálu sportovce armádou v rámci povinné vojenské služby, kdy u nás především v dobách socialismu vrcholový sportovec neměl jinou možnost, než v rámci povinné vojenské služby souhlasit se zařazením do armádních sportovních klubů, chtěl-li dál svůj sportovní talent rozvíjet. V dnešní době, kdy je vojenská služba dobrovolná, se totiž ze služebního poměru vojáka z povolání

¹⁰² dle § 5 odst. 1 ZVP

stává privilegovaná možnost, která je nabízena pouze sportovcům, kteří dosahují největších sportovních úspěchů, přičemž záleží jen na sportovci samotném, zda této možnosti využije, nebo zda bude pokračovat ve svém dosavadním právním vztahu s klubem. V takovém vztahu mezi profesionálním sportovcem a armádou tak spatřujeme jistý kontraktační charakter takového jednání, a je proto vhodné tento poměr pod pojem profesionálních sportovních smluv zařadit. Pokud bychom tento poměr z naší další práce vynechali, zbytečně bychom se připravili o možnost jeho diferenciaci s poměry ostatními, což by vzhledem k faktu, že především v individuálních sportech „slouží“ v poměru vojáka z povolání národní sportovní elita, naši práci zcela jistě ochudilo.

Nyní již tedy můžeme přistoupit k detailnějšímu popisu jednotlivých smluvních typů.

4.1. Profesionální sportovní smlouvy v občanskoprávním režimu

Jak již bylo dříve naznačeno, v případě těchto smluvních vztahů bude zapotřebí vycházet především ze starší úpravy občanského práva, tzn. z „dualistické“ úpravy soukromého práva v rámci jeho dělení na občanské právo upravené prostřednictvím zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen OZ) a obchodní právo upravené zákonem č. 513/1991 Sb. (dále jen ObchZ), kdy tyto smluvní vztahy, uzavřené před 01.01.2014, zůstávají v rámci přechodných ustanovení § 3028 NOZ v platnosti i po dobu, na kterou byly uzavřeny.

Při úpravě profesionálních sportovních smluv v občanskoprávním režimu se v praxi vychází ze smluv tzv. nepojmenovaných (inominátních)¹⁰³. Užití těchto smluv vychází z § 51 OZ, resp. z § 269 odst. 2 ObchZ. Význam těchto smluv spočívá v možnosti, kdy si „účastníci mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště upravena; smlouva však nesmí odporovat obsahu nebo účelu tohoto zákona“¹⁰⁴. Tyto smlouvy jsou tak vyjádřením zásad privátní autonomie vůle subjektů a svým subjektům poskytují možnost co nejúplněji a nejobsáhleji upravit své konkrétní potřeby, preference a zájmy.¹⁰⁵ Jak již bylo naznačeno, tyto

¹⁰³ PACUT, Miroslav; KOSÍK, Miloš. *Smlouvy ve sportu*. Ostrava: VŠB – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2009. s. 3

¹⁰⁴ § 51 OZ, podobně také § 1746 odst. 2 NOZ

¹⁰⁵ ŠVESTKA, Jiří; SPÁČIL, Jiří; ŠKÁROVÁ, Marta et al., *Občanský zákoník I, II.- komentář. 2.* Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 446

smlouvy bylo možno posuzovat na základě OZ nebo ObchZ, který byl ve vztahu k OZ v pozici *lex specialis*. Užití konkrétního předpisu záleželo na postavení stran ve vzájemném vztahu. Tzn., pokud byly obě strany vztahu podnikateli, řídil se jejich vztah ObchZ, stejně tak se jím řídil vztah, kdy se strany shodli na podřízení vzájemného vztahu tomuto zákonu.¹⁰⁶ Dále se také vycházelo především z ochrany nepodnikatele vůči podnikateli.

Z výše uvedených důvodů tak budeme profesionální smlouvy muset rozdělit v rámci obou úprav, tzn. na smlouvy uzavřené na základě občanského práva a na smlouvy uzavřené dle obchodního práva. A následně si shrneme změny v rámci přijetí NOZ.

4.1.1. Profesionální sportovní smlouvy dle občanského práva

Využití občanskoprávní úpravy v podobě nepojmenované (inominátní) smlouvy podle § 51 OZ můžeme shledat jako nejčastěji užívanou variantu úprav profesionálních sportovních smluv. Nepojmenovanou smlouvou je vyjádřena námi již dříve zmíněná autonomie vůle stran¹⁰⁷. Zákonem je tato smlouva omezena do té míry, že nesmí odporovat jeho obsahu či účelu¹⁰⁸. U takové smlouvy tedy „*určují obsah smlouvy její účastníci, kteří si upraví vzájemná práva a povinnosti, jež tvoří obsah smlouvy, která je právním důvodem jejich vzniku. Teprve není-li v určité otázce účastníky nic smluveno, použijí se na závazkový právní vztah, vzniklý z nepojmenované smlouvy, analogicky ta zákonná ustanovení, která upravují závazkový právní vztah obsahem a účelem nejbližší.*“¹⁰⁹ Zde bychom neměli opomenout upozornit na možný následek případné neurčitosti takové smlouvy, kterým by byla její absolutní neplatnost¹¹⁰. Pokud bychom tedy v nepojmenované smlouvě nenašli úpravu některých vzájemných vztahů, budeme se muset řídit zmíněnou analogií práva (analogie legis) obsaženou v § 491, odst. 2 OZ, proto je pro obě strany profesionální sportovní smlouvy nanejvýš důležité určit si co nejpřesněji vzájemná práva a povinnosti. V těchto smlouvách se často také využívá odkazů na různé předpisy

¹⁰⁶ § 262 odst. 1 ObchZ

¹⁰⁷ § 2 odst. 3 OZ

¹⁰⁸ § 51 OZ

¹⁰⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 09.09.2009, č. j. 33 Cdo 1977/2007

¹¹⁰ KUDRNA, Karel. *Přípustnost inominačních a smíšených smluv v českém právu soukromém*, Právní rozhledy č. 11/2001. s. 548

konkrétních sportovních národních a mezinárodních organizací v daném sportovním odvětví¹¹¹, jimiž jsou zpravidla obě smluvní strany členem a jejichž předpisy se tak strany ve smlouvě často zavazují čtít a řídit se jimi. Pro účely diferenciacie profesionálních sportovních smluv v kapitole 5. této práce budeme jako vzor smlouvy, uzavřené podle občanského práva, používat profesionální smlouvu mezi prvoligovým fotbalovým klubem a jeho hráčem (příloha č. 2).

Jako výhodu občanskoprávního vztahu profesionálního sportovce tak můžeme shledat jeho větší ochranu, kdy by profesionální sportovec v případě uzavření smlouvy v tísni eventuálně mohl od smlouvy odstoupit dle § 49 OZ. Jako výhodu můžeme také shledat celkově větší ochranu takového jedince jako neprofesionála. Nevýhodou je pak kupříkladu kratší promlčecí doba, která je pouze tříletá.¹¹²

4.1.2. Profesionální sportovní smlouvy dle obchodního práva

Stejně jako v předchozím případě můžeme klasifikovat profesionální sportovní smlouvy uzavřené dle ObchZ jako smlouvy nepojmenované. V ObchZ jsou zakotveny v § 269 odst. 2, kde použití tohoto ustanovení můžeme aplikovat pouze na tzv. relativní a fakultativní obchody ve smyslu § 261 odst. 1 a § 262 ObchZ.¹¹³ Zásadní podmínkou pro uzavření takové smlouvy pak je jasné určení předmětu svých závazků v souladu s § 269 odst. 2 ObchZ, když neurčitost takového právního úkonu by jinak měla za následek nicotnost smlouvy, tedy situaci, kdy by smlouva vůbec nevznikla.¹¹⁴

Relativním obchodem podle § 261 odst. 1 v kontextu profesionálních sportovních smluv tak můžeme vnímat smlouvy, kde obě strany vystupují jako podnikatelé. Protože ale i kolektivní sportovec může být vlastníkem živnostenského oprávnění ke sportovní činnosti, jak jsme již, pevně věřím, vcelku přesvědčivě prokázali¹¹⁵, stále zde narážíme na fakt, kdy z pohledu ObchZ jeho činnost stále nenaplnuje definici podnikání, když § 2 odst. 1 ObchZ mimo jiné

¹¹¹ viz. kapitola 2.3.4 a 2.3.6.

¹¹² § 101 OZ

¹¹³ KUDRNA, Karel. *Přípustnost inominátních a smíšených smluv v českém právu soukromém*, Právní rozhledy č. 11/2001. s. 548

¹¹⁴ tamtéž

¹¹⁵ Viz. kapitola 3.3.2.

vyžaduje kromě jeho samostatnosti také jeho vlastní odpovědnost. Zde bychom tedy odkázali na již dříve zmíněnou podloženost faktu, že kolektivní sportovci prostřednictvím svých živnostenských oprávnění skutečně s kluby spolupracují, a z toho důvodu bychom je mohli považovat za podnikatele.

Užití ObchZ ve vztahu k profesionálním sportovním smlouvám je pak dále reálné především jako tzv. fakultativní obchod podle § 262 odst. 1 ObchZ, kdy si strany „*mohou dohodnout, že jejich závazkový vztah, který nespadá pod vztahy uvedené v § 261, se řídí tímto zákonem. Jestliže taková dohoda směřuje ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který je nepodnikatelem, je neplatná.*“¹¹⁶ Jako příklad takové smlouvy si uvedeme vzorovou Hráčskou smlouvu Asociace profesionálních klubů ledního hokeje (příloha č. 3), v jejímž úvodu je uvedeno, že se smlouva bude řídit ustanoveními ObchZ.

V případech, kdy bude vzájemný vztah sportovce a jeho klubu podřízen ObchZ, budeme muset stejně jako v případě úpravy OZ vycházet především ze samotných ustanovení, které si strany ve smlouvě vymezily a případných smluvních odkazů na předpisy organizací daného sportovního odvětví, pokud tedy neodporují kogentním ustanovením ObchZ.¹¹⁷ V případech že některý vzájemný vztah stran nebude upraven samotnou smlouvou, případně předpisy sportovního odvětví, na něž smlouva odkazuje, budeme muset vycházet z dispozitivních ustanovení ObchZ, případně z obecné úpravy OZ, která tak doplní speciální úpravu ObchZ.

Oproti vztahu občanskoprávnímu můžeme při využití obchodněprávního vztahu mezi výhody počítat např. delší čtyřletou promlčecí dobu dle § 397 ObchZ a dispozitivní povahu obchodněprávních závazkových ustanovení v ObchZ, ovšem za cenu nutné profesionality takového sportovce-podnikatele, a to především v případě relativního obchodu.

¹¹⁶ § 262 odst. 1 ObchZ

¹¹⁷ § 263 ObchZ

4.1.3. Profesionální sportovní smlouvy dle NOZ

Spolu s účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen NOZ) došlo především k základní koncepční změně oproti dosavadnímu stavu, když se sjednotily úpravy smluvních typů do tohoto jediného předpisu, což nejen z pohledu profesionálních sportovních smluv znamená faktické odstranění již zmíněné duplicitní úpravy závazků v obchodním a neobchodním právu. Profesionální sportovní smlouvy budou i nadále ve formě smlouvy nepojmenované¹¹⁸, nicméně NOZ již nepřevzal výslovnou úpravu § 51 OZ, podle něhož „*nepojmenovaná smlouva nesmí odporovat obsahu nebo účelu zákona, protože neexistence rozporu se zákonem je jako podmínka platnosti jakéhokoliv právního ujednání vyjádřena již v obecné části*“¹¹⁹. Při našem zaměření na profesionální smlouvy je důležitým přínosem také nově zavedená ochrana slabší smluvní strany, kterou NOZ v rámci úpravy obligačního práva zakotvuje. Stanovení slabší strany bude záležet na konkrétním posouzení daného smluvního vztahu, kdy bude zapotřebí zkoumat, zdali některá ze smluvních stran nemohla využít své osobní zkušenosti a znalosti na úkor strany druhé. Toto ustanovení však nelze vykládat tak, že by slabší stranou nemohl být případně třeba také podnikatel¹²⁰. Záleží tedy na tom, kdo s kým smlouvu uzavírá a jaké je v konkrétní záležitosti jeho postavení. Pokud by tedy např. fotbalista-živnostník s živnostenským listem na výkon sportovní činnosti uzavíral sám za sebe profesionální smlouvu, v které by byla i ustanovení týkající se práv klubu na vydání např. životopisu tohoto jedince, s klubem AC Sparta Praha fotbal a.s., kdy se v předmětu podnikání tohoto klubu nachází i nakladatelská činnost, pak by se s největší pravděpodobností v této konkrétní záležitosti na straně fotbalisty jednalo o postavení slabší strany, protože ač by byl v pozici podnikatele, toto ustanovení by se netýkalo předmětu jeho podnikání a dalo by se tak očekávat, že v takovém odvětví nedisponuje dostatečnými zkušenostmi a znalostmi jako druhá strana vztahu ve smyslu § 433 NOZ. Samozřejmě je dnes obvyklé, že jsou sportovci zastupováni sportovními agenty, u kterých se předpokládá určitá znalost oboru a v takových případech by pak situace byla nejspíš opět poněkud odlišná.

¹¹⁸ viz. § 1746 odst. 2 NOZ

¹¹⁹ Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze), § 1746, Praha, 2012.

¹²⁰ DAVID, Ondřej; DEVEROVÁ, Lenka; DVOŘÁK, Jan et al., *Komentář Zákona občanský zákoník (89/2012 Sb.)*, Wolters Kluwer, 2014. Komentář k § 433. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: právní systém ASPI.

Můžeme také konstatovat, že NOZ ze starší úpravy přebírá možnost řešení neupravených případů pomocí analogie zákona, nicméně navíc také nově upravuje možnost využití principů spravedlnosti a rozumného uspořádání věcí, když předpokládá možnost soudcovského dotváření práva při současném zachování jeho kontinentálního charakteru¹²¹. Tím se tedy odklání od pozitivistického pojetí soukromého práva k pojetí spíše přirozenoprávnímu, vycházejícímu z logického uspořádání vztahů. NOZ také zavedl nová pravidla pro promlčení, když kromě obecné tříleté promlčecí lhůty¹²² stanovil, že „*strany si mohou ujednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu počítanou ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé, než jakou stanoví zákon, nejméně však v trvání jednoho roku a nejdéle v trvání patnácti let*“¹²³, přičemž pamatoval i na nevýhodné stanovení této lhůty v neprospěch slabší strany, kdy se pak dle § 630 odst. 2 NOZ k takové lhůtě nepřihlíží. Na závěr tak můžeme konstatovat, že přechod k právní úpravě dle NOZ z pohledu problematiky profesionálních sportovních smluv jinak celkově neznamenal nějakou zásadní změnu oproti starší úpravě.

4.2. Profesionální sportovní smlouvy dle pracovního práva

Uzavírání profesionálních sportovních smluv v pracovněprávním režimu je doménou již zmíněných Resortních sportovních center (RSC)¹²⁴, případně příspěvkových organizací jednotlivých ministerstev. My se tak budeme zabývat především závislou prací profesionálních sportovců spadajících pod RSC, jejíž formu měl autor této práce možnost konzultovat s právními zástupci RSC, a kterou tak budeme moci nejlépe zanalyzovat, přičemž podotýkáme, že smluvní odlišnost mezi závislou prací sportovce pro příspěvkové organizace a pro RSC je minimální.

Pracovněprávní poměr profesionálního sportovce a RSC je založen na základě pracovní smlouvy dle ZP, a takový poměr pak především musí být v souladu s již zmíněným dokumentem nazvaným „Zásady činnosti RSC“¹²⁵, který stanoví veškerou základní metodiku pro činnost RSC, odkazy na jednotlivé

¹²¹ § 10 NOZ

¹²² § 629 NOZ

¹²³ § 630 odst. 1 NOZ

¹²⁴ viz. kapitola 2.4.

¹²⁵ viz. kapitola 2.4.

další potřebné právní předpisy a členění všech subjektů jejich organizace, včetně profesionálních sportovců.

Při zaměstnávání profesionálních sportovců v RSC můžeme oproti běžným pracovním smlouvám, se kterými se většina z nás v životě setkává, nalézt řadu specifických vlastností a kritérií, na jejichž základě je taková smlouva uzavírána. Především jde vždy o smlouvu na dobu určitou, sportovec je zaměstnán na specifické pozici a další prodloužení jeho pracovněprávního poměru je vázáno na řadu různorodých určovatelných, jako je jeho sportovní výkonnost, nebo doporučení příslušného sportovního svazu. Jednotlivá specifika tohoto pracovněprávního vztahu sportovce si však vysvětlíme v kapitole 5., ve které nám jako příklad pracovněprávní smlouvy profesionálního sportovce poslouží pracovní smlouva doplněná platovým výměrem, uzavíraná mezi profesionálním sportovcem a RSC MO (příloha č. 4 a č. 5).

4.3. Profesionální sportovec jako voják z povolání ve služebním poměru

Jak jsme si již v úvodu kapitoly 4. vysvětlili, předmětem našeho zkoumání v rámci diferenciací profesionálních sportovních smluv bude i služební poměr sportovce – vojáka z povolání založený na základě ZoVP. Tento poměr je velmi specifický a jako forma další spolupráce je nabízen pouze těm individuálním vrcholovým sportovcům, kteří ve svém sportovním odvětví dosahují nejvyšší sportovní úrovně, tzn. především vítězům olympijských her, mistrovství světa či Evropy, kteří většinou byli dosavadními členy ASC Dukla. Přijetí nabídky této spolupráce ze strany MO ČR je čistě na vůli konkrétního sportovce a její případné přijetí znamená pro sportovce opuštění dosavadního pracovněprávního poměru k RSC, případně jiného poměru a plné podřízení se ZoVP, které s sebou přináší i některá úskalí, díky nimž ne každý sportovec nabídky tohoto poměru využije a která ještě zmíníme v další kapitole. Samozřejmě v případě, že se sportovec vojákem z povolání stane, získá také řadu výhod. Kromě služebního zařazení získá především větší klid na dlouhodobou přípravu ke svým sportovním výkonům, protože je mu tento poměr nabízen často na dobu tzv. olympijského cyklu, který trvá zpravidla 4 roky, a sportovec tak není vzhledem k uzavření nové roční smlouvy nucen dokazovat svoji každoroční výkonnost v rámci Výročního

hodnocení sportovní sekce.¹²⁶ Jako další výhody služebního poměru vojáka z povolání můžeme zmínit např. zajištění služebního bytu v případě, že sportovec koná službu mimo místo svého bydliště, dále např. nárok na delší dovolenou či možnost služebního volna¹²⁷, náhradu nejrůznějších výdajů¹²⁸, rozsáhlou zdravotní péči a nejlepší sportovci s opravdu dlouhodobou vysokou výkonností mají možnost dosáhnout i výsluhového příspěvku¹²⁹. Sportovec jako voják z povolání v neposlední řadě samozřejmě také může využívat technického, sportovního i vědeckého zázemí, které mu poskytuje ASC Dukla. Na závěr této kapitoly můžeme zkonstatovat, že v současné době je ve služebním poměru vojáka z povolání k Armádě České republiky pouhých 33 profesionálních sportovců.¹³⁰

¹²⁶ čl. 4.4.1. Zásad činnosti RSC

¹²⁷ viz. Hlava V. ZoVP

¹²⁸ viz. Hlava III. ZoVP

¹²⁹ viz. § 131 až § 137 ZoVP

¹³⁰ Dle sdělení personálního oddělení ASC Dukla ke dni 10.03.2014

5. DIFERENCIACE TZV. PROFESIONÁLNÍCH SPORTOVNÍCH SMLUV

V této části práce se zaměříme na jednotlivé prvky tzv. profesionálních sportovních smluv, když tyto smlouvy podrobíme diferenciaci podle jejich odlišné úpravy v rámci jednotlivých, v předchozí kapitole zmíněných, druhů profesionálních smluvních vztahů ve sportu. U konkrétně určených druhů smluvních vztahů si tak rozebereme např. subjekty vztahů, jejich vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy, stanovení doby, na kterou se takové vztahy zpravidla uzavírají a např. také způsob stanovení odměny sportovce nebo možné způsoby ukončení vzájemného vztahu.

5.1. Subjekty profesionální sportovní smlouvy

Začneme-li tedy definicí subjektů u starší občanskoprávní formy profesionální sportovní smlouvy, můžeme konstatovat, že subjektem vždy bude na jedné straně profesionální sportovec, který je zletilou fyzickou osobou, tedy osobou způsobilou vlastními právními úkony nabývat práv a povinností k právním úkonům ve smyslu § 8 OZ¹³¹, vystupující v tomto vztahu jako osoba vykonávající nezávislé povolání ve smyslu § 7 odst. 2 písm. c) zákona o dani z příjmu¹³². Jednotlivá sportovní odvětví odlišně upravují podmínky, od jakého věku je možné uzavírat profesionální smlouvy se sportovci, a tak závisí také na těchto předpisech. Nicméně zpravidla není možné uzavřít takovou smlouvu se sportovcem mladším 15 let¹³³. Nezletilý sportovec se tak mohl nechat zastoupit zákonným zástupcem ve smyslu § 27 OZ, který odkazoval na § 36 zákona o rodině¹³⁴, podle kterého v tomto případě dítě mohl zastoupit kterýkoliv rodič, který byl způsobilý k právním úkonům a byl svéprávný, případně dále také osvojitel či poručník.¹³⁵ K jednání o smlouvě může být rodiči nezletilého sportovce pověřen také sportovní agent. Na druhé straně vztahu pak bude stát samozřejmě sportovní klub, který může mít právní formu spolku, společnosti

¹³¹ resp. svéprávnosti dle § 15 odst. 2, a také § 30 NOZ

¹³² Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu

¹³³ Např. čl. 2 odst. 2 Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv FAČR.

Dostupné z: < <http://nv.fotbal.cz/cmfs/Legislativa/index.php> >

¹³⁴ Zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině

¹³⁵ Podle současné úpravy § 858 NOZ.

s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Příkladem občanskoprávní sportovní smlouvy je příloha č. 2 této práce, tedy sportovní smlouva profesionálního fotbalisty a jeho klubu.

V případě obchodněprávní úpravy profesionální sportovní smlouvy pak na jedné straně bude opět sportovní klub v podobě jedné z již jmenovaných právních forem a na druhé straně bude stát v případě fakultativního obchodu opět sportovec jako zletilá, nebo na základě zákona zastoupená, fyzická osoba vykonávající nezávislé povolání a dobrovolně se podřizující ObchZ¹³⁶, nebo v případě relativního obchodu fyzická osoba jako podnikatel ve smyslu § 2 odst. 2 ObchZ, provozující živnost.

Podle nové úpravy soukromého práva dle NOZ pak sportovce můžeme v tomto vztahu klasifikovat jako zletilou či na základě zákona zastoupenou fyzickou osobu vykonávající sportovní činnost jako nezávislé povolání dle § 7 odst. 2 písm. c) zákona o dani z příjmu nebo fyzickou osobu podnikatele podle § 420 odst. 1 a § 421 NOZ. V případě aplikace této nové úpravy pak již není zapotřebí dělení na relativní a fakultativní obchod a nově je nutné vycházet ze zjištění skutečného postavení případné slabší strany vztahu. Druhým subjektem bude opět sportovní klub v již dříve zmíněných právních formách. Ve všech dosud vyjmenovaných případech bude klub, resp. společnost, zastoupena osobou vykonávající funkci statutárního orgánu, nebo osobou, která má v interní struktuře klubu danou problematiku ve své gesci.

U pracovněprávního poměru můžeme dělit subjekty na zaměstnavatele, kterým jsou různé příspěvkové organizace a v našem případě pak především RSC jako organizační složka státu, zastoupená svým ředitelem. Na druhé straně vztahu pak stojí zaměstnanec, kterým je sportovec s právní osobností a svéprávností,¹³⁷ *„obě způsobilosti přitom nabývá dosažením patnáctého roku věku. Uzavřít pracovní smlouvu...může fyzická osoba nejdříve dovršením patnáctého roku věku. Jako den nástupu do práce přitom může být sjednán den, kdy tato osoba ukončí povinnou školní docházku“*¹³⁸. Zaměstnancem RSC navíc může být pouze sportovec zařazený do seznamu reprezentace příslušného sportovního svazu ve

¹³⁶ viz. kapitola 4.1.2.

¹³⁷ viz. § 15 NOZ

¹³⁸ DOLEŽÍLEK, Jiří; HŮRKA, Petr; KAHLE, Bohuslav et al. *Komentář k Zákonu zákoník práce (262/2006 Sb.)*, Wolters Kluwer, 2013. komentář k § 6 [online]. [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: právní systém ASPI

své věkové kategorii, a který se v této kategorii umístil na mistrovství Evropy, světa či ve Světovém poháru v první třetině startovního pole, nebo který obsadil alespoň 16. místo v první polovině startovního pole, nebo byl účastníkem olympijských her. Případnou výjimku pak mohou obdržet pouze talentovaní jedinci, kteří se umístí na požadovaném umístění do dvou let od zařazení do RSC.¹³⁹ Podmínkou zařazení do RSC, kterým se sportovec stává současně zaměstnancem i členem RSC, je také souhlas příslušného sportovního svazu.¹⁴⁰ Profesionální sportovec je v případě zaměstnání své osoby v RSC, stejně jako ve většině příspěvkových organizací, zařazen na pracovní pozici s poněkud zvláštním názvem „instruktor sportu“.

Profesionální sportovec jako voják z povolání je ve služebním poměru k České republice, kterou v těchto záležitostech zastupuje prezident republiky, ministr obrany, případně v rozsahu jejich rozkazů také velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci. V našem případě se jedná o ředitele ASC Dukla, který sportovci musí tuto možnost spolupráce nabídnout zejména na základě jeho již dříve popsaných skvělých sportovních výsledků a sportovec tuto možnost musí přijmout, když může být povolán pouze na základě vlastní žádosti¹⁴¹. Sportovec musí být bezúhonným, zdravotně způsobilým občanem České republiky starším 18 let, musí složit vojenskou přísahu, nesmí být politicky nebo odborově organizován či rasově orientován a musí splnit kvalifikační předpoklady pro služební zařazení.¹⁴² Služební poměr sportovce jako vojáka z povolání se zakládá dnem následujícím po dni doručení „rozhodnutí o povolání občana do služebního poměru“¹⁴³. Sportovec poté vojenskou službu vykonává jako svoje zaměstnání.

Jak jsme tedy mohli poznat, nároky na profesionální sportovce, jako subjekt vzájemných vztahů při závislé činnosti pro RSC či při služebním poměru vojáka z povolání, jsou mnohem vyšší než u „soukromých“ sportovních klubů, v jejichž případě si sportovci vystačí se svým aktuálním postavením na sportovním trhu a s tím souvisejícím zájmem daných sportovních klubů, kdy největší obtíže takovému sportovci může činit případné získání živnostenského oprávnění.

¹³⁹ viz. čl. 4.3.1. a 4.3.2. Zásad činnosti RSC

¹⁴⁰ viz. čl. 4.3.6. Zásad činnosti RSC

¹⁴¹ viz. § 2 odst. 1 ZoVP

¹⁴² viz. § 3 ZoVP

¹⁴³ viz. § 5 odst. 1 ZoVP

5.2. Základní ustanovení profesionální sportovní smlouvy

Pojem základní ustanovení u profesionálních sportovních smluv můžeme pro naše účely vykládat jako taková ustanovení, v kterých jsou identifikovány smluvní strany, tedy subjekty smlouvy ve smyslu kapitoly 5.1. této práce a dále ustanovení, kterými se samotná smlouva uvozuje, a která jsou umístěna zpravidla na jejím začátku. Dostatečnou identifikaci smluvních stran ve smlouvě nemůžeme ani v dnešní době brát na lehkou váhu, když bychom ji měli chápat jako „*naplnění požadavku jak obezřetnosti, tak i odpovědnosti za vlastní jednání. V soudní praxi se stále projednávají následky nedostatečné pozornosti označení stran či oprávnění za ně jednat.*“¹⁴⁴ Ustanovení navazující na označení smluvních stran jsou pak běžně označována jako preambule nebo úvodní ustanovení smlouvy. V takových ustanoveních pak smluvní strany zpravidla vyjadřují např. vzájemný cílový záměr, kterého má být prostřednictvím smlouvy dosaženo, předmět smlouvy, stejně jako zde mohou zmínit skutečnosti, které si před uzavřením smlouvy vzájemně ujasnily.¹⁴⁵

V případě profesionálních sportovních smluv pak můžeme jako příklad základních ustanovení zmínit např. profesionální smlouvu v příloze č. 2, kdy po vzájemné identifikaci smluvních stran následuje název „profesionální smlouva“ a poté ustanovení, kdy je doslovně zmíněno, že „*Potřeba přesného vymezení vzájemných práv a povinností v rámci spolupráce při výkonu sportovní činnosti vede smluvní strany k uzavření této smlouvy podle § 51 občanského zákoníku bez vzniku pracovněprávního vztahu. Předmětem této smlouvy je dohoda smluvních stran o podmínkách dočasného exkluzivního vykonávání činnosti hráče za úplatu v rámci fotbalového mužstva organizačně zajišťovaného klubem.*“¹⁴⁶ Strany si tedy prostřednictvím tohoto základního ustanovení ve smlouvě vzájemně vymezují důvody a předmět smlouvy, které je vedou k uzavření této smlouvy. Kromě zmíněných důvodů si, stejně jako v profesionální smlouvě, kterou jsme použili jako příklad, i ve většině dalších podobných smluv strany ujednávají zákonný rámec, v jehož mezích se bude smlouva vykládat. To je z našeho hlediska nanejvýš důležité především v případě potřeby rozlišení smluv, které

¹⁴⁴ ZOUFALÝ, Vladimír; MUNKOVÁ, Jindřiška et al. *Velká kniha smluvních vzorů*, 5. vydání.: C. H. BECK, 2007. s. 1255.

¹⁴⁵ tamtéž s. 1257

¹⁴⁶ Viz. příloha č. 2, s.1

byly uzavřeny před rekonstrukcí občanského práva k 01.01.2014, a které tak mnohdy zůstávají i nadále v platnosti a u nichž proto existuje potřeba jejich diferenciaci na smlouvy řídicí se OZ¹⁴⁷ a smlouvy řídicí se ObchZ¹⁴⁸.

V případech pracovněprávních smluv (viz. např. příloha č. 4) se zpravidla v rámci základních ustanovení kromě identifikace smluvních stran a různě definované mutace názvu „pracovní smlouva“ rovněž většinou uvádí konkrétní paragraf ZP, na jehož základě se daná smlouva uzavírá. U služebního poměru vojáka z povolání pak potřeba vzájemného vymezení základních smluvních ustanovení nevzniká, jelikož tento právní vztah se, jak již bylo dříve zmíněno, nezakládá smlouvou v pravém slova smyslu, nýbrž je regulován přímo ZoVP.

5.3. Délka platnosti profesionální sportovní smlouvy

Mezi velmi důležité součásti profesionálních sportovních smluv můžeme bezesporu zařadit stanovení délky jejich platnosti, kdy se ve všech případech bez výjimky jedná o platnost smlouvy na dobu určitou.

Stanovení doby platnosti profesionálních sportovních smluv uzavřených dle občanského práva vychází především z konkrétních požadavků smluvních stran, kdy se většinou vychází z oboustranného kompromisu, případně mohou určitou roli sehrát i zkušenosti hráčova agenta, věhlas hráče apod. Nicméně vždy je ve smlouvě stanoveno konkrétní datum, ke kterému smluvní vztah zanikne. Nejčastěji se vychází z hracích termínů soutěže, kdy smlouva zaniká např. spolu s ukončením sezony, nebo naopak klub požaduje stanovení doby, která pokrývá i případné přestupní termíny stanovené sportovními asociacemi k přestupu hráčů do jiných týmů. Tímto způsobem si tak klub zajistí, že hráč nebude moci odejít jako „volný hráč“ do jiného klubu a bez náhrady.¹⁴⁹ Paušálně však nejsme schopni určit přesný způsob, na jehož základě by obě strany o stanovení doby platnosti smlouvy jednaly, protože zde hraje roli velké množství rozličných faktorů, které se navíc liší podle sportovních odvětví.

Potřeba stanovit dobu trvání pracovněprávního poměru profesionálního sportovce jako instruktora sportu (dále jen IS) a RSC na dobu určitou je stanovena

¹⁴⁷ Viz. např. příloha č. 2, s.1

¹⁴⁸ Viz. např. příloha č. 3, s.1

¹⁴⁹ Viz. odst. IV., čl. 6 přílohy č. 1

v čl. 4.3.3. Zásad činnosti RSC, které dále předpokládají i možnost opakovaného prodloužení této smlouvy a dodržování ZP. Pracovněprávní poměr tak RSC s IS uzavírají zpravidla na dobu jednoho roku s možností prodloužení na základě stanoviska příslušného sportovního svazu a výsledcích Výročního hodnocení sportovní sekce¹⁵⁰, kdy sportovec musí splnit sportovní limity stanovené konkrétním sportovním odvětvím. Jednou z povinných náležitostí, které ZP vyžaduje pro platnost smlouvy samotné, pak je přesné označení data, ke kterému IS nastoupí do práce.¹⁵¹

V kontextu možného, výše uvedeného, opakovaného prodloužení pracovního poměru na dobu určitou nás tak může napadnout otázka, zdali v případě některých IS nedochází k porušování ZP ve smyslu porušení § 39 odst. 2, kterým ZP zakazuje tzv. řetězení pracovních poměrů. Toto řetězení znamená, že je jedním zaměstnancem pro jednoho zaměstnavatele vykonávána práce na dobu určitou více než třikrát v na sebe navazujících intervalech o maximální době trvání jednotlivých intervalů v délce tří let. Výjimkou pro další možné opakování poměrů by byl pouze případ, kdy by mezi jednotlivými poměry byla přestávka delší než tři roky. V případě mnoha IS zaměstnaných v RSC k tomuto řetězení s největší pravděpodobností dochází, otázkou tedy je, zda se takovým možným porušováním ZP někdo v RSC zabývá, případně jak.

Jako řešení nás tak nejprve napadlo využít faktu, kdy poslední novelou ZP došlo k uzákonění možného postupu, jak se v případě práce na dobu určitou vyhnout omezení řetězení poměrů, když ZP v § 39 odst. 4 umožňuje, aby se toto omezení nemohlo spravedlivě vyžadovat po zaměstnavateli, u kterého se jedná o práci spočívající v její zvláštní povaze, a u kterého tak obě strany budou moci zmíněné řetězení praktikovat. Podmínkou této výjimky je však dohoda s odbory, které v případě samotného RSC již nejsou založeny, když v současnosti odbory existují pouze v rámci ministerstev, a proto připadá v úvahu druhá zákonem zmíněná varianta, kterou je vydání vnitřního předpisu, kterým zaměstnavatel upraví bližší specifika takového poměru, jako jsou jeho důvody, pravidla jeho sjednávání a okruh zaměstnanců, kterých se taková výjimka týká. Proto nás napadla možnost, kdy by RSC mohlo vydání takového předpisu zahrnout do možného příštího znění již poněkud zastaralých Zásad činnosti RSC. Nicméně při

¹⁵⁰ Viz. čl. 4.3.5. Zásad činnosti RSC

¹⁵¹ § 34 odst. 1, písm. c) ZP

postupném pátrání, jak je možné řetězení poměrů dle RSC ošetřeno, se nám nakonec dostalo od RSC odpovědi, že předmětná záležitost již byla vyřešena vydáním Organizačního řádu RSC, který plní mimo jiné funkci ZP požadovaného vnitřního předpisu. V podstatě tedy toto řešení plně koresponduje s námi původně zkonstruovaným postupem z doby, kdy jsme o existenci Organizačního řádu RSC neměli tušení.

V případě profesionálního sportovce ve služebním poměru vojáka z povolání se vztah mezi vojákem a Armádou ČR řídí čl. 4.3.4. Zásad činnosti RSC a především ZoVP, kdy oba předpisy stanovují povinnost určení délky služebního poměru na dobu určitou. ZoVP pak určuje rozsah minimální a maximální doby trvání služebního poměru na 2 – 20 let.¹⁵² ZoVP v tomto případě také v § 5, odst. 5 stanoví zkušební dobu, která je v případě profesionálních sportovců ale spíše formálním požadavkem. Jak již ale bylo zmíněno v kapitole 4.3. sportovec zpravidla vstupuje do služebního poměru na dobu olympijského cyklu, tzn. na dobu 4 let.

5.4. Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran

5.4.1. Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran u profesionální sportovní smlouvy uzavřené dle občanského práva

Již v kapitole 4. jsme konstatovali, že u právní úpravy profesionálních sportovních smluv dle občanského práva (v této části naší práce již není zapotřebí dělení smluv podle úpravy na základě OZ, ObchZ a NOZ) je nutné, aby si strany ve smlouvě vymezily vzájemná práva a povinnosti v co nejširší možné míře. Prostřednictvím rozmanitých smluvních dodatků či smluvních příloh tak především kluby upravují například formulaci disciplinárních prohřešků a případné sankce za jejich naplnění, postup stanovení odměny hráče, jednotlivých složek odměny a postup jejího výpočtu¹⁵³, stejně jako formulaci dodatků, které stanoví požadavky na fyzickou kondici sportovce.

Každý sportovní klub i sportovec má vlastní požadavky a nároky vůči druhé smluvní straně, přičemž je potřeba dosáhnout ve smlouvě takového

¹⁵² § 5, odst. 4 ZoVP

¹⁵³ např. příloha č. 6

kompromisu, který bude oběma stranám vyhovovat. Z toho důvodu není možné určit nějakou jednotnou podobu profesionální sportovní smlouvy, která by mohla sloužit jako výchozí vzor k další úpravě pro všechna sportovní odvětví. Každé sportovní odvětví tak má svá specifika, která musí být ve smlouvě odpovídajícím způsobem promítnuta. Z výše zmíněných důvodů tak nelze očekávat, že budeme v této práci rozepisovat jednotlivá vzájemná práva a povinnosti na straně klubu a hráče, když na to ani tato práce nemá potřebnou kapacitu. Zmíníme si tak pouze hlavní oblasti, které bývají takřka ve všech profesionálních sportovních smlouvách upraveny. Hlavní smluvní specifika jednotlivých sportovních odvětví si poté stručně popíšeme v kapitole 6.

V profesionálních sportovních smlouvách dle občanskoprávní úpravy tak v závislosti na tržní atraktivitě a rozvinutosti daného sportovního odvětví jsou upraveny závazky sportovního klubu, které se týkají pravidelného vyplácení odměny hráči ve výši a čase obvykle dále konkrétně ujednaném, dále také závazky klubu, vztahující se k zajištění vhodného technického, materiálního, lékařského, fyzioterapeutického a všemožného dalšího zázemí. Často bývají také upraveny závazky týkající se povinnosti klubu poskytnout hráči osobní volno v předem stanovené výši a mnohé další závazky, upravující např. proplácení cestovních výloh, stravy atd. Jako příklad povinností klubu můžeme zmínit stranu č. 3 přílohy č. 2 této práce.

Oproti závazkům klubu bývají závazky profesionálního sportovce ve smlouvách upraveny často mnohem obsáhleji, protože je to především sportovec, kdo je na základě smlouvy klubem mnohdy nadprůměrně finančně ohodnocen, a tak se klubu nelze divit, že se snaží své prostředky vynakládat účelně.

Hlavní povinnosti sportovce tak bývají ve smlouvách specifikovány v podobě značně neurčitých formulací, když se hráč zavazuje např. „*vynakládat maximální úsilí k dosažení sportovních cílů klubu, v utkáních soutěžit čestně, znát a dodržovat pravidla a řády a dbát, aby nedocházelo ke škodám na zdraví jak hráče, tak i jeho spoluhráčů a soupeřů*“.¹⁵⁴ Jak můžeme vidět, u každé z těchto formulací si zároveň můžeme položit otázku. Jak totiž přesně definovat „maximální úsilí“ hráče? Jak ho měřit? Jak vykládat pojem „soutěžit čestně“? Co vůbec znamená „soutěžit čestně“, a to především v současné době, kdy například

¹⁵⁴ čl. II odst. 1. Přílohy č. 2

některé hokejové kluby záměrně kupují určité hráče ani ne tak na základě jejich hráčských předností vzhledem k přínosu pro předvedenou hru, ale pro jejich umění porvat se a chránit tak nejlepší tvůrčí hráče týmu. Takto bychom mohli zpochybnit značnou část podobných formulací závazků ve sportovních smlouvách. Nicméně je nutné se zamyslet také nad tím, jak bychom něco tak specifického, jako je sport, mohli přesně a lépe definovat v mezích právního rámce? Odpovědi bychom se nejspíš nedobrali ani po hluboké úvaze. Nicméně nebudeme již dále odbíhat od tématu, kterým jsou povinnosti sportovce vůči klubu.

Další velmi často definovanou povinností hráče tak je podřízení se klubem a soutěží stanovenému časovému a organizačnímu režimu, který je samozřejmě velmi důležitou součástí smlouvy, stejně jako podřízení se pokynům vedení klubu a především jeho trenérů a realizačního týmu. Ve smlouvě často bývají vyjádřeny povinnosti hráče spočívající v jeho závazku chovat se na veřejnosti slušně, nebo např. závazek, kdy je hráč povinen při vystupování na veřejnosti, které souvisí s akcemi sportovního klubu, nosit oblečení marketingových partnerů klubu. Jen ve spojitosti klubu a jeho marketingových partnerů bychom tak našli řadu dalších příkladů podobných ustanovení. V neposlední řadě se klub často ve smlouvě snaží sportovce zavázat k poskytnutí jeho osobnostních práv spočívajících v možnosti klubu využívat nejrůznějších podobizen hráče, obrazových a jiných záznamů a snímků hráče buď jako jednotlivce, nebo především jako člena kolektivu, k marketingovým účelům. Významným, ze strany klubu často využívaným právem, je také zakotvení možného opčního práva na prodloužení smlouvy s hráčem, kdy klub může, ale nemusí využít svého přednostního práva na prodloužení smlouvy před uplynutím doby její platnosti.¹⁵⁵

K názorné ilustraci vzájemných závazků obou stran nám mohou dále posloužit přílohy č. 1, 2, 7. a 8. naší práce. Na tomto místě však již nebudeme jednotlivá práva a povinnosti smluvních stran dále popisovat, protože to ani není hlavním cílem této práce, kterým je především diferenciací jednotlivých druhů profesionálních sportovních smluv.

¹⁵⁵ Viz. např. čl. VII., odst. 1. Přílohy č. 7

5.4.2. Vzájemná práva a povinnosti smluvních stran u profesionální sportovní smlouvy uzavřené dle pracovního práva

Práva a povinnosti jednotlivých stran pracovněprávního poměru vyplývají především ze ZP a samotné pracovní smlouvy, uzavřené mezi RSC a IS.

Jako primární povinnost obou stran můžeme zmínit písemné vyhotovení pracovní smlouvy, která bude obsahovat povinné náležitosti pracovní smlouvy dle ZP, kterými jsou určení druhu práce, místa jejího výkonu a datum začátku pracovního poměru¹⁵⁶. Splnění těchto nezbytných (esenciálních) náležitostí podmiňuje samotnou existenci pracovní smlouvy.¹⁵⁷

Zaměstnavatel pak „vedle povinnosti přidělovat práci a platit za ni mzdu (plat) musí...vytvářet zaměstnanci též podmínky pro plnění jeho pracovních úkolů a dodržovat ostatní pracovní podmínky stanovené právními předpisy, smlouvou nebo stanovené vnitřním předpisem“¹⁵⁸. Další důležité povinnosti zaměstnavatele najdeme opět v ZP, když je zaměstnavatel dále povinen dbát o dodržování předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v rámci § 103 ZP. Zaměstnavatel má také určité povinnosti ve vztahu k pracovním úrazům ve smyslu § 105 ZP, když musí objasnit příčiny a okolnosti úrazu, vést evidenci, záznamy a dokumentaci těchto úrazů, stejně jako má povinnost informovat příslušné instituce a činit opatření proti opakování úrazů atp. S ohledem na výše zmíněné můžeme odvodit i určitá práva zaměstnance, jako je právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právo odmítnout práci, kterou by mohl důvodně považovat za bezprostřední ohrožení života a zdraví jak svého, tak i ostatních.

K bezpečnosti práce a zdraví na pracovišti ale na základě ZP vznikají práva i povinnosti oběma stranám, když se např. musí společně podílet na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí.¹⁵⁹ Zaměstnanec je především povinen účastnit se školení bezpečnosti práce, zdravotních prohlídek, oznámit pracovní úraz zaměstnavateli, dodržovat předpisy

¹⁵⁶ § 34, odst. 1 a 2 ZP

¹⁵⁷ DOLEŽÍLEK, Jiří; HŮRKA, Petr; KAHLE, Bohuslav et al. *Komentář k Zákonu zákoník práce* (262/2006 Sb.), Wolters Kluwer, 2013. komentář k § 34 odst. 1 [online]. [cit. 2014-02-12].

Dostupné z: právní systém ASPI

¹⁵⁸ BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír; BLÁHOVÁ, Eva et al., *Zákoník práce*, 1. Vydání. 2012. s. 239. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck

¹⁵⁹ § 106 odst. 3 ZP

a pokyny zaměstnavatele, nepožívat alkohol a návykové látky na pracovišti a dodržovat stanovené postupy při práci a další povinnosti zejména ve smyslu § 106 odst. 4 ZP.

V kontextu pracovněprávního vztahu RSC a IS si pod pojmy jako je bezpečnost práce můžeme představit především zajištění adekvátních sportovně technických podmínek pro výkon sportovní činnosti, kdy sportovec nebude nucen svou činnost vykonávat např. s těžkým posilovacím náčiním, u kterého hrozí jeho rozpad z důvodu jeho značně vysloužilého stavu a následný úraz.

Na straně IS jako zaměstnance je pak především povinnost konat osobně práci dle pracovní smlouvy a podle pokynů vedoucího pracovníka (v případě vztahu RSC a IS je tímto pracovníkem vedoucí trenér – dále jen VT). V této závislosti na pokynech a úkolech zaměstnavatele se pak právě ukrývá specifikum závislé práce. Jako příklad pracovní smlouvy uvádíme přílohu č. 4, která je jednoduchou pracovní smlouvou mezi RSC a IS. Na této smlouvě si můžeme demonstrovat další podstatná práva a povinnosti IS jako zaměstnance, když je na základě čl. I této smlouvy povinen pracovat v rozsahu týdenní pracovní doby, která zpravidla činí při plném úvazku 40 hodin týdně.¹⁶⁰ Denní pracovní doba je tak v případě IS proměnlivá, když je závislá na pokynech VT, který stanoví tréninkový plán, podle kterého se denní pracovní náplň konkrétního IS řídí. Oproti klasickým zaměstnancům se tak u IS můžeme setkat se zajímavou skutečností, kdy náplň práce IS je v rámci regenerace i odpočinek. IS na základě pracovní smlouvy získává také nárok na dovolenou, která v jeho případě činí 5 týdnů za odpracovaný kalendářní rok. Její čerpání je pak závislé na rozvrhu čerpání dovolené, který určuje zaměstnavatel.¹⁶¹ IS tak má nárok na dovolenou, jejíž výše je o týden delší nad rámec stanovený ZP pro zaměstnance mimo státní sektor.¹⁶²

Další důležitý závazek IS nacházíme v článku VIII. přílohy č. 4, kde je vyjádřen souhlas IS s vysláním na pracovní cestu po dobu nezbytně nutnou a s vyplácením platu¹⁶³ za dobu pracovní cesty v českých korunách. Bez tohoto souhlasu s vysláním na pracovní cestu by se IS nemohl účastnit většiny

¹⁶⁰ Ve smlouvě v příloze č. 4 tento počet hodin nenajdeme, protože se jedná o smlouvu ještě nevyplněnou, kterou RSC používá jako výchozí vzor. Vycházíme tak z běžného počtu hodin stanoveného ZP, který činí 40 hodin týdně v souladu s § 79 odst. 1 ZP, kdy nám tato praxe byla potvrzena i ze strany RSC.

¹⁶¹ Viz. čl. IV přílohy č. 4, v souladu s § 213 odst. 2 ZP

¹⁶² § 213 odst. 1 ZP

¹⁶³ Jedná se o plat, ačkoliv v příloze č. 4 RSC mylně tento pojem zaměňuje za pojem mzda.

významnějších tuzemských a zahraničních sportovních akcí a byl by tak omezen na účast v domácích soutěžích, které by se konaly pouze v místě výkonu práce, kterým je v tomto konkrétním případě Praha. Ve většině případů by neposkytnutí tohoto souhlasu nejspíš znamenalo, že by RSC pracovní vztah s IS ani neuzavíralo, protože by se tím značně omezil růst sportovního potenciálu IS v rámci státní sportovní reprezentace.

V případě pracovních cest ještě zmíníme povinnost ředitele RSC, který každý den vydává rozkaz, kterým určuje, kteří IS pojedou na pracovní cestu, kam tato pracovní cesta směřuje, jak dlouho bude trvat, a také které osoby budou tvořit realizační doprovod. Pracovní cestou je u IS myšlena především účast na závodech a soustředěních mimo místo výkonu práce. Na takových akcích pak IS vzniká nárok na paušální náhradu stravy na základě čl. 5.7.3. Zásad činnosti RSC¹⁶⁴. Strava IS je jinak v místě obvyklého výkonu práce zajišťována bezplatně.

Velkou výhodou pracovněprávního vztahu je z pohledu IS kromě již zmíněných výhod také skutečnost, že RSC jako zaměstnavatel musí za IS odvádět veškeré zákonné pojistné a daňové odvody týkající se jeho sportovní činnosti. IS tak odpadá povinnost podávat za výkon takové závislé činnosti daňová přiznání.¹⁶⁵

Oproti poměru založenému na základě občanskoprávního vztahu pak jednu z opravdu nejcitelnějších výhod z pohledu IS jako zaměstnance tvoří možnost pobírání náhrady platu¹⁶⁶, resp. dávek nemocenského pojištění¹⁶⁷, v případě pracovní neschopnosti a možnost domáhání se náhrady při vzniku tzv. pracovního úrazu.¹⁶⁸ Zatímco u občanskoprávních smluvních vztahů ve smyslu kapitoly 5.4.1. mají v případě delší nemoci, resp. úrazu, profesionální sportovci zpravidla časově omezenou dobu, po kterou jim je klubem vyplácena poměrně snížená odměna a po určité době tato možnost zpravidla skončí. V případě pracovněprávních vztahů je doba vyplácení dávek závislá především na objektivních důvodech pracovní neschopnosti či vzniku pracovního úrazu zaměstnance. Především delší variantu

¹⁶⁴ Tento článek odkazuje na přílohu č. 4 Zásad činnosti RSC, která stanoví limity paušální náhrady stravy a rozřazení sportovců do stravovacích skupin, na jejichž základě jim je pak vyplácena náhrada stravy.

¹⁶⁵ Samozřejmě nelze vyloučit, že IS bude mít i jiné příjmy v rámci dalšího svého podnikání, z kterých by daňové přiznání podávat musel, nicméně takovými úvahami se nemusíme z pohledu potřeb naší práce zabývat.

¹⁶⁶ dle § 190 ZP

¹⁶⁷ dle § 23 až 25, zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

¹⁶⁸ dle § 380 ZP

pracovní neschopnosti podle pracovněprávní úpravy tak můžeme označit za sociálně citlivější, než variantu běžně užívanou v případě občanskoprávní úpravy profesionálních sportovních smluv.

Jistě jsme zde nezvládli obsáhnout všechna vzájemná práva a povinnosti, které pracovněprávní vztah mezi RSC a IS přináší, nicméně se nám snad podařilo popsat hlavní aspekty důležité pro utvoření základní představy o jednotlivých zásadních odlišnostech pracovněprávní a předešlé občanskoprávní smluvní formy, uzavírané profesionálními sportovci a jejich kluby, resp. RSC.

5.4.3. Vzájemná práva a povinnosti armády a profesionálního sportovce ve služebním poměru vojáka z povolání

Práva a povinnosti profesionálního sportovce - vojáka z povolání (dále jen „voják sportovec“) při výkonu jeho služebního poměru vyplývají především z již dříve zmíněných předpisů, tedy především ze ZoVP a Zásad činnosti RSC. Zásadami činnosti RSC je pak pro vojáka sportovce řada situací upravena stejným způsobem, jako v případě předešlého pracovněprávního vztahu IS. Tato stejná úprava se týká například služebních (pracovních) cest vojáka sportovce, kdy jejich úprava podléhá také rozkazu ředitele ASC a Zásadám činnosti RSC¹⁶⁹, stejně tak se na vojáka sportovce vztahují například stejné podmínky při náhradě stravy a běžného stravování, jako u pracovněprávního poměru IS.¹⁷⁰ Z pohledu Zásad činnosti RSC se na vojáka sportovce hledí jako na IS, když tento předpis ve většině případů IS a vojáka nerozlišuje.

Mezi hlavní povinnosti České republiky (ČR) jako strany, ke které je příslušný voják sportovec ve služebním poměru, pak především patří povinnost služebních orgánů zařadit vojáka do vojenské hodnosti¹⁷¹, poskytovat vojákovi plat a nejrůznější náhrady vynaložených výdajů¹⁷², stejně jako povinnost opatřit byt vojákovi, který vykonává službu mimo své bydliště a opatřit mu výstroj.¹⁷³ Služební orgán dále také musí vykonávat základní povinnosti nadřízeného ve

¹⁶⁹ v případě vojáka však není nutný jeho souhlas s vysláním na služební cestu, voják je vyslán rozkazem nadřízeného podle §14 ZoVP

¹⁷⁰ ve smyslu bodů 5.7.1. – 5.7.5. a přílohy č. 4 Zásad činnosti RSC

¹⁷¹ § 7 ZoVP

¹⁷² § 66 až 89 ZoVP

¹⁷³ § 91 ZoVP

smyslu § 49 ZoVP. Takové povinnosti jsou pak podobné jako v případě obou dříve popsaných poměrů, tedy organizovat, řídit, kontrolovat výkon služby, vytvářet příznivé podmínky atp. Za zmínku však stojí především potřeba vést vojáka sportovce ke služební kázni a seznamovat jej s vojenskými řády a jejich změnami¹⁷⁴.

Na straně služebních orgánů dále na základě čtvrté části ZoVP identifikujeme povinnost péče o vojáky, když kromě zajištění zdravotních služeb, péče o vzhled u míst, kde vojáci konají službu a zabezpečení rekvalifikace a umožnění dalšího vzdělání, stojí za zmínku také vytváření podmínek pro uspokojení kulturních, rekreačních a tělovýchovných potřeb vojáků. Práva a povinnosti týkající se bezpečnosti práce jsou pak pro obě strany podobná, jako v případě pracovněprávního poměru IS, rozdíl je především ve faktu, že jsou upraveny v ZoVP¹⁷⁵. Povinnost nemocenského a zdravotního pojištění se také podobá běžnému zdravotnímu pojištění s tím, že určitou výhodu tohoto systému můžeme spatřovat v možném nároku vojáka na preventivní rehabilitaci za předchozího souhlasu MO.

Z pohledu vojáka sportovce nacházíme již při zvažování vstupu do služebního poměru především povinnost absolvovat základní vojenský výcvik ve Vyškově¹⁷⁶, který vojáku sportovci zabere dobu nepřetržitých tří měsíců a při kterém je voják zařazen nejprve do hodnosti vojína¹⁷⁷. Úspěšné absolvování tohoto kurzu je pak podmínkou pro zařazení vojáka sportovce do služebního poměru. Proto se nelze divit, že někteří profesionální sportovci nabídky na vstup do služebního poměru vojáka z povolání nevyužijí, protože by výcvikem ztratili kromě tří měsíců sportovní kariéry také možnost individuálně zaměřené přípravy. Kromě základního vojenského výcviku je další povinností vojáka sportovce složení vojenské přísahy.¹⁷⁸

Při výkonu služby pak voják sportovec musí plnit služební povinnosti podle služebního zařazení a rozkazů nadřízeného (zpravidla VT). Oproti pracovněprávnímu poměru zde můžeme spatřit jisté specifické rozdíly v definici

¹⁷⁴ § 49 písm. d) a e) ZoVP

¹⁷⁵ sedmá část ZoVP

¹⁷⁶ viz. Výcvikový řád žáka Vojenské akademie [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <<http://www.vavyskov.cz/content/vycvikovy-rad-zaka>>

¹⁷⁷ § 7 odst. 3 písm. a) ZoVP

¹⁷⁸ § 3 odst. 1 písm. a) ZoVP

povinností vojáka, když je nucen např. dodržovat služební zdvořilost a udržovat i mimo službu vážnost a důvěryhodnost ozbrojených sil. K výkonu služby se váže také povinnost vojáka nosit předepsaný stejnokroj, přičemž výjimky stanoví služební orgán¹⁷⁹. U vojáka sportovce však tato povinnost vyžadována není na základě pokynu ředitele ASC. Vojáci sportovci tak vojenskou uniformu oblékají zřídka, přičemž se většinou jedná o reprezentativní resortní akce či různá vyhlášení sportovních anket a soutěží. Zvláštností vojenské služby je také možnost být kázeňsky trestán či v případě vojáka sportovce především kázeňsky odměňován, když služební orgán může vojáku sportovci uložit písemnou pochvalu, prominutí dříve uloženého kázeňského trestu a především udělit peněžité či věcný dar¹⁸⁰.

Jako výhodu na straně služebního poměru vojáka z povolání můžeme uvést také délku nároku na dovolenou, který činí 37 dnů za kalendářní rok a je tak nejdelším nárokem na dovolenou v rámci všech námi zkoumaných profesionálních sportovních smluv. Vojáku sportovci navíc v určitých případech může být poskytnuta až desetidenní krátká dovolená k návštěvě rodiny, pokud s ní voják nebydlí a nemůže k ní denně dojíždět.

Další velkou výhodou služebního poměru vojáka sportovce pak je odpovědnost státu v případě možného zranění, které bude kvalifikováno jako služební úraz. Odpovědnost státu pak znamená, že stát bude v takovém případě povinen poskytnout vojáku sportovci veškerou náhradu škody na zdraví ve smyslu § 116 ZoVP. Při stanovení dávek nemocenského pojištění vojáka sportovce se však vychází z takřka totožných pravidel jako u pracovněprávního poměru.

¹⁷⁹ § 48 odst. 1 písm. g) ZoVP

¹⁸⁰ § 52 ZoVP

5.5. Stanovení odměny za sportovní činnost v profesionální sportovní smlouvě

Asi nejnáročnější bude zkoumání procesu stanovení odměny v občanskoprávní formě profesionální sportovní smlouvy. Výpočet této odměny je opět především dílem dosaženého kompromisu obou smluvních stran a případně zde mohou sehrát významnou roli také smluvní zvyklosti či smluvní náležitosti daného sportovního odvětví¹⁸¹. Odměna může být stanovena nejrůznějšími způsoby, nicméně základním typem odměny je především pevná měsíční odměna, jejíž výše je stanovena přímo ve smlouvě, nebo v různých přílohách smlouvy, které v praxi bývají označovány jako prémiové řády či ne zrovna přesně jako smluvní dodatky. Základní odměna bývá nejčastěji stanovena jako měsíční plnění¹⁸², ale existují i případy, kdy se odměna vyplácí např. za celý rok¹⁸³. My se však budeme věnovat především klasické měsíční podobě odměňování hráče. Celková výše odměny hráče pak může činit i částku mnohem vyšší, než jaká je stanovena ve smlouvě jako měsíční základní odměna, když důvodem je především snaha sportovního klubu motivovat hráče či sportovce k co nejvyšším výkonům. Za výkony předpokládané a definované smlouvou je pak hráč odměňován podle zmíněných příloh smlouvy ve formě smluvních dodatků¹⁸⁴ či prémiových řádů, když tyto dodatky a řády stanoví přesné cíle, po jejichž splnění jsou hráči prémie vypláceny. Takové cíle bývají různě upraveny napříč jednotlivými sportovními odvětvími, ale také v závislosti na herní pozici hráče v rámci týmu. Proto klub může brankáři takové cíle stanovit např. v závislosti na počtu inkasovaných gólů, chycených penalt atd., zatímco u útočníka pak klub může vycházet např. z počtu vstřelených gólů či počtu asistencí na ně.

Z důvodu mnohosti sportovních odvětví zde nejsme schopni popsat všechny varianty stanovení odměn hráče a ani to není cílem naší práce. Neměli bychom však také opomenout zmínit možnost stanovení odměn pro celý kolektiv,

¹⁸¹ Např. Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv FA ČR, která mimo jiné v čl. 3, písm. a) stanoví, že v profesionální smlouvě musí být stanovena výše základní měsíční odměny hráče, která nesmí být nižší než výše minimální mzdy platná pro stejné období. Zdroj: Fotbalová asociace České republiky *Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv FAČR* [online]. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://nv.fotbal.cz/ftp/cmfs/legislativa/stanovy/07_Smernice_pro_evidenci_smluv_2.doc>

¹⁸² Např. čl. 2 přílohy č. 6 – Dodatku ke smlouvě č. 1

¹⁸³ Když např. v příloze č. 7, v čl. II odst. 5 zmiňuje možnost volby konkrétních smluvních stran, zdali si nesjednají jiný než měsíční cyklus výplaty odměn.

¹⁸⁴ Např. příloha č. 6

když takovou odměnu klub vyplatí celému týmu za konkrétní vyhraný zápas, za první nebo jiné místo v soutěži¹⁸⁵ atp.

V kontextu stanovení odměny u profesionálních sportovních smluv v občanskoprávní formě musíme zmínit také možnost klubu zkrátit odměnu v různých případech, které se nejčastěji týkají dlouhodobého nebo jiného zranění hráče, které si nezpůsobil při výkonu sportovní činnosti, kdy např. na str. 3 přílohy č. 2 můžeme najít tuto definici: „*Jestliže hráč pro zdravotní nezpůsobilost (tj. hráč si zranění způsobí vlastní vinou mimo utkání či trénink nebo v léčebném procesu nebude plnit požadavky klubu) trvající déle než 2 měsíce po sobě jdoucí...není schopen plnit své závazky vyplývající z této smlouvy, může klub přistoupit ke snížení měsíční odměny a to až o 25 %.*“¹⁸⁶ Tato smlouva dále zmiňuje další možné snížení měsíční odměny až o 50 % v případě, že taková zdravotní nezpůsobilost bude trvat déle jak 5 měsíců. Zkrácení odměny, které jsme si na příkladu uvedli, můžeme chápat jako smluvní pokutu dle § 544 odst. 1 OZ, nicméně si můžeme položit otázku, zda by např. zmíněná pozdější varianta snížení odměny o 50 % nemohla být označena jako nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta a hráč by tak při případném soudním sporu nemohl namítat neplatnost takového ujednání. Protože „*jak dovodila judikatura soudů, sjednanou výši smluvní pokuty nelze snížit aplikací § 3 odst. 1 a na základě úvahy o přiměřené výši pokuty částečně nevyhovět požadavku na její zaplacení s tím, že výkon práva v tomto rozsahu odporuje dobrým mravům.*“¹⁸⁷ Na rozdíl od úpravy ObchZ tak v tomto případě není dáno moderační právo soudu smluvní pokutu změnit¹⁸⁸ a zmíněná situace by tak mohla mít za následek absolutní neplatnost ujednání o smluvní pokutě. Současná úprava dle NOZ již tuto problematiku upravuje, když soudu v občanskoprávním sporu podle NOZ také umožňuje nepřiměřeně vysokou pokutu snížit.¹⁸⁹ Na závěr úvah o krácení odměny musíme poznamenat, že s chápáním krácení odměny hráče jako formou smluvní pokuty se setkáváme nejčastěji, je však nutné se zamyslet, zda se skutečně jedná o smluvní pokutu

¹⁸⁵ Viz. např. Čl. 1, odst. 4 přílohy č. 6

¹⁸⁶ Příloha č. 2, s. 3

¹⁸⁷ ŠVESTKA, Jiří; SPÁČIL, Jiří; ŠKÁROVÁ, Marta et al. *Občanský zákoník I, II.-komentář. 2.* Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1608.

¹⁸⁸ Viz. § 301 ObchZ

¹⁸⁹ Viz. § 2051 NOZ

jakožto paušalizovanou náhradu škody. Bez ohledu na právní posouzení zůstává sankční důsledek tohoto nároku na každý pád zachován.

Tímto jsme stručně nastínili problematiku stanovení odměny profesionálního sportovce v občanskoprávním režimu, a nyní tak můžeme přistoupit k poněkud konkrétnější úpravě odměňování sportovce v režimu pracovním a služebním.

V pracovněprávním poměru IS a RSC je stanovení výše odměny o poznání jasnější, když především místo o odměně zde můžeme hovořit o platu. Plat IS je stanoven zejména platovým výměrem¹⁹⁰, na který odkazuje pracovní smlouva¹⁹¹. Pracovní smlouva obsahuje zařazení IS do platové třídy a platového stupně. Zařazování IS do platových tříd probíhá na základě odkazu v čl. 5.5. Zásad činnosti RSC a jejich přílohy č. 3, která upravuje platové poměry sportovců. IS je tak zařazen podle dosažených sportovních výsledků na základě umístění na vrcholných mezinárodních soutěžích, nejpozději pak v rámci Výročního hodnocení¹⁹² a toto zařazení platí zpravidla po dva roky.

Pro zařazení IS do platových tříd je důležitý tzv. Katalog prací,¹⁹³ který stanovuje jednotlivé druhy prací a přiřazuje jim rozpětí možných platových tříd. IS je tak v Katalogu prací zařazen pod číslem 2.09.01 a je mu určena 11. až 14. platová třída v závislosti na jeho výkonech. Při určení platové třídy IS tedy záleží na rozdílech, jestli IS vykonává sportovní činnost a reprezentaci pouze v rámci domácích soutěží, nebo zda se v jeho případě jedná o olympijského reprezentanta, který se medailově umísťuje.

Platové stupně a osobní příplatky jsou poté přiznávány na základě nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě a platí zpravidla rok. Platové stupně je možné snižovat na základě poklesu sportovní výkonnosti, jejich zvyšování naopak může být důsledkem zlepšování výkonnosti IS a je součástí motivačních možností RSC vůči IS. Zvyšování platového stupně pak zpravidla navazuje na vynikající výsledky IS v rámci jeho sportovního odvětví, tzn. především při zopakování výborného

¹⁹⁰ Viz. příloha č. 5

¹⁹¹ Viz. čl. III. přílohy č. 4

¹⁹² Viz. příloha č. 3 Zásad činnosti RSC

¹⁹³ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě (dále jen Katalog prací)

výsledku, dosažení rekordu ve sportovním odvětví atp. Vliv na platové zařazování má i charakter sportu, tedy zda se jedná o sport olympijský nebo neolympijský, zda a jak je dané sportovní odvětví veřejností sledované atd.

IS může vzniknout i nárok na osobní ohodnocení, které může dosahovat až výše násobku jeho měsíčního platu, ale ve skutečnosti takové ohodnocení téměř žádný IS nedosahuje, protože rozpočet RSC je značně limitován vázaností na prostředky přidělené MŠMT, z jehož rozpočtu jsou všichni sportovci v pracovněprávním poměru k RSC placeni.

V případě odměňování vojáka sportovce ve služebním poměru se také vychází především ze Zásad činnosti RSC a Katalogu prací, když jeho zařazení do platových tříd je totožné jako u IS v pracovněprávním poměru. Nicméně je zde výrazná odlišnost, která je dána především výjimečností vojáka sportovce, který je nezřídka na úrovni olympijského vítěze, a který je jako voják placen z rozpočtu MO. Není tudíž placen z omezených přerozdělovaných prostředků, které jsou na platy IS v RSC vydávány v míře závislé na MŠMT. Plat vojáka sportovce je dle jeho příslušnosti k dané platové třídě stanoven nařízením vlády č. 565/2006 Sb., o platových poměrech vojáků z povolání, kde jsou částky pro jednotlivé platové třídy o něco vyšší než v případě IS a především nejsou limitovány přiděleným rozpočtem pro RSC od MŠMT. Armáda tak za možnost pochlubit se ve své uniformě profesionálním sportovcem na vrcholové úrovni může dle zmíněného nařízení vlády poskytnout vojáku sportovci např. významný osobní příplatek, kdy u vojáka, „*který je vynikajícím, všeobecně uznávaným odborníkem a vykonává činnosti zařazené do desáté až šestnácté platové třídy...může zaměstnavatel poskytovat osobní příplatek až do výše 100 % platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě, do které je voják zařazen.*“¹⁹⁴ Mimo tohoto osobního příplatku pak může voják sportovec obdržet ještě různé další odměny, které mohou zvýšit jeho platové poměry.

Právě v těchto možnostech armády, jak zabezpečit vojáka sportovce, spatřujeme hlavní výhodu služby sportovce jako vojáka z povolání oproti pracovněprávnímu poměru IS. Je však nutné dodat, že vzhledem k nízkému počtu vojáků sportovců je z pohledu střízlivého sportovního fanouška i znalce poměrů jen dobře, že se stát umí o nejlepší vrcholové sportovce postarat, protože se často

¹⁹⁴ § 8 odst. 2, nařízení vlády č. 565/2006 Sb., o platových poměrech vojáků z povolání

jedná o sportovce ve sportovních odvětvích, která by bez státní podpory sama sportovce neuživila. Otázkou však zůstává, zda je MO a forma služebního poměru vojáka z povolání pro sportovce vhodnou volbou, zda by tedy nebylo lepší jej podřadit např. pod jiné ministerstvo a nedělat z profesionálního sportovce jakési pozlátko české armády, které navíc musí plnit některé zmíněné a zbytečné vojenské povinnosti. To však již opět zacházíme do filosofických úvah, které nekorespondují s tématem této práce, a z toho důvodu se opět vrátíme k meritu práce.

5.6. Možné způsoby ukončení profesionální sportovní smlouvy

Nyní se dostáváme k možným způsobům, jak může profesionální sportovní smlouva zaniknout. Můžeme konstatovat, že pro všechny smluvní strany ve všech formách námi doposud zkoumaných smluv je společnou možností zániku smlouvy uplynutí doby, na kterou byla smlouva sjednána.¹⁹⁵ Další všeobecnou možností zániku profesionální sportovní smlouvy je také smrt sportovce a z této možnosti také dále vyplývající možné prohlášení sportovce za mrtvého.¹⁹⁶ U sportovce, který je cizincem, pak může být důvodem ukončení smlouvy také jeho vyhoštění z ČR, resp. rozhodnutí o zrušení pobytu v ČR. Tato varianta se ale týká pouze občanskoprávního vztahu, protože v ostatních dvou případech nejsou cizinci zaměstnáváni již z důvodu, že by nebyla naplněna premisa principů RSC, kterou je příprava sportovců ke státní sportovní reprezentaci¹⁹⁷. V případě služebního poměru vojáka sportovce pak k jeho zániku může vést případná ztráta českého občanství¹⁹⁸ a ze stejného důvodu se tak vojákem sportovcem nemůže stát ani cizinec.

Vyjma služebního poměru je možná také vzájemná dohoda smluvních stran o ukončení smluvního vztahu a u pracovněprávního a služebního poměru lze vzájemný vztah ukončit během zkušební doby. Možnost zkušební doby ale u profesionálních sportovců v praxi nebývá využívána.

V dalších případech se již způsoby ukončení vzájemného smluvního vztahu liší, když v případě profesionální sportovní smlouvy v občanskoprávní

¹⁹⁵ K tomu také kapitola 5.3.

¹⁹⁶ Ve smyslu § 71 až 76 NOZ

¹⁹⁷ Viz. čl. 1.1. Zásad činnosti RSC

¹⁹⁸ § 18, písm. g) ZoVP

podobě záleží další možnosti především na oboustranném smluvním ujednání stran, zatímco v případě pracovněprávní a služební podoby profesionální sportovní smlouvy jsou možnosti ukončení vzájemného vztahu stanoveny ZP a ZoVP.

Profesionální sportovní smlouva **dle občanského práva** tak často upravuje možnost ukončení vzájemného vztahu prostřednictvím výpovědi smlouvy, okamžitého zrušení smlouvy nebo ukončení smluvního vztahu na základě ztráty způsobilosti klubu ke sportovní činnosti. Výpověď mohou podat většinou obě strany vztahu, když ze strany hráče je tato možnost presumována především v případě, kdy klub neplní své základní povinnosti, přičemž nejčastěji se jedná o nevyplácení odměny hráči.¹⁹⁹ Ze strany klubu je většinou stanoveno více možných situací, pro které klub může hráči smlouvu vypovědět. Nejčastěji se jedná o opakované a již nejméně jednou namítané porušení povinností vyplývajících hráči ze smlouvy.²⁰⁰ Výpověď smlouvy ze strany klubu je také často využívána v případě, kdy hráč není dlouhodobě zdravotně způsobilý k výkonu sportovní činnosti.²⁰¹ Zrušení smlouvy s okamžitou platností většinou znamená, že hráč nemusí být opakovaně upozorněn na porušení svých povinností vyplývajících ze smlouvy a často je využíváno především v případech zásadního porušení životosprávy. To znamená např. v případech, kdy hráč užil drogy.²⁰² K ukončení smluvního vztahu mezi hráčem a klubem může dojít také na základě případného smluvního ujednání, které např. stanoví, že smlouva zanikne v případě, že klub ztratí způsobilost ke sportovní činnosti (odebrání licence), v případě vyšší moci (válka, povodeň apod.), nebo v případě zániku klubu.²⁰³ Smluvní volnost je v této oblasti dosti široká, a proto lze výpovědní důvody všemožně modifikovat. Proto je z naší strany možné podat pouze tento základní výčet nejpoužívanějších ujednání, která nám umožní utvořit si rámcovou představu.

V případě **pracovněprávní úpravy** smlouvy vycházíme při ukončování vzájemného vztahu především ze ZP, který jednotlivé možnosti taxativně

¹⁹⁹ Viz. např. čl. VII., odst. 3., písm. b) Přílohy č. 2

²⁰⁰ Viz. kapitola 5.4.1.

²⁰¹ Viz. např. čl. IV, odst. 4. Přílohy č. 1. Tento článek stanoví, že platnost smlouvy končí v případě „další nezpůsobilosti hráče ke sportovní činnosti na základě zdravotních důvodů, které budou potvrzeny lékařem klubu a díky nimž bude zpravidla hráč nucen ukončit sportovní kariéru.“

²⁰² Příkladem může být čl. VII, odst. 4. Přílohy č. 2

²⁰³ Např. čl. IX., odst. 3. Přílohy č. 7

zakotvuje. Kromě způsobů zmíněných již v úvodu této kapitoly tak ZP umožňuje oběma smluvním stranám ukončení pracovněprávního vztahu písemnou výpovědí, kdy se jedná „o projev vůle jedné strany (zaměstnance nebo zaměstnavatele), směřující ke skončení pracovního poměru, a to zcela nezávisle na vůli strany druhé, resp. často přímo proti vůli druhé strany.“²⁰⁴ Na podání výpovědi zpravidla navazuje setrvání IS v pracovním poměru po dobu výpovědní doby, která podle § 51 ZP činí nejméně 2 měsíce od začátku měsíce následujícího po dni doručení výpovědi. IS může výpověď podat bez udání důvodu, zatímco RSC jako zaměstnavatel musí uvést zákonem taxativně uvedený výpovědní důvod dle § 52 ZP. IS je tak „chráněn před neopodstatněným rozvázáním pracovního poměru, je chráněna stabilita pracovního poměru a právní a sociální jistota“²⁰⁵ Nicméně my se nebudeme jednotlivými výpovědními důvody ze strany zaměstnavatele více zabývat, protože se jedná o obsáhlou problematiku, která by mohla být námětem samostatné práce. Pro nás je důležité, že jsme si rámcově vysvětlili princip výpovědi pracovněprávní smlouvy a pro případ potřeby jsme si naznačili, kde danou problematiku můžeme dohledat. V případě profesionálních sportovních smluv uzavíraných zpravidla pouze na dobu jednoho roku je navíc využívání výpovědi z obou stran spíše výjimečné, když nejčastěji je podávána IS v případě jeho vstupu do služebního poměru vojáka z povolání.

Jako významnou možnost ukončení pracovního poměru IS ještě musíme zmínit také okamžité ukončení pracovního poměru podle § 55 a 56 ZP. Okamžitým ukončením pracovněprávního poměru rozumíme neprodlené ukončení poměru k okamžiku doručení jeho písemné verze do rukou druhé smluvní strany. Tento úkon musí obsahovat určité formální požadavky²⁰⁶ a ze strany RSC může být podán v případě zvláště hrubého porušení povinnosti IS při výkonu práce či při jeho pravomocném odsouzení za trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody dle § 55 odst. 1, písm. a) ZP. Otázkou však zůstává, co by v našem případě mohlo být kvalifikováno jako zvláště hrubé porušení povinností IS.

²⁰⁴ BĚLINA, Miroslav; BOGNÁROVÁ, Věra; DRÁPAL, Ljubomír et al. *Pracovní právo*, 5. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2013. s. 244. In: Beck-online [právní informační systém].

Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <<http://www.beck-online.cz/>>

²⁰⁵ tamtéž, s. 246

²⁰⁶ Viz. § 60 ZP

IS by mohl ve smyslu § 56 ZP okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud by na základě lékařského posudku nemohl vykonávat dále svou práci a RSC by mu neumožnilo do 15 dnů od předložení takového posudku výkon jiné vhodné práce, v tomto případě např. funkci VT. IS by také mohl pracovní poměr zrušit okamžitě z důvodu, že by mu RSC nevyplatilo plat ve lhůtách dle § 56 odst. 1, písm. b) ZP.

Ukončení služebního poměru vojáka sportovce se, jak jsme již v úvodu této kapitoly zmínili, řídí především ZoVP, když kromě již vyjmenovaných možností ukončení tohoto poměru s vojákem sportovcem je možné také ukončení poměru jeho propuštěním, odnětím hodnosti, ztrátou zdravotní způsobilosti na základě rozhodnutí přezkumné komise nebo zbavením či omezením způsobilosti k právním úkonům.²⁰⁷

Z uvedených důvodů se vojáka sportovce, kromě uplynutí stanovené doby, v praxi týká především propuštění ze služebního poměru podle § 19 ZoVP. Zejména pak ve smyslu, kdy by voják sportovec přestal být způsobilý dosavadního výkonu služby, nebo pokud by byl odsouzen pro ZoVP vyjmenované trestné činy nebo v případě výkonu jiného výdělečného povolání bez souhlasu služebního orgánu či účasti ve statutárních či kontrolních orgánech podnikajících právnických osob²⁰⁸. Voják sportovec může být také propuštěn v případě členství v politické straně či hnutí.

V případě sportovce vojáka je však nejčastěji využíváno propuštění ze služebního poměru na vlastní žádost,²⁰⁹ když je sportovec veden například potřebou vykonávat některou z činností zmíněných v druhé části předešlého odstavce, tedy touhou či potřebou sportovce stát se členem statutárního orgánu podnikající právnické osoby nebo politikem. Nicméně takové případy téměř neexistují a sportovec ve většině případů služební poměr řádně dokončí.

Tímto jsme si tedy utvořili představu o možných odlišných způsobech ukončení smluvních poměrů profesionálního sportovce oběma stranami v námi zkoumaných oblastech. Jak jsme měli možnost porovnat, každý z námi zkoumaných vztahů má svá jedinečná a sociálně jinak spravedlivá hlediska, vztahující se k ukončení smluvního poměru, kdy jsou zde značné odlišnosti

²⁰⁷ Viz. § 18 ZoVP

²⁰⁸ § 19, odst. 1, písm. f), g), i) j) ZoVP

²⁰⁹ § 19, odst. 1, písm. k) ZoVP

takového uspořádání v rámci „tržního“, soukromého a tím pádem i z pohledu zákona poměrně liberálního poměru a naopak zákonem značně svázaného, pracovněprávního, resp. služebního poměru profesionálního sportovce ke státu.

6. SMLUVNÍ SPECIFIKA HLAVNÍCH SPORTOVNÍCH ODVĚTVÍ

V této kapitole upřeme naši pozornost na smluvní specifika jednotlivých, z pohledu České republiky hlavních, sportovních odvětví, tedy především těch odvětví, ve kterých se téměř výhradně využívají námi již dříve zkoumané profesionální sportovní smlouvy v občanskoprávní formě.

Takové profesionální sportovní smlouvy jsou velmi často těsně provázány se sportovními normami jednotlivých sportovních odvětví²¹⁰, když náležitosti smlouvy mohou být ovlivněny konkrétními nároky národní či mezinárodní sportovní organizace daného sportovního odvětví. Podřízení se takovým nárokům sportovního odvětví oběma smluvními stranami můžeme pozorovat ve dvou rovinách. První možností je podřízení se sportovním normám konkrétního odvětví již na základě svého dobrovolného členství v jeho národní i mezinárodní asociaci, když se člen takové organizace (hráč i sportovní klub) podřizuje předpisům organizační struktury již svým členstvím v ní.²¹¹ Jako druhou možnost můžeme označit častá smluvní ujednání, kdy si sportovní klub i hráč v samotné profesionální sportovní smlouvě dohodnou, že případná vzájemná práva a povinnosti budou uplatňovat v souladu s předpisy organizační struktury odvětví.²¹² Stejně tak se obě strany ve smlouvě často zavazují podřídit se této odvětvové organizační struktuře v případě budoucího vzájemného sporu. V takovém případě může jít o podřízení se této struktuře v plném rozsahu, nebo alespoň v podobě jejího povinného využití jako první instance.²¹³

Samozřejmě můžeme vést polemiku v souladu s názorem M. Králíka, který namítá, že „žádné smluvní ujednání nemůže vyloučit soudní pravomoc vymezenou v § 7 OSŘ“ a že „smluvní klauzule tak může mít maximálně charakter dohody o snaze vyřešení sporu mimosoudní cestou“.²¹⁴ V případě ujednání ve

²¹⁰ viz. také kapitola 3.2.1.

²¹¹ K tomu také kapitola 2.3.4. a 2.3.6.

²¹² např. čl. VI., odst. 1) přílohy č. 8, který říká: „Smluvní strany se zavazují, že budou vzájemná práva a povinnosti uplatňovat v souladu s předpisy ČMFS, UEFA a FIFA. Smluvní strany uznávají předpisy a řády těchto organizací, považují je za závazné a podřizují se jim, jakož i rozhodnutím orgánů ČMFS, UEFA a FIFA, které se jich budou dotýkat.“

²¹³ např. čl. IX., odst. 5., přílohy č. 7 – který říká: „Klub nebo Hráč jsou povinni před tím, než proti druhé smluvní straně zahájí soudní nebo jiné řízení ve věci týkající se platnosti této Hráčské smlouvy, jejího dodržování a plnění, využít smířčího řízení před Smířčí komisí zřízenou dle Přestupního řádu ČSLH pro kluby extraligy a I. ligy.“

²¹⁴ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2001. s. 117

znění naší poznámky pod čarou č. ²¹³ (ze sportovního odvětví hokej), se dokonce obecný soud vyjádřil ve smyslu, že nelze vyžadovat vyloučení pravomoci civilních soudů.²¹⁵ Praxe se však s vydáním tohoto rozsudku nezměnila. Musíme tak zohlednit i možnost řešení sporu v rámci rozhodčího řízení, které by bylo v souladu s nároky, které na něj klade OSŘ²¹⁶, resp. zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. V současnosti je např. při FAČR zřízen vlastní Sbor rozhodců a Arbitrážní komise pro řešení smluvních a jiných sporů.²¹⁷ I přes tento fakt a skutečnost, že oba orgány mají své vlastní řády²¹⁸, si můžeme dovolit zapolemizovat, zda by byla rozhodnutí takových orgánů vykonatelná. Především z profesionálních sportovních smluv, které máme k dispozici, a ze kterých tedy můžeme vycházet²¹⁹, můžeme odvodit, že v nich chybí řádná rozhodčí doložka, která by umožnila pozdější vykonatelnost nálezu zmíněných orgánů. Je však možné, ač o tom můžeme do jisté míry pochybovat, že profesionální smlouvy uzavírané v dnešní době již řádné rozhodčí doložky obsahují. Nicméně tuto skutečnost na základě námi nashromážděných podkladů nejsme způsobilí potvrdit.

Úkolem této práce nicméně není rozbor možnosti či nemožnosti stran profesionální sportovní smlouvy podřídit se rozhodnutím sportovních orgánů v případě vzájemného sporu z ní. Z toho důvodu budeme vycházet z praxe, kde se takto strany ve smlouvách běžně zavazují a sportovní orgány o sporech běžně rozhodují, přičemž smluvní strany většinou tato rozhodnutí respektují. Strany profesionální sportovní smlouvy vzájemné spory většinou k obecným soudům dále nepostupují, a to především z obavy „odplaty“ subjektů sportovního odvětví, když by tak většinou dávaly v sázku svou další kariéru hráče či klubu v rámci sportovního odvětví. Proto budeme respektovat, že sport je v těchto ohledech specifickou oblastí a nadále se v této práci budeme řídit tím, jak funguje praxe.

²¹⁵ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 30.3.2011, sp. zn. 23 Co 148/2011

²¹⁶ zákon č. 83/1963 Sb., občanský soudní řád

²¹⁷ Tyto orgány však nemají povahu stálého rozhodčího soudu ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 216/1994, o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů.

²¹⁸ viz. Řád rozhodčího řízení FAČR, platný od 8.6.2013. Zdroj: Fotbalová asociace ČR, *Řád rozhodčího řízení FAČR* [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z:

<http://www.fotbal.cz/img/cmfs/komise/legislativa/rad_rozhodciho_rizenI_280913.doc>

²¹⁹ Např. příloha č. 2, která již byla uzavřena po ustanovení obou orgánů FAČR, řídicích se Řádem rozhodčího řízení FAČR.

V této kapitole tedy při definici smluvních specifik hlavních sportovních odvětví bude nutné vycházet především z různých statutů a předpisů konkrétního popisovaného odvětví.

Důležité pro naše potřeby také bude základní objasnění problematiky evidence hráčů a jejich klubové příslušnosti ze strany národní organizace daného sportovního odvětví (sportovního svazu). Tato evidence je nutná pro zachování regulérnosti soutěže, kdy v případě, že by nebyla sportovním svazem vedena, by v jednotlivých sportovních odvětvích mohlo docházet k situaci, kdy by jeden hráč mohl do soutěžních utkání nastupovat za více sportovních klubů najednou, což z pochopitelných důvodů není a ani nemůže být žádoucí stav. Proto ve všech sportovních odvětvích dochází k nutné registraci hráčů svazem a jejich zařazení pod sportovní kluby. Především v nejvyšších soutěžích nejvyspělejších sportovních odvětví je pak nutná registrace samotných profesionálních sportovních smluv, uzavřených mezi hráčem a klubem, kdy je nutné tyto smlouvy předkládat sportovnímu svazu. Takové smlouvy pak obvykle musí obsahovat i určité, sportovním svazem vyžadované, náležitosti. V nižších soutěžích či v méně populárních sportovních odvětvích však většinou postačuje prostá registrace hráče a jeho klubu.

6.1. Smluvní specifika ve fotbale

6.1.1. Současná situace

Sportovní odvětví fotbalu je asi nejlépe legislativně upraveným sportovním odvětvím v ČR. Požadavky na profesionální sportovní smlouvy klubů s hráči (dále jen smlouvy) jsou upraveny samostatným předpisem FAČR s názvem Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv (dále jen Směrnice), z části se pak této problematiky dotýká i Přestupní řád pro profesionální fotbalisty (dále jen Řád). Proto budeme při popisu jednotlivých smluvních specifik dále vycházet především z těchto dokumentů²²⁰.

²²⁰ Tyto dokumenty jsou typickou sportovní normou ve smyslu kapitoly 3.2.1., kdy se členové sportovního odvětví těmto normám podvolují na základě dobrovolného členského principu. Je proto nutné z nich při popisování smluvní úpravy daného odvětví vycházet, ačkoliv se nejedná o právní předpis.

Subjekty smlouvy ve smyslu kapitoly 5.1. tak musíme z pohledu požadavků Směrnice ještě konkrétněji specifikovat, když klub musí být členem I. nebo II. ligy, k tomu vlastnit příslušnou licenci a při podpisu smlouvy musí být zastoupen dvěma funkcionáři²²¹, jejichž jména a funkce musí být pod podpisy čitelně napsány hůlkovým či strojovým písmem a smlouva musí být také opatřena datem podpisu smlouvy a razítkem klubu. Hráč jako subjekt smlouvy pak musí dovršit věku 15 let. Do dosažení věku 18 let však tento hráč musí být zastoupen zákonným zástupcem a bez souhlasu svého původního (mateřského) klubu nemůže uzavřít smlouvu s jiným licenčním klubem za předpokladu, že je mu mateřským klubem navrženo prodloužení stávající smlouvy.²²² Ať už hráč při uzavírání smlouvy využije služeb licencovaného agenta či nikoliv, musí tato skutečnost být ve smlouvě uvedena, včetně případné identifikace agenta.

Možná délka platnosti smlouvy je Směrnicí omezena na rozmezí od 4 měsíců do 5 let.²²³ Přičemž u hráče mladšího 18 let je možné sjednat dobu platnosti smlouvy maximálně na 3 roky.

Směrnice ponechává na smluvních stranách, jakou formu smlouvy si stanoví²²⁴, nicméně jak jsme si již nastínili v kapitole 3.3.2., v kolektivních sportech je až na výjimky využíváno občanskoprávní formy smlouvy. Jako nutné náležitosti smlouvy pak Směrnice požaduje především uvedení základní měsíční odměny hráče, která musí činit alespoň výši platné minimální mzdy v době uzavření smlouvy, přičemž u hráče mladšího 18 let je nutné stanovení odměny alespoň ve výši její poloviny.²²⁵ Jako další nutné náležitosti smlouvy Směrnice také stanoví uvedení vzájemných práv a povinností obou stran smlouvy, včetně výpovědních důvodů a sankčních ustanovení pro případ porušení jednotlivých smluvních ustanovení. Směrnice ve svém čl. 3 písm. c) také vyžaduje námi již

²²¹ Přičemž dle odst. II., čl. 5, bod 5. Řádu musí být takoví funkcionáři, kteří jsou za klub oprávněni podepisovat v přestupním řízení, zapsáni u registračního úseku FA ČR. Nejvyšší možný počet zaregistrovaných funkcionářů s takovým oprávněním je pak 5 za jeden klub.

²²² Tímto nařízením má FAČR na zřeteli především ochranu mateřských klubů, které si hráče vychovávají a investují do jejich rozvoje nezanedbatelné prostředky, protože se v praxi často stává, že je takový odchovanec zlákan nabídkou lepšího, často zahraničního klubu a bez tohoto legislativního ošetření by mohl z mateřského klubu odejít téměř zadarmo.

²²³ Změnou Směrnice účinnou od 2.4.2014 byla minimální doba platnosti smlouvy v čl. 2 odst. 1 Směrnice snížena z původní doby v délce 1 roku. Tato změna byla přijata z důvodu sjednocení s platným zněním ustanovení čl. 18/2 Předpisů FIFA o statutu a přestupech hráčů. Zdroj: Fotbalová asociace České republiky, *Změna Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv*, [online]. [2014-03-15]. Dostupné z:

<<http://nv.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=146663&tmplid=1417>>

²²⁴ čl. 2 odst. 4. Směrnice

²²⁵ čl. 3 písm. a) Směrnice

v úvodu kapitoly 6. zmíněná a polemizovaná ujednání, když stanoví: „V profesionální smlouvě musí být dále obsažena ujednání předepsaná FAČR vyplývající z ustanovení sportovně technických předpisů (např. o pravomoci svazu rozhodnout ve sporu o výpovědní důvody)²²⁶“. Tímto ustanovením směrnice mimo jiné přikazuje oběma stranám podřídit se i svým dalším předpisům²²⁶, kterým už však obě strany většinou dobrovolně byly podřízeny na základě samotného členského principu ve smyslu kapitoly 2.3.6.

Ačkoliv tedy smlouva mezi hráčem a klubem může být podle zákona platná a na jejím základě by tak byla založena jednotlivá práva a povinnosti stran, stále bude nutné dodržet pravidla FAČR pro registraci smlouvy podle Směrnice. Bez registrace smlouvy registračním úsekem FAČR by tak hráč pro klub nemohl vykonávat sportovní činnost v rámci FAČR. Registrace smlouvy vyžaduje splnění dříve popsanych náležitostí smlouvy, tedy např. aby ke dni registrace smlouvy nebyla registračním úsekem FAČR vedena ještě jiná souběžná smlouva dalšího klubu s totožným hráčem a aby byly registračnímu úseku FAČR předloženy dva podepsané originály smlouvy, z nichž jeden bude do evidence založen a druhý s vyznačením evidence vrácen žadateli.²²⁷ Specifický může být způsob vyřazení smlouvy z evidence profesionálních smluv FAČR, kdy k jejímu vyškrtnutí může dojít také v důsledku toho, že klub ztratí licenci k účasti v I. a II. fotbalové lize, nebo z těchto lig sestoupí. V takovém případě registrační úsek FAČR přeřadí smlouvu do evidence smluv neamatérských a tato možnost bývá ve smlouvách také často zakotvena jako důvod k výpovědi smlouvy především z hráčovy strany. Bavíme se tedy o konkrétních nárocích sportovního odvětví na obsah smluv, které sice nejsou právně vymahatelné a jejichž absence nic nemění na platnosti smluv podle platného právního řádu. Nicméně k provozování sportovní činnosti v rámci zavedeného sportovního odvětví je jejich splnění nutné, když samotné sportovní odvětví disponuje určitou silou, kterou je schopno si takové smluvní náležitosti na

²²⁶ např. Soutěžní řád fotbalu, který mimo jiné v čl. 55, odst. 5. a 6. stanoví, že hráči jsou povinni „podřídit se rozhodnutím a opatřením řídicích orgánů a řídicího orgánu soutěže a příslušných komisí.“ a „Ostatní práva a povinnosti jsou předmětem smluv mezi hráči a kluby, interních směrnic klubů event. Stanov FAČR a klubů nebo smluv s FAČR.“ Zdroj: Fotbalová asociace České republiky, *Soutěžní řád fotbalu*, [online]. [2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.fotbal.cz/img/cmfs/komise/legislativa/soutezni_rad_fotbalu_160813.doc>

²²⁷ V této souvislosti se můžeme pozastavit nad odst. VIII., čl. 4. přílohy č. 2, kde si smluvní strany stanovily pouze dvě vyhotovení smlouvy. Je tedy otázkou, zda si obě strany vzájemně natolik věří, že jedna ze stran půjčila straně druhé svůj prvopis smlouvy k zanesení do evidence, který jí byl poté navrácen, nebo se jedná o vadu psaní ve smlouvě. V případě první varianty by každopádně jedna ze stran fyzicky nedisponovala svým originálem smlouvy, protože jeden originál smlouvy si ponechává Registrační úsek FA ČR.

jednotlivých členských subjektech vynutit, když hráči např. nedovolí za klub nastupovat v soutěžních zápasech.

Jako možný způsob zániku konkrétní smlouvy, a to nejen v rámci evidence FAČR, ale smlouvy jako celku, můžeme označit také případ přestupu hráče do jiného klubu v době platnosti stávající smlouvy. V takovém případě přichází zpravidla na řadu vyjednávání mezi starým a novým klubem o odstupném za uvolnění hráče. V případě vzájemné shody hráče a obou klubů je pak při dodržení přestupních termínů a platných pravidel přestup hráče umožněn a dochází tak k zrušení platnosti staré smlouvy a k jejímu vyškrtnutí z evidence a následně k uzavření nové smlouvy a jejímu zaevidování. Někdy mají hráči ve smlouvě dokonce zakotvenu klauzuli, kterou klub hráči umožní odstoupit od stávající smlouvy v okamžiku, kdy hráč nebo nový klub, který o něj jeví zájem, zaplatí odstupné v určité výši.²²⁸ Institut odstupného nicméně můžeme nalézt v podstatě ve všech sportovních odvětvích.²²⁹

Dalším důležitým institutem, který bychom neměli v rámci úpravy smluv ve fotbale opomenout, jsou opční ustanovení, která můžeme ve smyslu čl. 9 odst. 2 b) Směrnice vykládat tak, že v současné době existuje možnost uplatnění případné opce na prodloužení smlouvy pouze ze strany klubu, nikoliv hráče, čímž dochází k jakési nevyrovnanosti jejich vzájemného vztahu. Hráč je tak uveden do nejisté pozice, protože musí vyčkávat s případným vyjednáváním nového smluvního vztahu s jiným klubem na rozhodnutí současného klubu o tom, zda svou opci uplatní či nikoliv. V těchto situacích obvykle kluby vyčkávají do poslední chvíle, protože mohou tímto způsobem na hráče vyvíjet určitý psychologický nátlak.

6.1.2. Situace de lege ferenda

V rámci úvah o možném budoucím vývoji smluvní úpravy v českém fotbale musíme v návaznosti na fotbalové předpisy opět zmínit na úrovni UEFA celoevropsky významný dokument, který jsme již zmínili v poznámce pod čarou č. ⁸⁵, kde je také uveden odkaz k dohledání jeho znění. Dokument nese název

²²⁸ Zde můžeme hovořit o odstupném jako o možném způsobu ukončení závazku ve smyslu § 1992 NOZ.

²²⁹ Např. odst. IV. čl. 7 přílohy č. 1, který stanoví, že „Pro případ dřívějšího ukončení této smlouvy hráčem se stanovuje odstupné ve výši 75.000 Kč.“

Minimum Requirements for Standard for Player Contracts²³⁰ (dále jen Dohoda) a je výsledkem dohody Mezinárodní asociace fotbalových profesionálů (FIFPro), Evropské ligy profesionálních klubů (EPFL), Asociace evropských klubů (ECA) a Evropské fotbalové asociace (UEFA). Tyto organizace se tak v roce 2012 zavázaly upravit a sjednotit minimální požadavky na profesionální hráčské smlouvy na národních úrovních jednotlivých členů UEFA, přičemž dohoda má platnost 4 roky od svého uzavření a poté se strany zavázaly k povinnosti jejího dalšího prodloužení.

Z našeho pohledu je Dohoda významná především proto, že zakotvuje zásadní požadavek, kdy smlouva bude muset mít pracovněprávní formu²³¹, přičemž odklonění se od této formy bude možné pouze v rámci kogentní národní právní úpravy.²³² Jednotlivé subjekty napříč českým fotbalovým spektrem se však snaží všemi prostředky zabránit aplikaci těchto ustanovení Dohody, a to z důvodů, které jsme již zmínili v kapitole 3.3.2. této práce, především tedy kvůli ekonomické nevýhodnosti pro všechny smluvní strany. Paradoxním cílem Dohody je tak dosažení větší sociální odpovědnosti klubu vůči hráči, zejména v oblasti zdravotního, úrazového a důchodového pojištění. Dohoda dále předpokládá prostřednictvím povinné pracovněprávní formy smlouvy zakotvení povinnosti klubu poskytnout hráči alespoň 4 týdny placené dovolené za kalendářní rok²³³ a zajistit větší odpovědnost klubu jako zaměstnavatele např. tím, že vzhledem k bezpečnosti práce povede dokumentaci o úrazech hráčů.²³⁴ V souladu s požadovanou pracovněprávní formou tak Dohoda také předpokládá vznik kolektivních smluv, kdy kluby budou nuceny respektovat jejich ujednání, jako jsou např. minimální mzda v nich sjednaná. Dohoda pak umožňuje oběma stranám se od jejího znění odchýlit pouze ve směru příznivějších ustanovení pro hráče samotné²³⁵, než jaká požaduje samotná Dohoda.

Dohoda z pohledu hráče předpokládá také pozitivní vývoj v oblasti opčních ustanovení, kdy jsme si zmínili, že v současnosti smlouva může obsahovat možnost opce na její prodloužení pouze ze strany klubu. Podle

²³⁰česky „Dohoda o minimálních požadavcích na standardní hráčské smlouvy v profesionálním fotbale“

²³¹ viz. také kapitola 3.3.2.

²³² čl. 5.1 Dohody

²³³ čl. 6.7 Dohody

²³⁴ čl. 6.10 Dohody

²³⁵ odst. 17 Dohody

Dohodou předpokládané úpravy by smlouva měla upravovat práva hráče i klubu rovnoprávně, tedy tak, aby mohl využít opčního ustanovení i samotný hráč.²³⁶

Významný předpoklad je také v předpokládaném vývoji osobnostních práv hráče, kdy Dohoda doporučuje, aby hráč v rámci možností využíval svá individuální práva sám a klub mohl využívat pouze tzv. kolektivní práva týmu.²³⁷ V současné době se v ČR v oblasti osobnostních práv setkáváme se značným zneužíváním individuálních osobnostních práv hráče klubem, když v některých smlouvách jsou hráči zavázáni umožnit jejich využití pouze klubu, přičemž případný zisk z těchto práv připadá opět pouze klubu.²³⁸ Klub tím často doslova zneužívá hráčovy odborné neznalosti, když hráče zavazuje např. k tomu, že „*neumožní jinému výkon stejných práv úplatně či bezúplatně*“²³⁹ Výkon práv se v tomto konkrétním případě vztahuje např. na podpis hráče, jednotlivé snímky hráče atd. V tomto případě by pak hráč, aby doslovně neporušil smluvní ujednání, nesměl např. dávat autogram fanouškům. To je ale samozřejmě absurdní a uvažovat můžeme také o rozporu s dobrými mravy ve smyslu ustanovení NOZ.²⁴⁰ Vycházet by se mělo z logického rozsahu smlouvy hráče, když by při striktním vyžadování splnění zmíněné povinnosti klubem mohl hráč argumentovat např. zneužitím postavení silnější strany, tj. klubu.²⁴¹ V případě, kdy by hráč byl při uzavírání takto nevýhodné smlouvy zastoupen agentem, by také mohl nově využít nároku na náhradu škody v rámci institutu odpovědnosti za radu.²⁴²

Na základě konzultace s vedením České asociace fotbalových hráčů (dále jen ČAFH)²⁴³ nám bylo sděleno, že již v současnosti fotbalové kluby vlastní pouze kolektivní osobnostní práva hráčů, zatímco individuální osobnostní práva jsou majetkem ČAFH²⁴⁴. Jak ale vidíme z přílohy č. 2, situace v praxi často zmíněnému vyjádření neodpovídá.

²³⁶ čl. 3.6 Dohody

²³⁷ Tedy práva hráčů jako členů kolektivu, ne jako jednotlivců.

²³⁸ Viz. např. odst. III. přílohy č. 2

²³⁹ Viz. odst. III. čl. 4 přílohy č. 2

²⁴⁰ § 545 NOZ

²⁴¹ ve smyslu § 433 NOZ

²⁴² § 2950 NOZ

²⁴³ Jedná se o asociaci sdružující profesionální a amatérské fotbalisty v ČR, která je členem FIFPro, tedy jednoho ze členů Dohody. Je také asi jediným článkem v ČR, který má skutečný zájem na zavedení pracovněprávní formy smlouvy.

²⁴⁴ Samozřejmě pouze v případě fotbalistů – členů ČAFH.

Tím jsme si tedy nastínili možný další vývoj smluv v českém fotbale, nicméně je potřeba mít stále na paměti, že ačkoliv ČAFH v souladu s odst. 18 Dohody počítá s její téměř bezvýhradnou implementací v rámci předpisů FAČR, nemůžeme z našeho objektivního hlediska a především při zkušenostech s českým fotbalovým prostředím očekávat, že se tak opravdu v nejbližší budoucnosti stane. V mnoha ohledech by však úprava v souladu s Dohodou jistě znamenala pro české smluvní poměry mezi klubem a hráčem významný přínos.

6.2. Smluvní specifika v ledním hokeji

V souvislosti se sportovním odvětvím ledního hokeje se budeme věnovat smluvním vztahům hokejových klubů a profesionálních hráčů z pozice nejvyšší české hokejové soutěže, kterou je extraliga ledního hokeje (dále jen extraliga). Stejně jako v případě fotbalu budeme při popisu smluvních specifik vztahů hráče a klubu muset vycházet především z předpisů samotného sportovního odvětví, které vydává Český svaz ledního hokeje (dále jen ČSLH). Takovými předpisy jsou Přestupní řád pro kluby extraligy a I. ligy (dále jen Přestupní řád)²⁴⁵ a především vzorová Hráčská smlouva schválená Výkonným výborem ČSLH dne 07.01.2014 (dále jen Vzorová smlouva).²⁴⁶ Vzorovou smlouvou ČSLH stanoví výchozí podobu smlouvy, kterou kluby, jež jsou členy extraligy, musí bezvýhradně dodržovat. Forma smlouvy je Vzorovou smlouvou určena jako smlouva nepojmenovaná podle § 1746 odst. 2 NOZ. Vzorová smlouva je již několik let v podstatě stejná a v souvislosti s rekodifikací soukromého práva k 01.01.2014 byly v jejím znění v podstatě upraveny jen odkazy na nově platné právní předpisy.²⁴⁷ Můžeme ještě zmínit, že dříve byla tato smlouva uzavírána v rámci ustanovení ObchZ, když její úvodní ustanovení odkazovalo konkrétně na § 262 odst. 1 a § 269 odst. 2.²⁴⁸

²⁴⁵ Přestupní řád pro kluby extraligy a I. ligy. Zdroj: Český svaz ledního hokeje. *Přestupní řád pro kluby extraligy a I. ligy s vyznačením změn 29.8.2013*. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný z: <http://www.cslh.cz/dokument/1333-prestupni_rad_130829_z.pdf>

²⁴⁶ Příloha č. 7

²⁴⁷ Viz. bod č. 9, Zápisu č. 18 ze zasedání VV ČSLH, ve kterém VV ČSLH konstatuje, že: „*Nová hráčská smlouva je pouze formální úpravou stávající smlouvy s odkazy na nový občanský zákoník.*“ Zdroj: Český svaz ledního hokeje, Olomoucký kraj. *Zápis č. 18 ze zasedání VV ČSLH konaného dne 07.01.2014 od 10:00 hodin v Praze* [online]. [2014-03-20]. Dostupné z: <<http://olomouckyhokej.cz/wp-content/uploads/downloads/2014/01/2014-07-01-Za%CC%81pis-z-VV-C%CC%8CSLH-c%CC%8C.-18.pdf>>

²⁴⁸ Viz. příloha č. 3

Subjekty smlouvy jsou opět především hokejový klub, který vlastní licenci, je členem extraligy a je zastoupen osobou oprávněnou za něj jednat. Oproti fotbalu v kapitole 6.1. zde tedy chybí požadavek podpisu dvou funkcionářů klubu. Druhým subjektem smlouvy je hráč, který musí být starší 16 let, přičemž platí stejná pravidla o nutnosti jeho zákonného zastoupení v případě nezletilosti jako u fotbalu, případně je možné hráčovo zastoupení sportovním agentem. Vzorová smlouva hráče dále specifikuje jako „osobu výjimečnou svým talentem, schopnostmi a dovednostmi hráče ledního hokeje“²⁴⁹250, která „vykonává svou sportovní činnost profesionálního hokejisty v postavení osoby samostatně výdělečně činné.“²⁵⁰

Délka platnosti smlouvy je omezena povinnostmi stran uzavřít smlouvu na dobu určitou. Maximální ani minimální rozsah délky trvání Vzorová smlouva nenařizuje, v praxi se tak dle sdělení registračního úseku ČSLH vyskytla i smlouva uzavřená pouze na jeden den.

Podoba smlouvy je tedy jasně definována ČSLH v rámci Vzorové smlouvy, která stranám umožňuje vlastní úpravu pouze v podobě dvou možných příloh smlouvy, kterými jsou příloha č. 1, upravující odměnu hráče, resp. vzájemné smluvní pokuty,²⁵¹ a příloha č. 2, upravující kritéria fyzické kondice a připravenosti hráče. Vyjma těchto případů a s výjimkou fakultativní přílohy, upravující opční právo na prodloužení smlouvy²⁵², není dále možné si smlouvu upravovat.²⁵³

Smluvní povinnosti klubu tedy podle Vzorové smlouvy můžeme shrnout pouze jako povinnost vyplácet hráči řádně a včas odměnu a poskytnout mu potřebné vybavení k provozování činnosti.

Na straně hráče je výčet povinností opět o poznání rozsáhlejší, když mimo obvyklých formulací ohledně maximálního nasazení, dobré fyzické kondice, plné účasti při trénincích, zápasech a dalších akcích, nezneužívání dopingu, zákazu sázek na výsledky klubu, podvolení se pokynům lékaře, závazku zlepšování své

²⁴⁹ čl. I. odst. 3 Přílohy č. 7

²⁵⁰ tamtéž

²⁵¹ Přičemž čl. VIII. odst. 2 Přílohy č. 7 stanoví, že povinnost hradit smluvní pokutu druhé straně vzniká nezávisle na skutečnosti, zda druhé straně skutečně vznikne škoda a v jaké výši. Náhradu případné škody může oprávněná strana vymáhat nad rámec stanovené smluvní pokuty.

²⁵² I v hokeji je právo opčních ujednání umožněno pouze klubu.

²⁵³ čl. IX. odst. 7 Přílohy č. 7

kondice či závazku předchozí žádosti o případné povolení klubu s výkonem jiných, např. rekreačních sportů apod., můžeme zmínit také nutný předchozí souhlas klubu s osobním vyjednáváním hráče o novém angažmá s jiným klubem. Taková povinnost však neplatí v případě, kdy je hráč zastoupen agentem.

Stejně jako v případě fotbalu, i v extralize je registrační povinnost smluv, když roli registračního orgánu vykonává ředitel extraligy.²⁵⁴ Na rozdíl od fotbalu se v hokeji musí registrovat i přílohy a dodatky smluv. Při nesplnění registrační podmínky a účasti hráče v soutěžním utkání hrozí klubu i zpětná kontumace výsledku.²⁵⁵ Registračnímu úseku ČSLH se opět ponechává jeden originál smlouvy, proto je nutné smlouvu vyhotovit ve třech stejnopisech, stejně jako v případě fotbalu.

Odměna se zpravidla stanoví v příloze smlouvy, jako zajímavost však můžeme zmínit, že Vzorová smlouva umožňuje, aby odměna byla vyplácena i za delší než měsíční období, tedy např. za celý rok. Při případném ukončení působení hráče v klubu v průběhu období, na které již byla odměna vyplacena, je hráč povinen klubu vrátit poměrnou část odměny za tuto dobu. Specifické pro toto odvětví je také nevyplácení či nutné vrácení odměny hráčem za období, ve kterém mu byl disciplinárním orgánem uložen trest zákazu sportovní činnosti. V případě, že by takové období zasahovalo i do období mezi jednotlivými soutěžními sezonami (od posledního zápasu klubu v předcházející sezoně do prvního zápasu klubu v sezoně nové) bude hráči za toto období odměna vyplácena.²⁵⁶ Úprava odměny při hráčově nezpůsobilosti ke sportovní činnosti je také striktně určena v čl. VI. Vzorové smlouvy, když je zde stanovena tabulka s postupným procentuálním poklesem základní odměny hráče v závislosti na povaze zranění a délce jeho trvání. Hráč však nemá na odměnu nárok v případě, kdy si zranění či nezpůsobilost způsobí sám, či pokud je charakter takové nezpůsobilosti např. psychologického rázu a hráč tak není schopen plnit své závazky. Rozhodující je slovo klubového lékaře a v případě, že se strany s jeho názorem neztotožní,

²⁵⁴ Na základě čl. IX, odst. 8 přílohy č. 7 a také III. části, bod 3.8 Herního řádu Tipsport extraligy ledního hokeje-rozpis soutěže- 2013/2014. Zdroj: Český svaz ledního hokeje. *Herní řád Tipsport extraligy ledního hokeje-rozpis soutěže-2013/2014* [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný z: <<http://www.cslh.cz/dokument/1287-herni-rad-tipsport-extraligy-ledniho-hokeje-201314.html>>

²⁵⁵ viz. čl. 410 Soutěžního a disciplinárního řádu ČSLH. Zdroj: Český svaz ledního hokeje. *Soutěžní a disciplinární řád ČSLH*. 2012 [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný z: <<http://www.cslh.cz/dokument/1193-soutezni-a-disciplinari-rad-s-vyznaceni-zmen-3042013.html>>

²⁵⁶ čl. II, odst. 5. přílohy č. 7

rozhodne s konečnou platností oběma stranami shodně ustanovený nezávislý specialista. Následně se takový specialistou potvrzený důvod hráčovy herní nezpůsobilosti může stát důvodem pro okamžitou výpověď smlouvy klubem.

V případě ledního hokeje je také kromě obvyklých způsobů ukončení smlouvy či případného přestupu hráče možná také specifická možnost klubu postoupit svá práva ze smlouvy jinému účastníku extraligy, s čímž hráč při podpisu samotné smlouvy souhlasí. V takovém případě má nový klub povinnost hráči plnit dle podmínek stávající smlouvy. Postoupení smlouvy jinému klubu tak probíhá na základě ustanovení § 1895 až § 1900 NOZ, přičemž ve smlouvě obě strany vylučují možnost využití ustanovení § 1899 NOZ, když se hráč vzdává práva takové postoupení smlouvy odmítnout a v případě, že by nový klub vůči hráči neplnil smluvní povinnosti, nemohl by se hráč dovolávat plnění ze strany původního klubu, tj. postupitele. Hráč ve smlouvě také výslovně souhlasí s tím, že v případě, že bude smlouva postoupena klubu z nižší soutěže, může mu být po dobu účasti nového klubu v takové soutěži snížena odměna o 20 %.²⁵⁷

Pro lední hokej je specifická také možnost hráče odejít do klubu, který je členem kanadsko-americké National Hockey League (dále jen NHL). V takovém případě je hráč povinen původnímu extraligovému klubu, se kterým má dosud uzavřenou smlouvu, vrátit veškeré odměny, které obdržel za sportovní činnost od počátku probíhající sezony.²⁵⁸ Možnost takového postupu je dána na základě Memoranda o dohodě mezi NHL a ČSLH uzavřené dne 18.9.2013.²⁵⁹ V případě pozdějšího návratu hráče ze zahraničí zpět do ČSLH se však hráč může vrátit pouze do klubu, z něhož do zahraniční soutěže odešel, nebo je vázán na souhlas tohoto klubu k uzavření smlouvy s jiným týmem ČSLH.²⁶⁰

V rámci osobnostních práv hráče jsou smlouvou taková práva opět ve velmi širokém rozsahu přenesena na klub, který s nimi dále může disponovat vůči třetím stranám. Smlouva nicméně oproti příloze č. 2 ze sportovního odvětví fotbalu stanoví, že jejich užití nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy hráče, když musí být zachována i intimní sféra hráče a za předpokladu souhlasu klubu hráč může taková práva poskytovat dalším osobám.

²⁵⁷ Čl. II, odst. 7. tamtéž

²⁵⁸ Sezónou se má na mysli období od 01.05. do 30.04. následujícího roku

²⁵⁹ Viz. čl. II, odst. 10. Přílohy č. 7

²⁶⁰ čl. 36, odst. 2 Přestupního řádu

Ukončení smlouvy výpovědí jednou ze smluvních stran je možné v případě opakovaného vytknutí neplnění výše zmíněných povinností jednou ze stran, přičemž se musí jednat o povinnost, jejíž náprava je možná. V případě např. dopingového provinění hráče by tak nebyla možná náprava této situace a smlouva by klubem mohla být vypovězena okamžitě. Možnost okamžité výpovědi je tak dovolena prakticky pouze ze strany klubu.

Na rozdíl od fotbalu, kde se hráč po ukončení smlouvy stává volným hráčem bez nároku klubu na odstupné, existuje v extralize po ukončení smlouvy mezi oběma stranami nárok dosavadního klubu na případné finanční prostředky jako odstupné od hráčova nového klubu v rámci ČSLH. Tedy, ačkoliv je takový hráč již bez smlouvy, stále je zde nutnost zaplatit dosavadnímu klubu odstupné.²⁶¹

Případné spory ze smlouvy se strany zavazují řešit nejprve před Smírčí komisí ČSLH a až v případě neúspěchu při takovém řízení mohou strany přistoupit k řešení sporu před obecnými soudy. Tato podmínka se z našeho pohledu může jevit rozporuplnou jako v případě řešení sporů ve sportovním odvětví fotbalu, nicméně v tomto případě, pokud jedna ze stran sporu nebude mít od počátku zájem na smírném řešení sporu, může ze smírčího řízení učinit v podstatě pouhou formalitu na cestě k obecnému soudu. Přitom takové straně pak, na rozdíl od sportovního odvětví fotbalu, nehrozí postih ve formě již dříve zmíněné msty ze strany organizačních struktur sportovního odvětví za nevyužití povinného smírčího řízení. Podmínku smírčího řízení proto můžeme často považovat spíše za přínosnou, protože se jeho prostřednictvím často dosáhne urychlení řešení sporu, kdy se ve sportovních odvětvích obvykle jedná o zásadní potřebu všech stran sporu.

²⁶¹ Tento vztah se řídí přílohou Přestupního řádu č. 1, kterou jsou *Zásady pro stanovení výše odstupného*, kde jsou stanoveny postupy k dosažení výsledného koeficientu hráče, na jehož základě je odstupné stanoveno. V případě, že se kluby na odstupném neshodnou, stanoví výši odstupného na základě čl. 31 odst. 2 a) Řádu Smírčí komise ČSLH.

6.3. Smluvní specifika v dalších sportovních odvětvích

V dalších sportovních odvětvích již nenacházíme vysloveně specifickou úpravu profesionálních sportovních smluv jako ve zmíněných případech sportovního odvětví fotbalu a ledního hokeje. Tato sportovní odvětví tak především využívají institutů námi již dříve popsaných, když každé z nich využívá instituty vhodné pro své potřeby. Smluvní úprava se pak liší spíše v jednotlivých detailech, které se projevují nejčastěji v podobě smluvních příloh, kterými jsou stanoveny např. individuální prémiové a jiné řády pro konkrétní hráče. Především tak v každém odvětví bude pracováno s jiným pojmoslovím, když např. v basketbalu budou užívány pojmy jako „počet vstřelených košů“, zatímco v případě volejbalu bude užíván pojem „úspěšná smeč“ atp.

Oblastí, ve které se také mohou projevit určitá smluvní specifika daného odvětví, je délka doby platnosti smlouvy, když většinou se smlouvy uzavírají na delší časové období, často odpovídající délce jednotlivých soutěžních sezon v konkrétním odvětví. Můžeme však narazit i na extrémy, kdy např. v tenise se profesionální smlouva s hráči uzavírá na délku pouhého jednoho týdne, ve kterém se hraje tenisová extraliga.

Ačkoliv každé sportovní odvětví má jistě více takových drobných specifíků, myslím, že pro účely této práce můžeme námi poskytnutý výčet považovat za dostatečný, když popis jednotlivých dílčích smluvních specifíků pro všechna sportovní odvětví v ČR není v kapacitních možnostech této práce a není ani jejím cílem.

7. ZÁVĚR

V úvodní kapitole jsme si představili jednotlivé subjekty a jejich členění v rámci sportovních odvětví v ČR. Poté jsme si nastínili vztah práva a sportu v českém prostředí, když jsme zapolemizovali nad existencí sportovního práva a následně jsme se věnovali právnímu postavení sportovců v rámci individuálních i kolektivních sportů. Z našeho zkoumání tak vyplynula skutečnost, že český právní řád nemá jasný názor na vnímání sportovce jako profesionála, pro kterého je sportovní činnost často způsobem obživy a k jehož právnímu postavení by měla česká legislativa zaujmout jasnější stanovisko.

Poté jsme přikročili k definici pojmu profesionální sportovní smlouvy ve smyslu, v jakém jsme s ním v této práci dále pracovali, když jsme vysvětlili i důvody zařazení jednotlivých právních vztahů, které samy o sobě nejsou smluvním vztahem v pravém slova smyslu, nicméně, jak doufáme, jsme dostatečně ospravedlnili jejich zařazení do naší další práce. Následně bylo přikročeno k podrobnějšímu popisu jednotlivých forem profesionálních sportovních smluv, na jejichž základě v ČR sportovci vykonávají svou činnost na vrcholové úrovni.

V poslední kapitole jsme se věnovali zkoumání profesionálních smluv v občanskoprávní formě, které se v praxi využívají především v případě kolektivních sportovců. Podrobně jsme tak rozebrali jednotlivá smluvní specifika v hlavních českých sportovních odvětvích, tedy v odvětví fotbalu a ledního hokeje, když jsme se jejich zkoumání věnovali především z pohledu sportovních norem jednotlivých odvětví. Zkoumání dalších sportovních odvětví jsme poté zavrhlí pro nízkou míru jejich možného dalšího přínosu pro naši práci, když většina těchto odvětví využívá především smluvní úpravy převážně obsažené v již podrobně popsaném příkladu zmíněných dvou sportovních odvětví.

Na závěr této práce tak můžeme zkonstatovat, že v České republice existuje několik forem smluvních vztahů, jejichž prostřednictvím může profesionální sportovec vykonávat svou sportovní činnost jako vlastní povolání a které jsme si v této práci představili. Po vcelku důkladném zkoumání těchto jednotlivých forem smluvních vztahů však můžeme vyjádřit jistou nespokojenost se způsobem, jakým se k jejich právní úpravě staví stát. Ačkoliv jednotlivá

sportovní odvětví mají jistě nezpochybnitelné právo, či lépe řečeno i povinnost, upravovat si vlastní fungování prostřednictvím sportovních norem, určujících specifickou organizační strukturu i samotná sportovní pravidla, měl by to být právě stát, který utvoří pevný právní rámec, v němž se na jeho území budou moci jednotlivé subjekty sportu pohybovat. V současné době je totiž v řadě záležitostí, týkajících se jak zakotvení právního postavení sportovce, tak zakotvení sportu jako takového v právním řádu, celá řada nevyjasněných otázek. Je pak především na jednotlivých subjektech sportu, jak své postavení v rámci právního řádu vyřeší, přičemž je zpravidla zvolena možnost, která je nejvýhodnější pro ty z nich, jež působí v pozici zaměstnavatele jednotlivých sportovců, což se zpravidla jeví jako řešení, které není v zájmu státu ani sportovce samotného.

Současně také můžeme vyjádřit souhlas s funkcí státu, kdy stát působí jako zaměstnavatel sportovců především v individuálních sportovních odvětvích, která se netěší takové popularitě, jako v případě většiny sportů kolektivních. Právě zásluhou státu pak taková méně populární sportovní odvětví mají na národní i nadnárodní úrovni možnost zůstat konkurenceschopná a stát tak nepřímo zajišťuje také rozmanitost možného sportovního vyžití svým občanům. V této souvislosti nicméně můžeme ještě jednou vyjádřit podiv nad tím, jakým způsobem je zaměstnávána národní sportovní elita v individuálním sportu, když její jedinou možností je v podstatě služba v poměru vojáka z povolání jako jakési ozdoby Armády ČR, k níž je vázána spousta pro sportovce zbytečných povinností.

Z pozice státu by tak stálo za úvahu vytvoření samostatného subjektu s vlastními pravidly a rozpočtem, který by umožnil rozvoj sportu na vrcholové úrovni bez přímé podřízenosti jednotlivým ministerstvům a jejich pro sportovce často nesmyslným pravidlům, tedy s rozpočtem, který by nebyl odkázán na aktuální potřebu přerozdělování financí jednotlivých nadřízených ministerstev v rámci jejich jednotlivých kapitol. Tím by mohlo být dosaženo mnohem větší nezávislosti sportu jako takového, když by takový konsolidovaný subjekt mohl mnohem lépe působit i v ekonomické oblasti, tzn. v případě shánění sponzorů, darů, ale i prodeje marketingových práv apod.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ

Knihy:

- BĚLINA, Miroslav; BOGNÁROVÁ, Věra; DRÁPAL, Ljubomír et. al. *Pracovní právo*, 5. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2013.
- BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír; BLÁHOVÁ, Eva et. al., *Zákoník práce*, 1. Vydání, Praha: C.H.Beck, 2012.
- ČORBA, Jozef; DOLEŽAL, Tomáš et al. *Otázky sportovního práva*. Praha - Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.
- DAVID, Ondřej; DEVEROVÁ, Lenka; DVOŘÁK, Jan et. al., *Komentář Zákona občanský zákoník (89/2012 Sb.)*, Wolters Kluwer, 2014.
- DEMETROVIČ, Ernest et al. *Encyklopedie tělesné kultury*. Olympia: Praha, 1988.
- DOLEŽÍLEK, Jiří; HŮRKA, Petr; KAHLE, Bohuslav et.al. *Komentář k Zákonu zákoník práce (262/2006 Sb.)*, Wolters Kluwer, 2013.
- ERBSEN, Allan. The Substance and Illusion of Lex Sportiva. In: I.Blackshaw, R.C.Siekmann, J. Soek, (eds.). *The Court of Arbitration of Sport 1984-2004*, c.d.
- FOSTER, Ken. How Can Sport be Regulated? In: Osborn G. (eds.), *Law and Sport in Contemporary Society*. London, Frank Cass
- GARDINER, Simon; JAMES, Mark; O'LEARY, John et.al., *Sports Law*, 2nd. Ed., Cavendish Publishing, 2001.
- GRAYSON, Edward. *Sport and the Law*. 3rd ed. London: Butterworths, 1998.
- HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha: Nakladatelství Auditorium, 2007.
- HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012.
- CHOUTKA, Miroslav; DOVALIL, Josef. *Olympismus* [online]. Praha: Olympia, 2004.
- KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2001.
- KUKLÍK, Jan; et al., *Sportovní právo*. Auditorium, Praha, 2012.

- PACUT, Miroslav; KOSÍK, Miloš. *Smlouvy ve sportu*. Ostrava: VŠB – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2009.
- PONS, Jean-Francois. *Sport and European Competition Policy. Annual Proceedings of the Fordham Corporate Law Institute, International Antitrust Law and Policy*. Fordham Corporate Law Institute: Jureis Publishing, Inc., 2000.
- SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Nakladatelství Brain Team, 2007.
- ŠVESTKA, Jiří; SPÁČIL, Jiří; ŠKÁROVÁ, Marta et al., *Občanský zákoník I, II - komentář*. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.
- TOPINKA, Jiří; STANJURA, Jan. *Občanská sdružení ve sportu – právní, účetní a daňové problémy*. Praha: Nakladatelství Olympia, 2001.
- WINTEROVÁ, Alena; et al. *Civilní právo procesní*. Praha: Linde, 2008.
- ZOUFALÝ, Vladimír; MUNKOVÁ, Jindřiška et al. *Velká kniha smluvních vzorů*, 5. vydání. C. H. BECK, 2007.

Články v časopisech:

- KUDRNA, Karel. *Přípustnost inominátních a smíšených smluv v českém právu soukromém*, Právní rozhledy č. 11/2001
- MAGUROVÁ, Zuzana: *Sponzorstvo (reakcia na článek Dar alebo Reklama)*. NonProfit, 1999. č. 1
- PTÁČKOVÁ, Vlasta. *Zdaňování příjmů sportovců v ČR*, Poradce veřejné správy, 2010. č. 12-13
- TOPINKA, Jiří. *Zdaňování sportovců a sportovních organizací*. Daně, 1999. č. 4

Soudní rozhodnutí:

- Rozsudek NSS z 24.02.2005, č.j. 2 Afs 62/2004-70
- Rozsudek NSS z 27.07.2006, č.j. 2Afs 173/2005-69
- Rozsudek NSS ze dne 29.11.2011, č.j. 2 Afs 16/2011-78
- Rozsudek NSS ze dne 01.08.2012, č.j. 2 Afs 22/2012-31
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 09.09.2009, č. j. 33 Cdo 1977/2007

- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 30.3.2011, č.j. 23 Co 148/2011

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
- Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě
- Nařízení vlády č. 565/2006 Sb., o platových poměrech vojáků z povolání

Zdroje z internetu:

- <http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=703826>
- <http://www.nku.cz/assets/media/informace-13-23.pdf>
- <http://www.sokol-cos.cz/prehled-sportovnich-odvetvi-2338>
- www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/95/83/85/regulationsstatusandtransfere.pdf
- <http://www.skslavia-ozp.cz/>

- <http://strategie.e15.cz/zpravy/sport-fotbal-ziska-za-televizni-prava-na-ligu-400-milionu-korun-1061390>
- http://www.apklh.cz/wp-content/uploads/2011/08/Licencni-rad_pro_ucast_v_ELH.pdf
- [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$)
- <http://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>
- http://www.coloradorapids.com/sites/colorado/files/FIFA_org_chart_052112.jpg
- http://sport.idnes.cz/bolt-po-oh-zdrazil-jeho-startovne-pry-cini-10-milionu-korun-pno-atletika.aspx?c=A120826_141646_atletika_vl
- http://www.rozhlas.cz/zpravy/fotbal/_zprava/messi-vypovidal-u-soudu-vinu-za-danove-uniky-na-sebe-vzal-jeho-otec--1262233
- https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FblobServlet%3FdocId%3D7678%26langId%3Den&ei=5GklU9PPDoqThQf_roC4DQ&usg=AFQjCNHXF6WtOVCKZWwQSEum8MXodwbMzQ&bvm=bv.62922401,d.ZG4
- http://www.atletika.cz/_sys_/FileStorage/download/6/5967/smernicedoping_2009.pdf
- http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND
- <http://nv.fotbal.cz/cmfs/Legislativa/index.php>
- <http://www.vavyskov.cz/content/vyvcvikovy-rad-zaka>
- http://nv.fotbal.cz/ftp/cmfs/legislativa/stanovy/07_Smernice_pro_evidenci_smluv2.doc
- http://www.fotbal.cz/img/cmfs/komise/legislativa/rad_rozhodciho_rizenI_280913.doc
- <http://nv.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=146663&tmplid=1417>
- http://www.fotbal.cz/img/cmfs/komise/legislativa/soutezni_rad_fotbalu_160813.doc
- http://www.cslh.cz/dokument/1333-prestupni_rad_130829_z.pdf
- <http://olomouckyhokej.cz/wp-content/uploads/downloads/2014/01/2014-07-01-Za%CC%81pis-z-VV-C%CC%8CSLH-c%CC%8C.-18.pdf>

- <http://www.cslh.cz/dokument/1287-herni-rad-tipsport-extraligy-ledniho-hokeje-201314.html>
- <http://www.cslh.cz/dokument/1193-soutezni-a-disciplinarni-rad-s-vyznacnim-zmen-3042013.html>
- <http://sport.aktualne.cz/cesti-pani-fotbalisti-pozor-platini-vam-provetra-penezenky/r~cbfd0fe2e7f511e2ac07002590604f2e>

Přílohy:

1. Smlouva o provozování sportovní činnosti – smlouva hráče a jeho klubu v nejvyšší české basketbalové soutěži Mattoni NBL
2. Profesionální smlouva – smlouva hráče a klubu v nejvyšší české fotbalové soutěži Gambrinus lize
3. První strana vzorové hráčské smlouvy v extralize ledního hokeje, uzavřená podle ObchZ
4. Pracovní smlouva instruktora sportu a RSC MO, na jejímž základě instruktor sportu vykonává sportovní činnost jako své povolání.
5. Platový výměr instruktora sportu jako příloha pracovní smlouvy.
6. Dodatek č. 1 ke Smlouvě o provozování sportovní činnosti v příloze č. 1 této práce.
7. Vzorová hráčská smlouva extraligy a I. ligy ledního hokeje, v aktuálním znění a v souladu s NOZ.
8. Smlouva o spolupráci při výkonu sportovní činnosti, převzatá z internetu.
Dostupná z: <http://isport.blesk.cz/galerie/fotbal/72137/?foto=0>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ASC	Armádní sportovní centrum Dukla
CAS	Rozhodčí soud pro sport
CASRI	Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu
ČAFH	Česká asociace fotbalových hráčů
ČR	Česká republika
ČSLH	Český svaz ledního hokeje
ČUS	Česká unie sportu
Dohoda	Dohoda o minimálních požadavcích na standardní hráčské smlouvy v profesionálním fotbale
ECA	Asociace evropských fotbalových klubů
EPFL	Evropská liga profesionálních klubů

extraliga	extraliga ledního hokeje – nevyšší česká hokejová soutěž
FAČR	Fotbalová asociace České republiky
FIFA	Mezinárodní fotbalová asociace
FIFPro	Mezinárodní asociace fotbalových profesionálů
ICAS	Mezinárodní rada pro sportovní arbitráž
IIHF	Mezinárodní hokejová asociace
IS	instruktor sportu
MO	Ministerstvo obrany České republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
NHL	Národní hokejová liga
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
NSS	Nejvyšší správní soud České republiky
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
OH	olympijské hry
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Přestupní řád	Přestupní řád pro kluby extraligy a I. Ligy ČSLH
RS	rozhodčí soud
RSC	resortní sportovní centrum
RSC MO	Resortní sportovní centrum Ministerstva obrany České republiky
RSC MŠMT	Resortní sportovní centrum Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
RSC MV	Resortní sportovní centrum Ministerstva vnitra České republiky
Řád	Přestupní řád pro profesionální fotbalisty FAČR
Směrnice	Směrnice pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv FAČR
TV	tělovýchovná jednota
UEFA	Unie evropských fotbalových asociací
voják sportovec	profesionální sportovec, který je ve služebním poměru vojáka z povolání k Armádě České republiky
VSC MŠMT	Vysokoškolské sportovní centrum Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
VT	vedoucí trenér
vzorová smlouva	vzorová hráčská smlouva schválená Výkonným výborem ČSLH
ZoVP	zákon č. 221/1999 Sb., zákon o vojácích z povolání
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

In the introduction different legal articles and their classification in the sports industry in the Czech Republic were mentioned in great detail. In particular, the relationship between civil law and sports law in the Czech legal system was highlighted. I argued against the existence of current sports law and then I focused on the legal status of athletes who participate as individuals or in terms of sports teams. The research revealed that the Czech legal system does not have a clear view on professional athletes who earn a living from sport. Professional athletes make their main source of income from participating in sport alone. Czech legislation needs to have clearer perspective to this fact.

I tried to define the expression of professional sports contract in the sense with is used further in the thesis. Even though reasons of classification of particular legal relationships which are not in themselves contractual relationships in the true sense are mentioned, their inclusion is supposed to be justified in the next chapters of the thesis. Afterwards a more detailed description of professional sports contracts on that's basis Czech athletes who perform their activities at elite level was made.

In the final chapter I focused on exploring professional contracts within current civil law. In the most popular Czech sports, such as football and ice hockey, contractual specifics were analyzed in great detail from the perspective of each sport's national governing body. Due to the minimal contribution made by each governing body I rejected the current findings given to athletes. The most of other sport sectors use primarily contractual agreements that have been largely discussed in a detailed example of those two main sports sectors.

In conclusion I can admit that there are several forms of contractual relationships in the Czech Republic, on which basis professional athletes perform sport as an occupation and what I explained in my thesis. After a vigorous examination of these various forms of contractual relations, some dissatisfaction with the current legislation can be expressed. Although individual sports have certainly indisputable authority or rather the obligation to edit their own functioning through sports standards. To identify specific organizational structure even sporting rules. State law should be a solid legal framework in which the

individual sport subject will be able to move. Nowadays there are a lot of unexplained questions in the field of legal status of athletes and sports anchor itself in the legal system. Every sport subject has to select their positioning within legal system. Mostly the best option related to each subject as an employer of athletes is selected, which is usually not in interest of both, state and athletes.

At the same time I can agree with the functions of the state as the state acts as an employer of athletes mostly in individual sports sectors which are not as much popular as collective ones. Thanks to the state these less popular sports can be competitive on the national and international level. State also provides a variety of possible sports facilities to its citizens. In this context I could express astonishment of how our national elite in individual sports are employed. They have the only option to be employed in the military service „as a garnish“, which is tied a lot of unnecessary duties for athletes.

The State's position would be worth considering the creation of a separate entity with its own budget and rules. It would allow the development of sport at the top level without the direct subordination of the individual ministries and their often nonsensical rules and its own budget. In addition it would not be dependent on the current need for redistribution of funds by superior ministries within their individual chapters. Thus much more independence of sport itself could be reached, if such a consolidated entity could act better even in the economic sphere for example, when seeking for sponsors, donations, as well as the sale of marketing rights, etc.